

T.C.
ADİYAMAN ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
EĞİTİM BİLİMLERİ ANABİLİM DALI

SİBER FLÖRT ŞİDDETİ YORDAYICILARI; DUYGUSAL
KISKANÇLIK, BENLİK SAYGISI ve DUYGU DÜZENLEME
GÜÇLÜĞÜNÜN ROLÜ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

HAZAL DEMİR

DANIŞMAN
PROF. DR. GÜLŞEN BÜYÜKŞAHİN

ADİYAMAN, 2024

ÖZET

SİBER FLÖRT ŞİDDETİ YORDAYICILARI; DUYGUSAL KISKANÇLIK, BENLİK SAYGISI VE DUYGU DÜZENLEME GÜÇLÜĞÜNÜN ROLÜ

Hazal DEMİR

Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı

Adıyaman Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Ağustos/2024, Sayfa: 88

Danışman: Prof. Dr. Gülşen BÜYÜKŞAHİN

Bu çalışmanın amacı, üniversite öğrencilerinde siber flört şiddetini duygusal kıskançlık, benlik saygısı ve duygu düzenleme güçlüğü değişkenlerinin yordayıp yordamadığının incelenmesidir. Araştırmanın çalışma grubunu, Adıyaman ilinde yer alan Adıyaman Üniversitesi'nde 2023-2024 eğitim ve öğretim yılında öğrenim gören üniversite öğrencileri oluşturmuştur. Çalışmaya 17-25 yaş aralığında 284 kadın ve 214 erkek olmak üzere toplam 498 üniversite öğrencisi katılmıştır. Araştırmada veri toplama araçları olarak 'Siber Flört Şiddeti Ölçeği', 'Duygusal Kıskançlık Ölçeği', 'Rosenberg Benlik Saygısı Ölçeği' ve 'Duygu Düzenleme Güçlükleri Ölçeği (DERS-16)' ve araştırmacı tarafından oluşturulan 'Kişisel Bilgi Formu' kullanılmıştır. Araştırmanın verileri IBM SPSS 29.0 paket programı ile analiz edilmiştir. Verilerinin analizinde Pearson Korelasyon Analizi, Çoklu Doğrusal Regresyon Analizi ve Aşamalı Regresyon Analizi yöntemleri kullanılmıştır. Araştırmada siber flört şiddeti maruz bırakma alt boyutunun benlik saygısı değişkeni ile negatif ve duygu düzenleme güçlüğü değişkeni ile pozitif yönlü anlamlı ilişkilere sahip olduğu bulunmuştur. Siber flört şiddeti maruz bırakma ve duygusal kıskançlık değişkeni arasında anlamlı ilişki saptanmamıştır. Siber flört şiddeti alt boyutu mağdur olma ile duygusal kıskançlık ve benlik saygısı değişkenleri arasında negatif ve duygu düzenleme güçlüğü değişkeni ile pozitif yönlü anlamlı ilişkiler olduğu saptanmıştır. Çoklu doğrusal regresyon analizine göre duygusal kıskançlık, benlik saygısı ve duygu düzenleme güçlüğü'nün siber flört şiddetini (maruz bırakma/mağdur olma) yordadığı sonucuna ulaşılmıştır. Siber flört şiddeti maruz bırakmayı duygusal kıskançlık ve benlik saygısının negatif yönlü, duygu düzenleme güçlüğü'nün ise pozitif yönlü yordayıcı olduğu sonucuna ulaşılmıştır (R^2 : 0,14). Siber flört şiddeti mağdur olma alt boyutunu duygusal kıskançlık ve benlik saygısının negatif yönlü, duygu düzenleme güçlüğü'nün ise pozitif yönlü yordayıcı olduğu sonucuna ulaşılmıştır (R^2 : 0,15). Yapılan aşamalı regresyon analizinde ise üç aşamalı bir model ortaya konmuştur. Her iki alt boyut için de ilk sırada duygu düzenleme güçlüğü ikinci sırada benlik saygısı ve son olarak duygusal kıskançlığın modele alınmıştır. İki model de anlamlı olup duygu düzenleme güçlüğü'nün siber flört şiddetini (maruz bırakma/mağdur olma) pozitif yönlü, benlik saygısı ve duygusal kıskançlığın ise negatif yönlü istatistiksel olarak anlamlı düzeyde yordadığı görülmüştür. Elde edilen bulgular alan yazın çerçevesinde tartışılmış, gelecek araştırmacılara önerilerde bulunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Siber flört şiddeti; Duygusal kıskançlık; Benlik saygısı; Duygu düzenleme güçlüğü; Üniversite öğrencileri.

ABSTRACT

PREDICTORS OF CYBER DATING VIOLENCE; THE ROLE OF EMOTIONAL JEALOUSY, SELF-ESTEEM AND EMOTION REGULATION DIFFICULTIES

Hazal DEMİR

Department of Educational Sciences

Adıyaman University, Graduate Education Institute, August/2024, Page: 88

Supervisor: Prof. Dr. Gülşen BÜYÜKŞAHİN

The aim of this study is to investigate whether emotional jealousy, self-esteem, and emotion dysregulation predict cyber dating violence among university students. The study group of the research consisted of university students studying at Adıyaman University, Adıyaman Province in the 2023-2024 academic year. A total of 498 university students, 284 females and 214 males between the ages of 17 and 25, participated in the study. The 'Cyber Dating Violence Scale', 'Emotional Jealousy Scale', 'Rosenberg Self-Esteem Scale' and 'Difficulties in Emotion Regulation Scale (DERS-16)' and 'Personal Information Form' prepared by the researcher were used as data collection tools. The data of the study were analysed using IBM SPSS 29.0 package programme. Pearson correlation analysis, multiple linear regression analysis and progressive regression analysis methods were used to analyse the data. The study found that the sub-dimension of exposure to cyber dating violence was negatively correlated with the variable of self-esteem and positively correlated with the variable of difficulty in emotion regulation. No significant relationship was found between exposure to cyber dating violence and the variable of emotional jealousy. It was found that there were negative significant relationships between the sub-dimension of being a victim of cyber dating violence and the variables of emotional jealousy and self-esteem, and positive significant relationships with the variable of difficulty in emotion regulation. Following multiple linear regression analysis, it was concluded that emotional jealousy, self-esteem and emotion regulation difficulties predicted cyber dating violence (exposure/victimisation). It was concluded that emotional jealousy and self-esteem were negative predictors of exposure to cyber dating violence, whereas emotion regulation difficulty was a positive predictor ($R^2: 0.14$). It was concluded that emotional jealousy and self-esteem were negative predictors of being a victim of cyber dating violence, and emotion dysregulation was a positive predictor ($R^2: 0.15$). Stepwise regression analysis revealed a three-level model. For both sub-dimensions, difficulty regulating emotions was first included in the model, then self-esteem was included in the model, and finally emotional jealousy was included in the model. Both models were significant and it was found that emotion regulation difficulty positively predicted cyber dating violence (exposure/victimisation), while self-esteem and emotional jealousy negatively predicted cyber dating violence at a statistically significant level. The findings were discussed within the context of the literature and suggestions were made for future research.

Keywords: Cyber dating violence; Emotional jealousy; Self-esteem; Emotion regulation difficulties; University students.

ÖNSÖZ

Yüksek lisans tez sürecimde değerli görüşlerinden, bilgi birikimlerinden yararlandığım danışmanım Prof. Dr. Gülşen BÜYÜKŞAHİN'e katkı ve emeklerinden dolayı teşekkür ederim.

Eğitim sürecinde engin tecrübelerinden faydalandığım, hiçbir anda kıymetli desteğini esirgemeyen, yüksek lisans sürecinde karşılaştığım tüm zorluklara rağmen devam etmemi sağlayan sevgili Prof. Dr. İbrahim YERLİKAYA'ya en içten teşekkürlerimi sunuyorum.

Savunma jürimde yer alan aynı zamanda tezimin ortaya çıkmasında çok büyük emeği ve desteği olan sayın Doç. Dr. Ahmet TANHAN'a, kıymetli meslektaşım Ayşe KAYA'ya ve veri toplama sürecinde emeği geçen tüm kıymetli arkadaşlara teşekkür ederim.

Süreç boyunca yardımlarını esirgemeyen ve arkadaşlığıyla, içtenliğiyle, bütün pozitifliğiyle çok değerli meslektaşım ve kıymetli arkadaşım Hilal DAĞDEVİRAN'a süreç boyunca bana kattığı her şey için teşekkür ederim. Seninle paylaştığımız anlar ve aştığımız tüm zorluklar çok keyifliydi.

Süreç boyunca her türlü kolaylığı ve desteği sağlayan Süruç Borsa İstanbul Ortaokulu ve Sarısalkım İlkokulu'ndaki tüm idareci ve öğretmen arkadaşlarıma, gösterdikleri anlayış için teşekkür ederim.

Bana çalışma azmi ve aklıyla örnek olan, sonsuz şefkatiyle sarıp sarmalayan canım annem Yasemin'e, bilginin kıymetini daha çocuk yaşta öğreten, destekleyen ve sonsuz sevgisini esirgemeyen canım babam Mehmet'e ve varlığıyla güvende hissettiren, seven ve yanında hep çocuk kalabildiğim canım abim Ahmet'e canı gönülden teşekkür ederim. Benim için yaptıkları tüm fedakarlıklara ve gösterdikleri tüm sevgiye minnettarım...

Canım Noa'ya...

Hazal DEMİR

Ağustos, 2024

ETİK İLKE VE KURALLARA UYGUNLUK BEYANNAMESİ

Bu tezin bana ait, özgün bir çalışma olduğunu; çalışmamın hazırlık, veri toplama, analiz ve bilgilerin sunumu olmak üzere tüm aşamalarında bilimsel etik ilke ve kurallara uygun davrandığımı; bu çalışma kapsamında elde edilen tüm veri ve bilgiler için kaynak gösterdiğimi ve bu kaynaklara kaynakçada yer verdiğimi; bu çalışmanın Adıyaman Üniversitesi tarafından kullanılan “bilimsel intihal tespit programı”yla tarandığını ve hiçbir şekilde “intihal içermediğini” beyan ederim. Herhangi bir zamanda, çalışmamla ilgili yaptığım bu beyana aykırı bir durumun saptanması durumunda, ortaya çıkacak tüm ahlaki ve hukuki sonuçları kabul ettiğimi bildiririm.

.....
Hazal DEMİR

İÇİNDEKİLER

	Sayfa
BAŞLIK SAYFASI.....	i
JÜRİ VE ENSTİTÜ ONAYI	iii
ÖZET	iii
ABSTRACT	iv
ÖNSÖZ	v
ETİK İLKE VE KURALLARA UYGUNLUK BEYANNAMESİ	vi
İÇİNDEKİLER.....	vii
TABLolar DİZİNİ.....	ix
ŞEKİLLER DİZİNİ.....	x
SİMGELER VE KISALTMALAR DİZİNİ.....	xi
1. GİRİŞ.....	1
1.1. Problem Cümlesi	4
1.1.1. Araştırmanın alt problemleri.....	5
1.2. Araştırmanın Amacı.....	5
1.3. Araştırmanın Önemi.....	5
1.4. Sınırlılıklar	8
1.5. Tanımlar	8
2. İLGİLİ LİTERATÜR	10
2.1. Şiddet ve Şiddet Türleri	10
2.1.1. Flört şiddeti.....	12
2.1.1.1. Sosyal öğrenme kuramı.....	13
2.1.1.2. Bağlanma kuramı	14
2.1.1.3. Feminist kuram.....	17
2.1.2. Siber flört şiddeti.....	18
2.1.3. Siber flört şiddeti ile ilgili yurtiçi ve yurtdışında yapılan çalışmalar	19
2.2. Duygusal Kıskançlık	22
2.2.1. Kıskançlık	22
2.2.2. Romantik kıskançlık	23
2.2.3. Duygusal kıskançlık	24
2.2.4. Evrimsel kuram	26
2.2.5. Psikodinamik kuram.....	27

2.2.6. Duygusal kıskançlık ile ilgili yurtiçi ve yurtdışında yapılan çalışmalar	27
2.3. Benlik Saygısı	30
2.3.1. Terör yönetimi teorisi	33
2.3.2. Sosyometre teorisi	34
2.3.3. Benlik saygısı ile ilgili yurtiçi ve yurtdışında yapılan çalışmalar	35
2.4. Duygu Düzenleme Güçlüğü.....	38
2.4.1. Duygu.....	38
2.4.2. Duygu düzenleme	39
2.4.3. Duygu düzenleme güçlüğü.....	42
2.4.4. Duygu düzenleme güçlüğü ile ilgili yurtiçi ve yurtdışında yapılan çalışmalar	43
3. YÖNTEM	47
3.1. Araştırma Modeli.....	47
3.2. Çalışma Grubu	47
3.3. Veri Toplama Araçları	51
3.3.1. Siber flört şiddeti ölçeği	51
3.3.2. Duygusal kıskançlık ölçeği	52
3.3.3. Rosenberg benlik saygısı ölçeği.....	52
3.3.4. Duygu düzenleme güçlükleri ölçeği- kısa formu (DERS-16).....	53
3.4. Verilerin Analizi.....	53
3.5. Araştırmanın Hipotezleri	55
4. BULGULAR	56
4.1. Pearson Korelasyon Analizi.....	57
4.2. Çoklu Doğrusal Regresyon Analizi	59
4.3. Aşamalı Regresyon Analizi	61
5. TARTIŞMA.....	64
6. SONUÇ ve ÖNERİLER	71
6.1. Araştırma Verilerinin Analizi ile Elde Edilen Sonuçlar	71
6.2. Araştırma Sonuçlarına Dair Öneriler.....	72
6.3. Gelecekte Yapılacak Araştırmalar İçin Araştırmacılara Öneriler	73
KAYNAKÇA	74
EKLER	
ÖZGEÇMİŞ	

TABLÖLAR DİZİNİ

	Sayfa
Tablo 3.1. Çalışma grubuna ait demografik bilgiler.....	48
Tablo 3.2. Ölçeklerin çarpıklık ve basıklık katsayıları.....	54
Tablo 4.1. Ölçeklere ait betimsel istatistik sonuçları.....	56
Tablo 4.2. Değişkenlere ait pearson korelasyon analizi sonuçları	57
Tablo 4.3. Çoklu doğrusal regresyon analizi sonuçları.....	59
Tablo 4.4. Maruz bırakma için aşamalı regresyon tablosu.....	61
Tablo 4.5. Mağdur olma için aşamalı regresyon tablosu.....	62

ŞEKİLLER DİZİNİ

Sayfa

Şekil 2.1. Bağlanma stilleri	15
------------------------------------	----

SİMGELER VE KISALTMALAR DİZİNİ

AKT	: Aktaran
ADYÜ	: Adıyaman Üniversitesi
COE	: Council of Europe (Avrupa Konseyi)
DDGÖ	: Duygu Düzenleme Güçlüğü Ölçeği
DERS-16	: Difficulties of Emotion Regulation Scale (Duygu Düzenleme Güçlüğü Ölçeği)
DKÖ	: Duygusal Kıskançlık Ölçeği
DSÖ	: Dünya Sağlık Örgütü
FoMO	: Fear of Missing Out (Kaçırma Korkusu)
KZDV	: Kasıtlı Kendine Zarar Verme Davranışı
RBS	: Rosenberg Benlik Saygısı Ölçeği
TSS	: Travma Sonrası Stres
TSSB	: Travma Sonrası Stres Bozukluğu
SFŞÖ	: Siber Flört Şiddeti Ölçeği
OKB	: Obsesif Kompulsif Bozukluk
YAB	: Yaygın Anksiyete Bozukluğu
WHO	: World Health Organization (Dünya Sağlık Örgütü)
SPSS	: Statistical Package for Social Sciences (Sosyal Bilimler İçin İstatistik Programı)
VD	: Ve Diğerleri

1. GİRİŞ

Teknoloji hayatımızı birçok alanda olumlu etkilemektedir; sağlık, eğitim, ulaşım, iş dünyası, iletişim ve daha birçok alan yeni buluşlarla değişmeye ve gelişmeye devam etmektedir. Yeni gelişmeler günlük hayatta kendine yer bulmakta, günlük yaşantıda, ilişkilerde, sosyal faaliyetlerde belirleyici roller üstlenmektedir. Son teknolojinin getirdiği yenilikler kuşkusuz dünyaya sayısız avantaj sağlamıştır; sadece parmak uçlarının kullanılmasıyla küresel olarak zengin bir bilgi birikimine ulaşılabilir. Ancak pek çok yenilik gibi, bu teknolojinin de başlangıçtaki niyetleri yozlaşabilir. Bilginin anlık olarak iletilebilmesi ve paylaşılabilmesi, kötüye kullanım ve suistimal için fırsatlar doğurmaktadır. Bu durum, halihazırda yaygın olan yakın partner şiddeti ve flört istismarı sorunu düşünüldüğünde özellikle rahatsız edici bir hal almaktadır (Hancock, 2014). Teknoloji, flört ilişkisi dinamikleri de dahil olmak üzere gençlerin birbirleriyle ilişki kurma biçimlerini değiştirmiştir (Martínez-Soto ve İbabe, 2022). Teknolojideki son gelişmeler (ör. sosyal ağlar, cep telefonu ile mesajlaşma) insanların sosyal olarak birbirleriyle ilişki kurmaları için yeni yollar ve flört şiddetine karışanların partnerlerini taciz, kontrol ve istismar etmeleri için yeni araçlar yaratmıştır (Zweig vd., 2013). Bu yeni şiddet biçimi ‘siber flört şiddeti’ olarak adlandırılmaktadır. Siber flört şiddetinin alan yazında birçok farklı kullanımı bulunmaktadır. Bunlara ‘siber flört istismarı (cyber dating abuse), dijital mahrem saldırganlık (digital intimate aggression), teknolojik mahrem şiddet (technology intimate violence), dijital flört mağduriyeti (digital dating victimization)’ örnek verilebilir (Rocha-Silva, Nogueira ve Rodrigues, 2021). Benzer yapıları ortaya koyan bu terimleri temsilen bu çalışmada ‘siber flört şiddeti’ kullanılmaktadır. Siber flört şiddeti, bir flört ilişkisi bağlamında partnere veya eski partnere yönelik herhangi bir istismarcı davranışı kasıtlı olarak ve tekrar tekrar gerçekleştirmek için teknoloji ve dijital medyanın kullanılması olarak tanımlanmaktadır (Martínez-Soto ve İbabe, 2024).

Martínez-Soto ve İbabe (2024) çalışmalarında siber flört şiddetinin boyutlarını şöyle tanımlamaktadır:

- 1) Doğrudan psikolojik saldırganlık: Partnere zarar vermeyi amaçlayan, doğrudan hakaret eden, hoş olmayan şeyler söyleyen veya bilgi teknolojilerini kullanarak özel bir alanda zarar vermekle tehdit eden davranışlar.
- 2) Kontrol: Gözetleme veya elektronik izinsiz girişle ilgili davranışlar da dahil olmak üzere partneri/eski partneri kontrol etmek için elektronik araçların kullanılması.

- 3) Kamusal (Toplumsal) Taciz: Sosyal ağlar aracılığıyla tehdit edici, aşağılayıcı veya zararlı mesajlar yayınlamak, partner hakkında söylentiler yaymak, mağduru küçük düşürmek veya utandırmak için özel veya utanç verici fotoğraflar/videolar göstermek.
- 4) Siber cinsel saldırganlık: Partnerin istemediğini bilerek partnerine kendisiyle seks yapması veya yüz yüze veya sanal ortamda cinsel şeyler yapması için baskı yapmak ve tehdit etmek.
- 5) Sosyal dışlama: Partneri kasıtlı olarak dışarıda bırakma, elektronik iletişimi engelleme veya sosyal ağlarda uzaklaştırma, dışlama veya engelleme eylemi.

Siber flört şiddetinin bu yıkıcı etkisi mağdur olan birey için çeşitli riskler taşımaktadır. Partneri tarafından hakarete uğrayan, küçük düşürülen, cinsel tacize maruz kalan, çevre tarafından baskıya uğrayan bireylerin duygusal, fiziksel ve psikolojik sağlığında olumsuzluklar görülebilmektedir. Alan yazında yapılan çalışmalarda siber flört şiddetine maruz kalma, depresif ruh hali ve yalnızlıkla (Cava vd., 2020a), anksiyete (Borrajo ve Gámez-Guadix, 2016), öfke ve düşmanlık (Zweig vd., 2014) ve duygusal sıkıntı (Hancock vd., 2017; Smith vd., 2018) ile ilişkili bulunmuştur. Çalışmalar göz önüne alındığında şiddet, mağdurlarda yoğun stres, endişe ve korku yaratabilmekte, kendilerini değersiz, güvensiz ve çaresiz hissettirebilmektedir. İstismara uğrayan kişiler, kendilerini suçlu veya yetersiz hissedebilmekte, öz güveninin sarsılmasına ve olumsuz bir benlik algısına neden olabilmektedir. Düşük düzeyde benlik algısı mağduriyet sonucu ortaya çıktığı gibi siber flört istismarı uygulayıcısı olmanın da düşük düzeyde benlik algısı ile ilişkili olduğu çalışmalar mevcuttur (Hancock vd., 2017; Smith vd., 2018).

Benlik algısının olumlu olması bireyin benlik saygısının yüksekliğini, kendisini genel anlamda olumlu değerlendirdiğini ifade ederken benlik saygısının düşük olması ise çeşitli riskleri beraberinde getirebilmektedir (Leary, Schreindorfer ve Haupt, 1995). Benlik saygısı yüksek bireyler zorluklarla baş etmede daha yetkin, düşük bireyler ise daha düşük mutluluk düzeyi ve akademik performansla ilişkilendirilmektedir (Ziegler-Hill, 2013). Düşük benlik saygısının, şiddet içeren davranışlar da dahil olmak üzere birçok sorunlu davranışın temelini oluşturduğu varsayılmaktadır. Siber zorbalık uygulayan ve mağdur olan bireylerin benlik saygısı düzeylerinin diğerlerine kıyasla daha düşük olduğu, düşük benlik saygısı düzeyinin siber zorbalığı yordadığı bulunmuştur. (Brewer ve Kerslake, 2015; Hinduja ve Patchin, 2010). Benzer şekilde Hancock ve arkadaşları (2017), siber flört şiddeti ve benlik saygısı arasında negatif ilişki bulmuştur ve siber flört şiddeti mağduriyeti düşük benlik saygısı ile

ilişkili bulunmuştur. Benzer olarak Smith ve arkadaşlarının (2018) yaptığı çalışmada düşük benlik saygısı ve siber flört şiddeti ilişkili bulunmuştur. Benlik saygısı düşük bireylerin, kişisel bilgileri paylaşmak veya riskli çevrimiçi etkinliklere katılmak gibi kendilerini siber flört şiddeti riskine sokan davranışlarda bulunma olasılıkları daha yüksek olabilmekte ya da düşük benlik saygısına sahip bireylerin sorunları için başkalarını suçlayabileceği ve bu suçlamanın şiddet davranışı şeklinde ortaya çıkabileceği düşünülmektedir. Bireyin benlik saygısı düzeyinin siber flört şiddeti ile ilişkili değişkenlerden biri olduğu düşünülmektedir.

Bireyin siber flört şiddeti uygulamasında ve şiddete maruz kalmasında önemli rol oynadığı düşünülen bir diğer değişken ise duygusal kıskançlıktır. Teknolojinin gelişmesiyle sosyal medya uygulamaları bireylerin birbirine daha kolay ulaşma, birbiri üzerinde kontrol sağlama ve daha fazla şiddet ihtimalini artırmıştır (Draucker ve Martsolf, 2010). Teknoloji, partnerin diğer cinsiyetten bireyle iletişim şansını artırarak güvensizlik ve kıskançlığa sebep olabilmektedir. Bunun sonucu olarak artan izleme ve kontrol davranışı bireyin siber flört şiddeti uygulamasına imkân tanıyan bir ortam oluşturmaktadır (Rueda, Lindsay ve Williams, 2015). Branson ve March (2021) yaptıkları çalışmada siber flört şiddetinin kıskançlığın ve tepkisel, duygusal saldırganlığın bir ürünü olabileceğini raporlamışlardır. Deans ve Bhogal (2019) ise yaptıkları çalışmada kıskançlığın hem siber mağduriyet hem de siber tacizle ilişkili olduğunu ve yüksek düzeyde duygusal kıskançlık yaşayan bireylerin siber flört şiddeti uygulama olasılıklarının daha yüksek olduğunu ortaya çıkarmışlardır. Çalışmalar göz önünde bulundurularak duygusal, bilişsel ve davranışsal bileşenleri de içeren kıskançlığın, siber flört şiddetinin gerçekleştirilmesinde önemli bir rol oynadığı düşünülmektedir. Kıskançlık, güvensizlik, öfke patlamaları gibi şiddetli duygusal tepkiler duygu düzenleme süreçlerini de içeren şiddetli tepkilerdir. Duygu düzenleme süreçlerinin etkili kullanılamamasının öfke, düşmanlık gibi şiddetli tepkilerin ortaya çıkmasında etkili olduğu düşünülebilir. Bu güçlü tepkiler ise şiddet davranışlarının ortaya çıkmasına sebep olabilmektedir. Bu nedenle siber flört şiddetinin ortaya çıkmasında duygu düzenleme süreçlerinin ve bu süreçte yaşanan güçlüklerin etkili olduğu düşünülmektedir.

Duygu düzenleme, bireylerin duygusal tepkilerini anlamak, yönetmek ve uygun şekilde ifade etmek için kullandıkları becerilerdir. Bireyin kendinde veya başkalarındaki duyguları etkileme girişimlerini ifade eder (McRea ve Gross, 2020). Duygu düzenleme güçlüğü ise duygusal tepkilerin kontrol etmekte zorlanması, duyguların yaşanmasını, ortaya çıkmasını ve ifade edilmesini düzenleme güçlüğü olarak tanımlanmaktadır (Shnaider vd. 2022). Bu, ilişkilerde sorunlara yol açabilmektedir. Araştırmalar, duygu düzenleme

güçlüğü olan bireylerde siber flört şiddetinin ortaya çıkma olasılığının yüksek olduğunu göstermektedir (Çakır, 2022; İnce, 2022; Neilson vd., 2023). Brem ve arkadaşlarının (2019) yaptığı çalışmada duygu düzenleme güçlükleri ve siber flört şiddetinin pozitif ilişkili olduğu ve siber flört şiddetinin gelecekteki psikolojik ve fiziksel flört istismarını yordadığı bulunmuştur. Çalışmalar değerlendirildiğinde duygu düzenleme güçlüğüne siber flört şiddeti uygulanması ve gelecekte yaşanacak şiddet olayları ile ilişkili bir değişken olduğu söylenebilir. Ancak duygu düzenlemede güçlükler yaşayan bireylerin şiddete başvurmak gibi şiddete maruz kalmada da etkili olduğu düşünülmektedir. Duygularını düzenlemekte güçlük yaşamamanın mağdur olma ile ilişkili (Lancaster, 2020) ve şiddet mağduru olma ile ilgili risk faktörlerinden biri olduğu (Donat Bacioğlu, 2023) bulunmuştur. Duyguların düzenlenmesi süreçlerinin doğru işlemeyişi saldırganlık, öfke, agresyon gibi yüksek duygular ve tepkiler ortaya çıkarabileceği gibi üzüntü, endişe, korku ve sessiz kalma gibi daha sakin ve boyun eğici tepkilerle de kendini gösterebileceği tahmin edilmektedir. Duyguların düzenlenmesinin gösterilecek tepkiler, seçilecek davranışlar ve iletişim tarzı üzerinde etkili olduğu ve duygu düzenleme güçlüklerinin siber flört şiddeti mağduru ya da siber flört şiddetine maruz bırakan olma ile ilişkili bir değişken olduğu düşünülmektedir.

Siber flört şiddeti bireylerin hayatında hayli zorluklara yol açabilecek, bireyi psikolojik, fizyolojik ve duygusal olarak etkileyebilecek bir değişken olarak ele alınmaktadır. Siber flört şiddeti uygulayıcısı ya da mağduru olan bireylerin belirli değişkenlerden etkilendiği görülmektedir. Özellikle ergenliğin sonları veya genç yetişkinlik dönemlerinde romantik ilişkilerde şiddete uğrayan bireylerin korunması gerekmektedir. Bu çalışmada bireyin şiddet uygulayan ya da mağdur olmasında etkili değişkenlerden ne düzeyde etkilendiğinin belirleneceği ve önleyici müdahaleler için ruh sağlığı alanında çalışan psikolojik danışman, psikolog ve psikiyatlara ve ayrıca şiddet önlemede çalışan sivil toplum kuruluşlarında çalışan uzmanlara fayda sağlayacağı düşünülmektedir. Benlik saygısı, duygusal kıskançlık ve duygu düzenleme güçlüğüne siber flört şiddetini yordama düzeyleri ve değişkenler arasındaki ilişkinin belirlenmesi amaçlanmaktadır.

1.1. Problem Cümlesi

Bu çalışmada “Siber Flört Şiddeti Yordayıcıları; Duygusal Kıskançlık, Benlik Saygısı ve Duygu Düzenleme Güçlüğüne Rolü” ele alınmıştır. Çalışmanın alt problemlerine aşağıda yer verilmiştir.

1.1.1. Araştırmanın alt problemleri

1. Üniversite öğrencilerinde duygusal kıskançlık siber flört şiddetine maruz bırakmayı yordamakta mıdır?
2. Üniversite öğrencilerinde benlik saygısı siber flört şiddetine maruz bırakmayı yordamakta mıdır?
3. Üniversite öğrencilerinde duygusal kıskançlık siber flört şiddetine maruz bırakmayı yordamakta mıdır?
4. Üniversite öğrencilerinde duygusal kıskançlık siber flört şiddeti mağduru olmayı yordamakta mıdır?
5. Üniversite öğrencilerinde benlik saygısı siber flört şiddeti mağduru olmayı yordamakta mıdır?
6. Üniversite öğrencilerinde duygusal kıskançlık siber flört şiddeti mağduru olmayı yordamakta mıdır?
7. Üniversite öğrencilerinin siber flört şiddeti (maruz bırakma/mağdur olma), duygusal kıskançlık, benlik saygısı ve duygu düzenleme güçlüğü düzeyleri arasında anlamlı düzeyde bir ilişki var mıdır?

1.2. Araştırmanın Amacı

Araştırmanın amacı üniversite öğrencilerinin duygusal kıskançlık, benlik saygısı ve duygu düzenleme güçlüğü düzeylerinin siber flört şiddeti maruz bırakma/ mağdur olmayı yordayıp yordamadığını, yorduyorsa ne düzeyde yordadığını belirlemektir. Öte yandan üniversite öğrencilerinin siber flört şiddeti, duygusal kıskançlık, benlik saygısı ve duygu düzenleme güçlüğü düzeyleri arasında anlamlı bir ilişki olup olmadığını saptamaktır.

1.3. Araştırmanın Önemi

Ergenliğin sonlarına yetişkinliğin başlarında yaşanan önemli gelişme ergenlerin kendine dair algılarını sınavacağı, hayatına yön vereceği, becerilerini keşfedeceği ve geleceğe dair planlarını yürütmeye başlayacağı üniversite hayatına atılmasıyla başlamaktadır. Üniversite genç yetişkin bireyin sosyal ortamlarda kendilik algısını sınavacağı, yakın ilişkilerle önemli bir yaşam görevini yerine getireceği ve bir meslek sahibi olacağı bir mecra olarak hayatında önemli bir yer tutmaktadır. Erikson'un (1963) Psikososyal Gelişim Teorisinde yer alan yakınlığa karşı yalıtılmışlık dönemine denk gelen üniversite hayatı, bireyin yakın, sevgi dolu, tatmin edici ilişkiler kurma konusunda

yaşayacağı çatışmanın başarıya ulaşması durumunda tatmin edici ilişkiler yaşamasına dolayısıyla tatmin olunan bir yaşantıya sahip olmasında önemli yer tutar. Ancak aksi durum mutsuzluk, yalnızlık ve izolasyona sebep olabilmektedir. Geç ergenlik döneminde yakın ilişkiler kurma ve sürdürme yeteneğinin bozulması, yetişkinliğin ilerleyen dönemlerinde ilişkilerdeki problemlere, boşanma gibi olumsuz sonuçlara yol açabilmektedir (Weinberger, Hofstein ve Whitbourne, 2008). Özetle üniversite çağında birey romantik ilişkiler yoluyla önemli bir yaşam görevinin üstesinden gelerek yakın ilişkiler kurma konusunda başarılı olması sağlıklı bir bireyi işaret ederken yakın ilişkilerdeki yaşanacak problemler bireyin ruhsal, fiziksel sağlığına yönelik riskler oluşturabilmektedir. Günümüzde üniversite çağında bireyler teknolojik gelişmelerin de etkisiyle hayatın her alanında olduğu gibi romantik ilişkilerin başlaması, yürütülmesi ve sonlandırılmasında da sosyal medya uygulamaları, teknolojik araç ve gereçlerden yararlanmaktadır. Bu gelişim yeni bir flört şiddeti türü olan siber flört şiddetinin ortaya çıkmasına sebep olmuştur (Koçak ve Can, 2019). Üniversite çağında siber flört şiddeti oranlarının yüksekliği çalışmalarla ortaya konmuştur (Borrajo vd., 2015; Draucker ve Martsolf, 2010). Siber flört şiddetinin depresyon, anksiyete, madde kullanımı, düşük benlik saygısı ve mutsuzluk gibi riskli ruhsal durumlara sebep olduğu bilinmektedir (Lu vd., 2018; Peskin vd., 2017; Zweig vd., 2014).

Siber flört şiddeti ile ilişkili olduğu düşünülen değişkenlerden biri benlik saygısıdır. Benlik saygısı bireyin kendisini hakkında sahip olduğu olumlu ya da olumsuz değerlendirmeler olarak ifade edilebilir. Benlik saygısı, hayatın tümüyle değerlendirilmesinin yanı sıra sadece belirli alanlarda; insanların sosyal konumları, ırksal veya etnik grupları, fiziksel özellikleri, atletik becerileri, iş veya okul performansları hakkında nasıl hissettikleri gibi benliğin belirli yönlerinde de düşük ve yüksek değerler alabilmektedir (Abdel-Khalek, 2016). Bireyin hayatını hem tümüyle hem de belirli alanlarda sürekli değerlendirmesi sonucu bireyin ulaşacağı olumlu veya olumsuz yargıların birey üzerinde bazı etkileri bulunmaktadır. Benlik saygısının psikolojik sağlamlık, öz yeterlik, yaşam doyumu, problem çözme becerisi, empati gibi koruyucu faktörlerle pozitif ilişkili olduğu bulunmuştur (Seki ve Dilmaç, 2020). Bakır ve Kalkan (2019), yaptıkları çalışmada benlik saygısını siber flört şiddetinde hem mağdur hem de maruz bırakmada doğrudan saldırganlık, kontrol ve takip alt boyutlarıyla negatif ilişkili olduğunu bulmuştur. Benlik saygısı düzeylerinin bireyin hayatında olumlu ve olumsuz etkileri bulunmakla birlikte siber flört şiddeti uygulayıcısı ve mağduru olmakla ilişkili bulunduğu çalışmalar alan yazında mevcuttur (Bakır ve Kalkan, 2019; Hancock vd., 2017; Monteiro vd., 2023; Smith vd.,

2018). Benlik saygısı siber flört şiddetinin ortaya çıkmasında etkili olduğu gibi siber flört şiddetinin sonuçlarından da etkilenmektedir. Bu sebeple siber flört şiddeti ile ilişkisinin aydınlatılmasında önemli bir değişken olduğu düşünülmektedir.

Üniversite çağında bireylerin siber flört şiddeti uygulayıcı ya da mağduru olmalarında etkili olduğu düşünülen bir diğer değişken duygusal kıskançlıktır. Kıskançlık sorun yaratmaz gibi görünse de bazı insanların kıskançlık deneyimi zarar verici ve potansiyel olarak tehlikeli hale gelebilmektedir. Psikologlar genellikle kıskançlığın kişinin partnerinin davranışlarından çok güvensizlik, kendinden şüphe duyma ve özgüven eksikliği ile ilgili olduğunu düşünmektedir (De Cristofaro vd., 2023). Duygusal kıskançlık, başka bir kişiyle duygusal ilişkiye tepki olarak ortaya çıkmaktadır (Bentancourt ve Camilleri, 2021). Carroll Lucas (2022) yaptığı çalışmada kıskançlığın başta fiziksel ve psikolojik olmak üzere çeşitli şiddet türlerinin belirleyicisi ve kolaylaştırıcısı olduğunu ve romantik kıskançlığın varlığı ile çift içinde şiddet içeren davranışların ortaya çıkması arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişkinin bulunduğunu belirtmektedir. Romantik ilişkilerde yaşanan güvensizliğin, duygusal kıskançlığın bireyin partnerine yönelik şiddetli duygusal tepkilere, şiddet uygulamaya, kontrol ve takip davranışlarına sebep olabileceği düşünülmektedir. Ancak her zaman bireyler kıskançlığı olumsuz algılamamaktadır. Bireyler romantik ilişkide yaşanan kıskançlığı daha fazla önemsenme, değer görme ve duyguların yoğunluğu ile ilişkilendirebilmektedir. Kıskançlık ve kontrol davranışlarının sevgiyle ilişkilendirildiği çalışmalar alan yazında mevcuttur (Cava vd., 2020b; Cava vd., 2020c; Cava vd.,2023). Özetle bireyler kıskançlık sonucu yaşanan olumsuzlukların farkında olmayabilir, istismar edici davranışları tanımayabilir ya da bunları sevgi ile ilişkilendirebilir. Bu durumda birey mağdur olduğunu düşünmediğinden yardım isteme davranışı göstermeyecektir. Bireylerin ilişkideki kıskançlığı şiddet davranışları ortaya çıkarabilirken mağdur olmaya da sebep olabileceği düşünülmektedir. Duygusal kıskançlık varlığının romantik ilişkilerde yaşanacak siber flört şiddeti maruziyeti ya da mağduriyeti ile ilişkili olabileceği ve siber flört şiddetinin önlenmesinde etkili olabileceği düşünülmektedir.

Duyguların tanımlanmasının, farkındalığın artırılmasının ve duyguların etkin düzenleme yöntemleriyle doğru ifade edilmesinin hem istismar durumlarını ayırt edebilmekte hem de istismarın önüne geçebilmekte yararlı olacağı söylenebilir. Bundan yola çıkarak duygu düzenleme süreçlerinin siber flört şiddeti ile ilişkili değişkenlerden birisi olduğu düşünülmektedir. Duygu düzenleme duygu farkındalığını, anlaşılmasını, kabulünü, dürtüsel davranışların kontrolünü ve istendiğinde duygu düzenleme stratejilerinin etkili

kullanımını içermektedir. Bu becerilerden bir veya daha fazlasının yokluğu duygu düzenleme güçlüğüne göstermektedir (Gratz ve Roemer, 2004). Romantik ilişkilerde dürtülerini kontrol etmekte ve etkili duygu düzenleme stratejilerine erişmekte zorlanan bireylerin, flört partnerlerine karşı çevrimiçi ortamda taciz edici davranışlarda bulunma olasılığı daha yüksek olduğu bulunmuştur (Schroeder vd., 2024). Negatif duygu durumun iyileştirilmesi için internet kullanımına başvuran bireylerin siber flört şiddeti uygulama ya da mağduriyet olasılığının arttığı bilinmektedir (Donat Bacıoğlu, 2023). Duygu düzenlemede yaşanan güçlüklerin siber flört şiddetini yordadığı (Schroeder vd., 2024), benzer şekilde McMillan ve arkadaşlarının (2022) yaptığı çalışmada ayrılık sonrası duygu düzenleme güçlüklerinin eski partnere sosyal medya üzerinden istismar uygulanmasının itici gücü olduğunu belirtmektedir.

Sonuç olarak siber flört şiddetinin uygulayıcısı veya mağduru olan bireylerin sahip oldukları özelliklerin şiddetin uygulanması ve devam etmesi ile ilişkili olduğu söylenebilir. Özellikle ergenler ve gençler arasında yaygınlığını sürdüren bu şiddet türünün ortaya çıkaracağı olumsuzluklar geniş bir kesimi etkileyebilir. Siber flört şiddetinin ortaya çıkmasında ve mağduru olmada etkili olan faktörleri açığa çıkarmak önemli bir gelişim döneminde yaşanacak olumsuzluğu engelleyebilir. Yapılacak çalışmanın siber flört şiddeti uygulayıcısı/mağduru bireyleri anlamak ve siber flört şiddetini önlemek amacıyla kullanılacak veriler elde edileceği düşünülmektedir. Siber flört şiddeti ile ilgili yapılacak çalışmanın siber flört şiddeti nedenlerinin aydınlatılmasında önemli bir rol oynayacağı düşünülmektedir.

1.4. Sınırlılıklar

1. Araştırma Adıyaman Üniversitesi öğrencileriyle sınırlıdır.
2. Araştırma Adıyaman Üniversitesi 2023-24 güz bahar yarıyıllarında öğrenim gören öğrencilerle sınırlıdır.
3. Araştırma üniversite öğrencilerinin siber flört şiddeti, duygusal kıskançlık, benlik saygısı ve duygu düzenleme güçlüğü değişkenleriyle sınırlıdır.

1.5. Tanımlar

Siber Flört Şiddeti: Siber flört şiddeti, romantik partnerler tarafından teknoloji, sosyal ağlar aracılığıyla gerçekleştirilen, teknoloji yoluyla tehditler, kişileri taciz etme

(cinsel ya da daha genel) ve bir partnerin sosyal ağ sayfasını izinsiz kullanma dahil olmak üzere taciz edici davranışlardır (Zweig vd., 2013).

Duygusal Kıskançlık: Duygusal kıskançlık, kişinin kıskançlık uyandıran durumlara maruz kaldığında yaşadığı üzüntünün derecesi olarak tanımlanır (Elphinston, Feeney ve Noller, 2011).

Benlik Saygısı: Benlik saygısı, bireyin kendini değerlendirmesi sonucunda ortaya çıkan kendisine karşı olumsuz ve olumlu tutumu olarak tanımlamaktadır (Rosenberg, 1979).

Duygu Düzenleme Güçlüğü: Duygu düzenleme güçlüğü, bireyin duygularını yönetme ve kontrol etme kapasitesindeki zorlukları ifade eder. Bu tanım, duygusal reaksiyonların hızı, yoğunluğu, sıklığı ve kontrol edilebilirliği gibi faktörlerin kayda değer etkileri olduğu durumları kapsar (Villalta vd., 2018). Bir başka tanımda ise bireyin duygularını etkili bir şekilde yönetme ve düzenleme kapasitesinde yaşanan zorluklar olarak tanımlanabilir (Bintaş-Zörer ve Yorulmaz, 2022).

2. İLGİLİ LİTERATÜR

2.1. Şiddet ve Şiddet Türleri

Şiddet her zaman var olmuş ve var olacaktır (Ünsal, 1996). Şiddet, pek çok farklı saldırganlık eylemini kapsayan bir kelimedir. Şiddeti oluşturan unsurların listesi sonsuzdur ve pek çok toplum ve kültürde öylesine yaygındır ki geçmişten günümüze hala güncelliğini kaybetmeyen bir çalışma konusudur (Dwyer, 2022).

Şiddet, Ergil (2001) tarafından “Bir kişi veya topluluğun, fiziksel ve ahlaki bütünlüğüne, mülkiyetine, kültürel veya sembolik değerlerine karşı, herhangi bir birey, grup ya da örgütlü bütünlük tarafından verilen zarar veya fiziksel ya da psikolojik acı” olarak tanımlanmıştır. Bir başka tanımda ise: “Bir kişi ya da grubun başkalarına karşı fiziksel olarak zarar vermesi, patlayıcı olması ve yaralama, yok etme amacını gütmesi nedeniyle saldırganlık eyleminin uç noktası” olarak tanımlanmıştır (Abay ve Tuğlu, 2000). Daha yaygın bir tanımını ise Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ) kendine, başka bir kişiye veya bir gruba, topluluğa karşı yaralanma, ölüm, psikolojik zarar ve yoksunlukla sonuçlanan veya bunlarla sonuçlanma olasılığı yüksek olan fiziksel güç ya da gücün kasıtlı olarak kullanılması olarak tanımlamıştır (Krug vd., 2002). Şiddetin farklı tanımları olsa da özetle şiddet bireyler arasında veya toplum içinde zarar verme amacıyla yapılan fiziksel, sözlü veya psikolojik eylemleri ifade eder. Birçok çeşidi vardır ve bu davranışlar, kişisel yaralanma, duygusal travma ve sosyal çatışmalara yol açabilir. Şiddet, sadece fiziksel eylemlerle sınırlı değildir; aynı zamanda sözlü taciz, cinsel saldırı, psikolojik baskı ve ekonomik manipülasyon gibi zararlı davranışları da kapsadığı söylenebilir.

Şiddet, 90’ların ortasında DSÖ tarafından toplum sağlığını tehdit eden bir unsur kabul edilmiştir (WHO, 1996). Bununla birlikte şiddet üzerine çalışmalar artıkça şiddetin birçok yönü ele alınmış ve bazı sınıflandırmalar yapılmıştır. DSÖ’nün yaptığı sınıflamaya göre şiddet uygulayan ve uygulanan temel alındığında kendine yönelik, kişilerarası ve kolektif şiddet olarak, eylemlerine göre ise fiziksel, psikolojik, cinsel şiddet olarak sınıflandırılmıştır (Krug vd., 2002). Daha genel ve güncel bir sınıflandırma ise ekonomik ve siber şiddeti de şiddet türlerine dahil etmektedir.

- Kendine yönelik şiddet intihar ya da kendini yaralayıcı eylemleri içerir (Güleç vd., 2012).

- Kolektif şiddet devletler, organize siyasi gruplar, milis grupları ve terör örgütleri gibi daha büyük gruplar tarafından uygulanan şiddet olarak tanımlanabilir (Rosenberg vd., 2006).
- Kişilerarası şiddet ise günümüzde de çokça çalışılan ve geniş bir alanı kapsayan tür olduğu söylenebilir. Kişilerarası şiddet, bir birey veya küçük bir grup birey tarafından diğer kişilere karşı kasıtlı olarak fiziksel güç veya güç kullanımını içerir ve aile içi veya partner şiddeti ve topluluk şiddeti olarak iki alt kategoriye ayrılır (Mercy vd., 2017) İlk grup çoğunlukla aile içi yakın partner, çocuk ve yaşlı şiddetini içerirken ikinci grup ise gençlere yönelik şiddet, rastgele şiddet eylemleri, yabancılar tarafından tecavüz veya cinsel saldırı ve okullar, işyerleri, hapishaneler ve bakım evleri gibi kurumsal ortamlardaki şiddeti içerir (Krug vd., 2002).

Eylemlerine göre şiddet ise;

- Fiziksel şiddet, acıya ve/veya fiziksel yaralanmaya neden olmaya çalışan veya bunlarla sonuçlanan bir eylemdir. Kişinin bedensel bütünlüğüne yönelik her türlü saldırıyı içerir. Şiddetin tüm türlerinde olduğu gibi, failin asıl amacı yalnızca fiziksel acıya neden olmak değil (ya da her zaman olmayabilir), aynı zamanda diğerinin kendi kaderini tayin hakkını da kısıtlamaktır (Pandea, Grzemny, ve Keen, 2020).
- Psikolojik şiddet, bireyin psikolojik sağlığını bozacak şekilde tehdit, aşağılama ve izolasyon gibi eylemleri kapsar. Kişinin psikolojik olarak sindirilmesi ve benlik saygısının zedelenmesine neden olabilecek her türlü sözel ve fiziksel davranışlarla gerçekleştirilir (Orbay, 2022).
- Cinsel şiddet, bireyin cinsel özgürlüğüne ve bedensel dokunulmazlığına yönelik saldırılardır. Fiziksel güç, tehdit ve korkutma yoluyla zorla cinsel ilişkiye, aşağılayıcı cinsel eylemlere zorlanmanın yanı sıra doğum kontrol yöntemi kullanma hakkının elinden alınması veya cinsel yolla bulaşan hastalıklara karşı korunmayı reddetme gibi eylemleri de içerir (Krantz ve Garcia-Moreno, 2005)
- Ekonomik Şiddet, istismarcının mağdurun parası ve diğer ekonomik kaynakları veya faaliyetleri üzerinde tam kontrole sahip olmasıdır (Fawole, 2008). Bireyin ekonomik özgürlüğünü kısıtlama veya ona ekonomik zarar verme eylemlerini kapsayabilir ve bu tür şiddet, özellikle kadınların ekonomik bağımsızlıklarını engelleyerek onları maddi açıdan bağımlı hale getirme ve kontrol etme amacı taşıyabilir.
- Siber Şiddet, İnternet ve dijital platformlar aracılığıyla gerçekleştirilen psikolojik ve sosyal saldırıları ifade eder. Gelişen teknoloji, telefon ve sosyal medya kullanımının

artmasıyla hayatımıza yeni kavramlar girmiş ve şiddetin sınırları da bu bağlamda genişlemiştir. Siber şiddet terimi, bir kişinin (istismarcı) mevcut veya eski partnerine dijital teknolojiyi kullanarak tekrar tekrar uyguladığı istismarı ifade eder. Tehdit edici telefon çağrıları, siber taciz, akıllı telefonlar aracılığıyla konum takibi, sosyal medya sitelerinde taciz ve partnerlerin mahrem görüntülerinin rızası olmadan yayılması gibi bir dizi kontrol edici ve zorlayıcı davranışı içerir (Al-alosi, 2017)

Şiddet tanımı ve birçok sınıflandırması olan ve hala üzerinde çalışılmaya, sınırlandırılmaya, açıklanmaya çalışılan bir çalışma alanı olarak karşımıza çıkmaktadır. Günümüzde de uygulanan şiddet türleri bakımından yeni alanlar öne çıkmakta ve üzerinde çalışmalar yapılmaktadır. Bu alanlardan birisi de özellikle iletişim araçlarının da çoğalması ile birlikte gençler arasında yaygınlaşan flört şiddetidir.

2.1.1. Flört şiddeti

Flört, sosyal etkileşim ve ortak faaliyetler için bir araya gelmeyi içeren ve taraflardan biri veya diğeri ilişkiyi sonlandırana veya daha kararlı başka bir ilişki kurulana kadar (ör. birlikte yaşama, nişanlanma veya evlilik) ilişkiyi sürdürmeye yönelik açık veya örtük bir niyeti olan ikili bir ilişki olarak tanımlanmıştır (Straus, 2004). Sugarman ve Hotaling (1989)'e göre ise gelecekteki etkileşim, duygusal bağlılık ve cinsel yakınlık olasılığını artıracak karşılıklı olarak ödüllendirici faaliyetlere katılıma odaklanan ikili bir etkileşim sürecidir. Flört ilişkisinin özelliklerine bakıldığında evli olmamak, romantik, duygusal, cinsel bir bağlılık içeren ve bu bağlılığı devam ettirmek için partnerlerin çaba gösterdiği bir süreç olduğu söylenebilir. Flört süreci bireylerin birbirini tanımak için ortak faaliyetler gerçekleştirdiği, gönüllü iletişim ve paylaşım sürecinde birbirini daha iyi tanımaya başladığı bir ilişki şekli olarak düşünülebilir. Bu süreç bazen sancılı ve yaralayıcı olabilir. Bireylerin birbirine hakaret ettiği, kısıtladığı ve hatta fiziksel olarak zarar verdiği bir ilişki şekline dönüşebilir. Flört ilişkisi içindeki bireylerin birbirine zarar verici eylem ya da niyetleri 'flört şiddeti' başlığı altında ele alınmaktadır.

Flört eden çiftler arasındaki şiddetin biçimi, işlevi, şiddeti ve dışavurumundaki değişkenlik nedeniyle, araştırmacılar tarafından kullanılan tanımlarda büyük ölçüde değişkenlik vardır. Flört şiddetinin en belirgin biçimi ya tehditler ya da fiili bir fiziksel saldırganlık eylemi yoluyla fiziksel şiddeti içerir (Shorey, Cornelius ve Bell, 2008). Kişilerarası şiddet türlerinden biri olan flört şiddeti ise birlikte yaşamayan (evli olmayan) ancak duygusal bir bağlılığa sahip çiftler arasındaki şiddet olarak tanımlanır (Englander,

2007). Bir diğer tanım ise flört sürecinde evli olmayan çiftlerin en az birinin diğerine fiziksel şiddet uygulaması ya da fiziksel şiddet tehdidini içerir (Sugarman ve Hotaling, 1989). Bu tanımlardan yola çıkarak romantik veya cinsel bir ilişki içindeki bireyler arasında meydana gelen ve genellikle kontrol, güç veya korkutma amacı taşıyan fiziksel, cinsel veya psikolojik şiddet eylemlerini ifade edeceği söylenebilir.

Flört ilişkilerinde her iki partner de hem kurban hem şiddet uygulayan olabilir ve flört şiddeti hem sözel ya da duygusal, fiziksel, cinsel istismarı hem de kıskançlık ile kontrol edici davranışları içerir (de La Rue vd., 2017). Flört şiddeti, kötü muamele biçimlerinde de görülmektedir. Bunlardan bazıları; dedikodu yaymak, hakaret etmek ya da fiziksel istismardır (Hinduja ve Patchin, 2010). Flört şiddeti Fidan ve Yeşil (2018) tarafından romantik ilişkideki partnerlerin birinin ya da iki tarafın da birbiri üzerinde fiziksel ya da fiziksel olmayan güç kullanması, istismar etmesi olarak tanımlanmıştır.

Flört şiddeti kişilerarası bir şiddet türü olup fiziksel, cinsel ve duygusal şiddeti içerir (Aslan vd, 2008). Yapılan sınıflandırmalar gelişen teknoloji ve artan çalışmalar ışığında geçen yıllarla daha da çeşitlenmiştir. Bunlara örnek olarak fiziksel, cinsel ve psikolojik flört şiddetine ek olarak sosyal, dijital(siber) flört şiddeti, ısrarlı takip gibi türler de çalışmalara dahil edilmiştir (Bulut, 2023). Flört şiddeti türleri yıllar geçtikçe daha farklı ve geniş tanımlara sahip olsa da bütün türlerin sonucunda birey zarar görmekte ya da karşılıklı birbirine zarar vermeye devam etmektedir. Yapılan çalışmalar flört şiddetinin bu yıkıcı etkilerini göz önüne sermektedir.

Bireyler romantik bir ilişkinin başlangıcında birbirine zarar vermek amacıyla hareket ettiği düşünülmemektedir fakat bireylerin psikolojik durumu, kişisel özellikleri, travmalar gibi sarsıcı geçmiş yaşantıların ilişki içerisinde şiddete yol açabileceği düşünülmektedir. Araştırmalar, flört şiddetinin alkol kullanımı, geçmişte yaşanan aile içi şiddet, akran etkileşimleri gibi birçok farklı risk faktöründen etkilendiğini göstermektedir (Set, 2020). Flört şiddetinin neden ortaya çıktığı ile ilgili çeşitli kuramlar bulunmaktadır.

2.1.1.1. Sosyal öğrenme kuramı

Albert Bandura, saldırgan davranışın doğuştan gelen saldırgan dürtülerin bir ürünü olduğu şeklindeki arkaik görüşe tepki olarak sosyal öğrenme teorisini geliştirmiştir (Anderson ve Kras, 2005). Sosyal öğrenme kuramı, saldırganlığın başkalarının davranışları ve bunların olumlu sonuçları gözlemlenerek öğrenildiğini öne sürmektedir (Foshee, Bauman

ve Linder, 1999). Bandura ve Walters'a (1977) göre taklit, gözlemlenen motor faaliyetlerin fiilen yeniden üretilmesini içerir.

Bu teori, sosyal bir bağlamda başkalarıyla olan etkileşimlerimizden öğrendiğimiz fikrine dayanmaktadır. Aynı olarak, insanlar başkalarının davranışlarını gözlemleyerek benzer davranışlar geliştirirler. Özellikle gözlemsel deneyimleri olumlu ise veya gözlemlenen davranışla ilgili ödüller içeriyorsa, bu davranışı özümser ve taklit ederler (Nabavi, 2012).

Bu teoriye göre, çocuklar sadece şiddeti değil, şiddeti başlatan duygusal durumları, şiddetin gerçekleştiği koşulları ve sonuçlarını da öğrenmektedir. Şiddetin genellikle olumsuz sonuçları olduğu düşünülse de şiddetin bazen güç kazanma aracı olarak görülebileceği ve bazı durumlarda işlevsel olumlu sonuçlar doğurabileceği gözlemlenebilir. Örneğin, şiddet uygulayan bir ebeveynin, diğer ebeveyn tarafından saygı görme gibi olumlu sonuçlar elde ettiği durumlar olabilir. Bu tür gözlemler, çocukların şiddeti bir kontrol aracı olarak kabul etmelerine yol açabilmektedir (Foshee, Bauman ve Linder, 1999).

Aile bağlamında şiddete tanıklık etmek veya şiddeti deneyimlemek, çocuğa şiddetin potansiyel olarak pekiştirici ve işlevsel olduğunu öğretebilir; zira bu durum kişinin memnuniyetsizliğini ifade etmesine, sorunları çözmesine ve başkalarını kontrol etmesine olanak tanır (Shorey, Cornelius ve Bell, 2008) Sosyal öğrenme teorisyenleri, çocuğun, ebeveynlerinin aile içi şiddetten istenen etkileri elde ettiğine tanık olduktan sonra istismarcı davranışların istenen ödülleri kazandırdığını öğrendiğini varsayabilir. Tanıklık, erkek çocuklarda bu davranışı artırmakta ve stresli durumların nasıl çözüleceğine dair sınırlı bir anlayış sağlamaktadır. Bu durum, eş istismarı döngüsünde toplumsal cinsiyet dinamikleri ve yakın ilişki faktörleriyle birlikte önemli bir rol oynamaktadır (Anderson ve Kras, 2005).

Sosyal öğrenme teorisinin ortaya koyduğu flört şiddeti açıklaması mantıklı olmakla birlikte şiddete maruz kalan veya şahit olan birçok bireyin neden şiddetin var olmadığı ilişkilerde bulunduğunu açıklamakta eksik kalmaktadır (Bell ve Naugle, 2008).

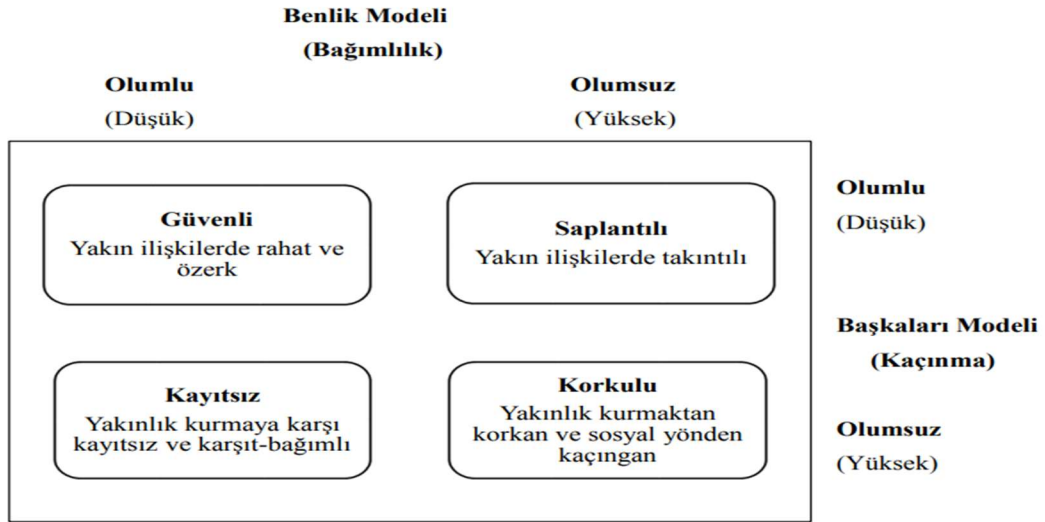
2.1.1.2. Bağlanma kuramı

Bağlanma kuramı, bireylerin ilişkilerdeki davranışlarını etkileyen erken yaşam deneyimlerine dayanan uzun süreli psikolojik bağları açıklar. Bowlby'nin (1969) bağlanma teorisi, yakın kişilere ilişkin beklentilerin ve onlara yönelik davranışların, bakım verenlerin mevcudiyetine ve bebek ile birincil bakıcı arasındaki etkileşimin kalitesine bağlı olduğunu

ileri sürmektedir. Bowlby'ye göre insanlar, bakıcılarıyla olan bu erken deneyimlerine dayanarak güvenli ya da güvensiz bağlanmalar geliştirmektedir (Toplu-Demirtas vd., 2022).

Bağlanma türleri, bireylerin ilişkilerdeki duygusal bağ kurma biçimlerini ve bu bağların çocukluk deneyimleriyle nasıl şekillendiğini açıklayan psikolojik kavramlardır. Bağlanma stilleri, bireylerin ilişkilerde nasıl davrandıklarını ve bu davranışların altında yatan psikolojik dinamikleri anlamak için önemli bir araçtır.

Bartholomew ve Horowitz (1991)'e göre bir kişinin soyut benlik imajı olumlu ya da olumsuz olarak ikiye ayrılırsa (sevgi ve desteğe layık olan ya da olmayan benlik) ve kişinin soyutlanmış öteki imajı da olumlu ya da olumsuz olarak ikiye ayrılırsa (diğer insanlar güvenilir ve ulaşılabilir olarak görülür ya da güvenilmez ve reddedici olarak görülür), o zaman bağlanma türlerinde dört bölüm ortaya konabilir. Bunlara Şekil 2.1'de yer verilmiştir.

Şekil 2.1. Bağlanma stilleri

Bartholomew ve Horowitz (1991) bağlanma türlerini şöyle açıklamaktadır:

- **Güvenli Bağlanma;** yakın arkadaşlıklara değer verme, kişisel özerkliği kaybetmeden yakın ilişkileri sürdürme kapasitesi ve ilişkiler ve ilgili konuları tartışırken tutarlılık ve düşünceli olma ile karakterize edilir. Bireyin kendini değerli (sevilebilir), diğer insanları ise genel olarak kabul edici ve duyarlı olarak değerlendirdiğine işaret etmektedir.
- **Kayıtsız Bağlanma;** yakın ilişkilerin önemini küçümseme, kısıtlı duygusallık, bağımsızlık ve kendine güvene vurgu ve ilişkileri tartışırken netlik veya güvenilirlik eksikliği ile karakterize edilir. Diğer insanlara karşı olumsuz bir eğilimle birlikte

kendisine karşı sevgi-değerlilik duygusunun varlığını gösterir. Bu tür bireyler yakın ilişkilerden kaçınır ve bağımsızlık ve incinmezlik duygusunu koruyarak kendilerini hayal kırıklığına karşı korurlar.

- Saplantılı Bağlanma; yakın ilişkilere aşırı bağlılık, kişisel refah duygusu için diğer insanların kabulüne bağımlılık, diğer insanları idealize etme eğilimi ve ilişkileri tartışırken tutarsızlık ve abartılı duygusallık ile karakterizedir. Başkalarının olumlu değerlendirilmesiyle birlikte kendisine karşı değersizlik (sevilmezlik) duygusunun varlığına işaret etmektedir. Bu özellikler kişiyi değerli olarak gördüğü başkalarının kabulünü kazanarak kendini kabul ettirme çabasına yönlendirecektir.
- Korkulu Bağlanma; reddedilme korkusu nedeniyle yakın ilişkilerden kaçınma, kişisel güvensizlik hissi ve başkalarına güvensizlik ile karakterize edilmektedir. Başkalarının olumsuz davranacağı (güvenilmez ve reddedici) beklentisiyle kendine karşı değersizlik (sevilmezlik) duygusunun varlığına işaret eder. Bu bağlanma stili başkalarıyla yakın ilişki kurmaktan kaçınarak, insanların kendilerini başkaları tarafından reddedilme beklentisine karşı korumalarını sağlar.

Güvenli bağlanma dışındaki bağlanma stilleri güvensiz bağlanma olarak sınıflandırılmaktadır ve güvensiz bağlanma stilleri, partnere ve ilişkiye yönelik olumsuz düşünceleri, duyguları ve güdülerini tetikleyerek, kişilerarası strateji ve davranışların işlevsiz olmasına yol açmaktadır (Toplu-Demirtas vd., 2022). Olumsuz düşünceler ve duygulardan güdülenen bireyler sahip oldukları bağlanma stillerinin de etkisiyle ilişkide sağlıklı iletişim yolları tercih edebilir. Güvensiz bağlı bireyler, reddedilme korkusu veya terk edilme endişesi gibi sorunlar nedeniyle partnerlerine karşı kontrolcü veya saldırgan davranışlar sergileyebilirler. Ayrıca şiddete maruz kalmada ve şiddeti kabul etmede de bağlanma stillerinin önemli bir rolü vardır. Condino ve arkadaşları (2022) yaptığı çalışmada yakın partner şiddetine uğrayan kadınlarda güvensiz bağlanmanın çok yaygın (%68) olduğunu bulmuştur. Gottlieb ve Schmitt (2023) ise güvensiz bağlanma stiline sahip bireylerin yakın partner şiddeti uygulayıcısı olma ile ilişkili olduğunu vurgulamıştır. Yapılan çalışmalar değerlendirildiğinde güvensiz bağlanma stilleri ve partner şiddetinin ilişkili olduğu görülmektedir. Ancak bağlanma stilleri tam olarak şiddetin nedenlerini ortaya koymamaktadır. Bireylerin şiddet davranışını etkileyen faktörlerin de değerlendirilmesi gerektiği düşünülmektedir. COVID bağlantılı TSSB yaşayan ve güvenli bağlanma stiline sahip bireylerde yakın partner şiddetinde artış görülmüştür (Gottlieb ve Schmitt, 2023). Bağlanma teorisi güvenli bağlanan bireylerin şiddet uygulamasına bir açıklama

getirmemekle birlikte diğer değişkenlerin şiddet uygulama üzerinde ne ölçüde etkili olduğu bilinmemektedir.

2.1.1.3. Feminist kuram

Feminist kuram, toplumsal cinsiyet eşitsizliklerini ve bu eşitsizliklerin bireylerin yaşamları üzerindeki etkilerini inceleyen bir teorik çerçevedir. Genellikle Feminist Model olarak adlandırılan en eski ve en iyi bilinen teorilerden biri, şiddet içeren ilişkileri, bu ilişkilerin geliştiği sosyokültürel bağlamı inceleyerek anlamaya çalışır (Bell ve Naugle, 2008). Kişilerarası şiddeti, erkek egemenliği ve kadının itaati şeklindeki hâkim güç yapılarının bir tezahürü olarak görür ve bu güç eşitsizliğinin flört ilişkilerinde şiddet içeren davranışlara yol açtığına inanmaktadır (Shorey, Cornelius ve Bell, 2008).

Feminist paradigmayı temel alan bir başka bakış açısı ise güç ve kontrol ile ilişkilidir. Bu bakış açısı romantik ilişki içindeki erkek partnerin kadın partneri kontrol etmek için şiddeti kullandığını savunmaktadır. Feminist bakış açısı güç dengesizliğinin ilişkilerdeki dengesizliğin nedeni olduğuna inanmaktadır (Ali ve Naylor, 2013).

Dwyer'e (2022) göre Feminist teori, toplumsal yapıların erkek merkezli olduğunu ve erkeklere hayatın her alanında egemen olma ve kontrol etme imtiyazı tanıdığını ileri sürmektedir. Bu yapı içerisinde kadınlar, kenara itilmiş ve erkek hakimiyetini onaylamaları, emirlerine boyun eğmeleri beklenen konumlara yerleştirilmiştir. Feminist akademisyenler, bu tür bir toplumsal düzenin, özellikle yakın ilişkilerde şiddeti kaçınılmaz kıldığını öne sürmektedirler. Ayrıca, bu tür bir eşitsiz yapı içinde, hükmetme ve hükmedilme pozisyonlarındaki bireylerin davranışlarını aynı ölçütlerle değerlendirmenin yanıltıcı olacağını savunurlar. Erkeklerin davranışları, özellikle kadınlara karşı şiddet içeren eylemler, genellikle erkek egemenliğini pekiştirme çabasının bir yansıması olarak görülürken, kadınların saldırgan olarak nitelendirilen davranışları ise, marjinalleştirilmiş ve savunmasız durumlarına karşı koyma girişimleri olarak değerlendirilmektedir. Bu perspektife göre, toplumsal cinsiyet eşitliğinin sağlanması, kadına yönelik şiddetin ve özellikle yakın ilişkilerde yaşanan şiddetin sona erdirilmesi için temel bir gerekliliktir.

Bagshaw (2011) ise flört şiddetinin lezbiyen ve gey ilişkilerinde de meydana geldiğini ve vakaların küçük bir azınlığında erkeklerin kadınlar tarafından istismar edildiğine dair kanıtlar olduğunu; bunun da aile içi şiddet anlayışının merkezinde cinsiyetin değil, gücün kötüye kullanılması ve istismarının olduğunu gösterdiğini belirtmektedir. Feminist teori, kadınları yalnızca mağdur, erkekleri ise fail olarak kavramsallaştırma eğilimindedir. Bu

feminist teoriye yönelik bir eleştiri olmuştur ve bazı feminist teorisyenler kadınların da bazen ilişkilerinde şiddet uyguladıklarını kabul etmiştir (Hutchinson, 2011).

2.1.2. Siber flört şiddeti

Gelişen teknoloji bilgi ve iletişim alanında ilerlemeler kaydederek yeni sosyal ortamlar oluşmasına da yardımcı olmuştur. Mesajlaşma uygulamaları (Whatsapp, Telegram vb.) ve Facebook, Instagram, Twitter gibi sosyal ağlar son yıllarda giderek artan bir şekilde kişilerarası ilişkilerin önemli bir parçası haline gelmiştir (Borrajo, Gámez-Guadix ve Calvete, 2015). Teknolojideki son gelişmeler (örneğin, sosyal ağ oluşturma, cep telefonu ile mesajlaşma) insanların birbirleriyle sosyal olarak ilişki kurması için yeni yollar ve flört şiddetine dahil olanlar için partnerlerini taciz etmek, kontrol etmek ve suistimal etmek için yeni araçlar yaratmıştır (Zweig vd., 2013). Ulaşılabilirlik açısından fayda sağlayan iletişim teknolojileri aynı zamanda bireylerin romantik partnerlerini kontrol etmek, taciz etmek ve siber flört şiddeti uygulamalarını da kolaylaştırmıştır (Lancaster, 2020). Teknolojik gelişmeler sonucu doğrudan cinsel ve fiziksel şiddet uygulaması yapılamasa da şiddet tehdidi, psikolojik şiddet, kontrol, izleme, taciz davranışları internet üzerinden gerçekleştirilebilir durumdadır (Stonard vd., 2014). Bu durum özellikle ergenler ve genç yetişkinler arasında yeni bir çift şiddeti türü olan siber flört şiddeti biçiminin ortaya çıkmasına neden olmuştur (Celsi, Paleari ve Fincham, 2021). Bir psikolojik istismar biçimi olarak kavramsallaştırılsa da mağdurları alenen küçük düşürme ve herhangi bir zamanda mağdura ulaşabilme ve kişinin partneriyle ilgili özel, utanç verici bilgileri kolayca paylaşabilmesi açısından benzersizdir (Zweig vd., 2014). Bu istismar türü 'siber flört şiddeti' olarak adlandırılabilir ve teknoloji aracılığıyla flört şiddeti uygulanması olarak tanımlanır (Zweig vd., 2013). Aynı zamanda bireyin partnerini teknoloji ve sosyal medya aracılığıyla kontrolü, tacizi, takip etmesi ve kötüye kullanılması da siber flört şiddeti olarak tanımlanmaktadır (Zweig vd., 2013).

Siber flört şiddeti, romantik partnerler tarafından teknoloji, sosyal ağlar aracılığıyla gerçekleştirilen, teknoloji yoluyla tehditler, kişileri taciz etme (cinsel ya da daha genel) ve bir partnerin sosyal ağ sayfasını izinsiz kullanma dahil olmak üzere taciz edici davranışlardır (Zweig vd., 2013). Siber flört şiddetinin de diğer şiddet türleri gibi birey üzerinde olumsuz etkileri bulunmaktadır. Barrajo ve Gámez-Guadix (2016) tarafından yapılan bir çalışmada siber flört şiddeti mağduriyetinin depresyon, anksiyete ve kötü çift uyumu ile yüksek düzeyde ilişkili olduğu ve bir başka çalışmada siber şiddet mağduriyetinin, depresif

semptomlar ve fiziksel, psikolojik ve cinsel partner istismarı mağduriyeti ile ilişkili olduğu bulunmuştur (Wolford-Clevenger vd., 2016). Toplu-Demirtaş ve arkadaşlarının (2022) üniversite öğrencileri ile yaptığı çalışmada siber flört şiddetine maruz kalan bireylerde siber flört şiddetinin depresyonla yüksek düzeyde pozitif ilişkili olduğu ve depresyonu öngördüğü bulunmuştur. Yapılan çalışmalar değerlendirildiğinde siber flört şiddetinin mağdur üzerinde psikolojik anlamda yıkıcı etkilerinin olduğunu ve diğer şiddet türleri ile de ilişkili olduğu görülmektedir.

Siber flört şiddeti uygulayıcısı bireylerle yapılan çalışmalarda ise şiddet uygulayıcı olan bireylerin duygusal ve fiziksel şiddet de uygulamalarını öngörmektedir (Brem vd., 2019). Ayrıca çocukluktaki olumsuz yaşantıların ve erken dönem uyumsuz şemaların siber flört şiddeti uygulayıcısı olma olasılığını artırdığı bulunmuştur (Celsi, Paleari ve Fincham, 2021). Siber flört şiddetinin olumsuz çocukluk yaşantılarından ve kültürden etkilendiği ayrıca siber flört şiddetinin yüz yüze şiddeti öngörmesi ise yapılacak önleyici çalışmaların şiddeti önlemede daha geniş bir alanda fayda sağlayacağı anlamına gelmektedir.

Siber flört şiddeti çalışmaları yaklaşık son on yılda ortaya çıkan ve son yıllarda hızla yaygınlaşan bir alandır (Rocha-Silva, Nogueira ve Rodrigues, 2021). Henüz yeni bir alan olması sebebiyle çeşitli örneklemelerde, farklı kültürde yapılacak yeni çalışmalara ihtiyaç olduğu ve yapılacak çalışmaların siber flört şiddeti kavramına ışık tutacağı düşünülmektedir.

2.1.3. Siber flört şiddeti ile ilgili yurtiçi ve yurtdışında yapılan çalışmalar

Toplu-Demirtaş ve arkadaşları (2022) yaptığı çalışmada, Türk üniversite öğrencilerinden oluşan bir örnekleme, kendi kendine bildirilen siber flört şiddeti uygulayıcılığının yaygınlığını ve cinsiyet farklılıklarını ve güven, beklenen partner sadakatsizliği ve kıskançlığın kaygılı bağlanma ile siber flört şiddeti uygulayıcılığının arasındaki ilişkiyi araştırmıştır. Daha kaygılı bağlanmanın daha fazla ikili güvensizlik, partner sadakatsizliği beklentisi ve kıskançlıkla ve dolayısıyla siber flört istismarı kullanımıyla ilişkili olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Er ve arkadaşları (2022), İstanbul'da öğrenim gören üniversite öğrencilerinde mobil flört uygulaması kullanımı ile siber flört şiddeti ve siber obsesif takip arasındaki ilişkiyi incelemiştir. Mobil flört uygulaması kullanmış olan öğrencilerin siber obsesif takip ve siber flört şiddeti ölçeklerinden daha yüksek puanlar aldıkları ve öğrencilerin toplam flört sayısı ile tüm ölçeklerin puan ortalamaları arasında pozitif ilişki olduğu bulunmuştur. Üniversite öğrencilerinde mobil flört uygulaması kullanımının siber şiddetini artırdığı ifade edilmiştir.

Donat Bacioğlu'nun (2023) üniversite öğrencilerinin siber flört şiddeti kategorilerini yordayan risk faktörlerini incelemiştir. Flörtle kısa mesajlaşma (sms) sıklığının, flörtle sosyal ağlar aracılığıyla mesajlaşma sıklığının, sosyal medyada herkese açık video, resim paylaşma sıklığının, sosyal medya kullanımında süreklilik ve yetkinliğin, problemlili internet kullanımında online sosyal etkileşim tercihi ve duygu düzenlemenin sıklığına göre siber flört şiddetinde partneri kötüye kullanma/mağduriyet olasılığını artıran veya azaltan risk faktörleri olduğunu raporlamıştır.

Ladikli ve Cömert (2023), siber flört şiddeti mağduru ve faili bireylerin şiddete yönelik kabul edici tutumları ve sorumluluk algıları arasındaki olası ilişkileri araştırmıştır. Siber flört şiddeti uygulayıcısı olmanın flört şiddetini minimize ve kabul etme, dışsal faktörleri suçlama ile siber flört şiddeti mağduru olmanın ise sorumluluk atfetme ve uygulanan psikolojik şiddeti kabul ile ilişkili olduğu bulunmuştur. Araştırmacılar siber flört şiddeti mağduru ya da uygulayıcısı olmanın hem geleneksel flört şiddetini kabul hem de sorumluluğu kabule etmek yerine negatif yönde atfetme eğilimlerini ilişkili bulmuştur. Araştırma sonucunda siber flört şiddetinin geleneksel flört şiddetinin çevrimiçi uzantısı olabileceğini belirtmişlerdir.

Zweig ve arkadaşları (2013) yaptığı çalışmada gençlik ilişkilerinde siber flört istismarının boyutunu ve bunun gençlerde flört şiddetinin diğer biçimleriyle nasıl ilişkili olduğunu incelemiştir 7-12. sınıf öğrencileriyle yapılan çalışmada halihazırda veya yakın zamanda bir ilişki içinde olan gençlerin dörtte birinden biraz fazlası, bir önceki yıl içinde bir tür siber flört şiddeti mağduriyeti yaşadıklarını, kadınlar erkeklerden daha fazla siber flört şiddeti (özellikle cinsel siber flört şiddeti) mağduriyeti yaşadığı sonucuna ulaşılmıştır. Her on gençten biri siber flört şiddetine maruz kaldığını söylerken, kadınlar erkeklere kıyasla daha yüksek düzeyde cinsel olmayan siber flört şiddetine maruz kaldığını buna karşın, erkek gençlerin cinsel siber flört şiddetine maruz kaldığını bildirme olasılığı önemli ölçüde daha yüksek olduğu bulunmuştur. Cinsel siber flört şiddeti mağdurlarının ve faillerinin cinsel baskıya da maruz kalma olasılığı mağdur ve fail olmayanlara göre daha fazla olduğu belirtilmiştir.

Yahner ve arkadaşları (2015) yaptığı çalışmada, fiziksel şiddet eylemleri, psikolojik istismar ve - ilk kez - dijital olarak işlenen siber şiddet açısından genç flört şiddeti ve zorbalığın sürdürülmesi ve mağduriyetindeki örtüşmeyi incelemiştir. Ergenler ile yapılan çalışmada fiziksel, psikolojik ve siber zorbalık uygulayan ve/veya deneyimleyen gençlerin

aynı zamanda fiziksel ve cinsel flört şiddeti ile psikolojik ve siber flört istismarı da uygulamış/deneyimlemiş olmalarının muhtemel olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Hancock, Keast ve Ellis'in (2017) yaptığı çalışmada duygusal sıkıntının siber flört istismarı ile benlik saygısı arasındaki ilişkiye ne düzeyde aracılık ettiği incelenmiştir. Yapılan çalışmada siber flört istismarının, düşük benlik saygısını ve daha fazla duygusal sıkıntıyı öngördüğü bulunmuştur. Flörtün erken başlamasının siber flört istismarı için bir risk faktörü olduğu saptanmıştır. Siber flört şiddetinin zararlı sonuçlarının altında sıkıntılı duygusal tepkilerin yatabileceğini belirtmişlerdir.

Smith ve arkadaşlarının (2018) yaptığı çalışma, ergenler arasında siber flört şiddeti mağduriyeti ve suçunun yaygınlığını belgelemeyi amaçlamıştır. Son 12 ayda siber flört şiddeti mağduriyeti, suç veya mağduriyet ve suçun birlikte ortaya çıkma oranının yüksek olması açısından cinsiyet farklılığı olmadığını göstermektedir. Yaş ve cinsiyet kontrol altına alındığında, siber flört şiddetinin gençlerde düşük özgüven ve psikolojik sıkıntı ile ilişkili olduğu bulunmuştur. Siber saldırı aynı zamanda daha yüksek özgüvenle de ilişkilendirilmiştir.

Deans ve Bhogal (2019) yaptığı araştırmada siber flört şiddetinin sürdürülmesini öngören faktörlere odaklanmaktadır. Saldırganlık (sözel saldırganlık, fiziksel saldırganlık, öfke ve düşmanlık), romantik kıskançlık (duygusal, bilişsel ve davranışsal kıskançlık) ve cinsiyetin siber flört istismarının sürdürülmesini öngörüp öngörmediği incelenmiştir. Düşmanlık, davranışsal kıskançlık ve cinsiyetin siber flört istismarının sürdürülmesini anlamlı şekilde öngördüğü bulunmuştur.

Cava ve arkadaşlarının (2020b) ergenlerle yaptığı çalışmanın amacı, siber flört şiddeti mağduriyeti (siber kontrol ve siber saldırganlık), çevrimdışı flört şiddeti mağduriyeti (fiziksel, sözel-duygusal ve ilişkisel) ve ergenlerin romantik aşk mitlerine olan inançları arasındaki ilişkileri analiz etmektir. Çevrimdışı flört şiddeti mağduriyeti ve romantik mitlerin hem erkekler hem de kızlar için siber kontrol ve siber saldırganlık mağduriyetinin önemli yordayıcıları olduğunu ortaya koymuştur. Sözel-duygusal çevrimdışı flört şiddeti mağduriyeti siber kontrol mağduriyetinin ana yordayıcısı olurken, fiziksel ve ilişkisel çevrimdışı flört şiddeti mağduriyetleri siber saldırganlık mağduriyetinin ana yordayıcıları olmuştur.

Brem ve arkadaşlarının (2021a) üniversite öğrencileri üzerinde yaptıkları kesitsel bir araştırmada romantik kıskançlık özelliğinin alkol sorunları ve siber flört şiddeti devamlılığı arasındaki ilişki incelenmiştir. Alkol sorunları ve siber flört şiddeti sürdürme arasındaki

ilişkide romantik kıskançlığın cinsiyete göre değişen bir rol oynadığı bulunmuştur. Romantik kıskançlığı yüksek olan kadınlar için alkol sorunları, siber flört şiddeti sürdürme ile pozitif yönde ilişkilendirilmiştir.

Brem ve arkadaşlarının (2021b) yaptığı bu çalışmada, alkol ve duygu düzensizliğinin siber, psikolojik ve fiziksel flört şiddeti ile boylamsal olarak ilişkili olup olmadığı araştırılmıştır. Üniversite öğrencileri üzerinde yapılan çalışmada, alkol sorunlarının yalnızca yüksek ve ortalama duygu düzensizliği olan üniversite öğrencileri için psikolojik ve fiziksel flört şiddetini öngördüğü, siber flört şiddetinin ise hem fiziksel hem psikolojik flört şiddetini öngördüğü bulunmuştur.

Denney, Brem ve Stuart (2022) üniversite öğrencileri ile yaptığı çalışmada duygu düzenleme güçlüğünün, sınırda kişilik özellikleri ile üniversite öğrencileri arasındaki siber flört istismarı arasındaki ilişkiyi ne düzeyde açıkladığını incelemiştir. Sınırda kişilik bozukluğu özellikleri ile siber flört şiddeti devamlılığı arasında duygu düzenleme güçlüğü tarafından tamamen açıklanan anlamlı bir dolaylı ilişki olduğu ortaya konmuştur.

Monteiro ve arkadaşlarının (2023) yaptığı çalışmada Portekizli yüksek öğrenim öğrencileri arasında sosyodemografik değişkenlerin (cinsiyet, yaş) ve çevrimiçi eğlence zamanının siber flört istismarı üzerindeki etkisini anlamak için siber flört istismarı ile benlik saygısı arasındaki ilişkiyi incelenmiştir. Benlik saygısı ile siber flört şiddeti faktörleri arasında pozitif ilişkiler olduğu sonucuna varılmıştır. Erkeklerde kadınlara kıyasla mağduriyet yaygınlığının daha yüksek olduğunu bildirmiştir. Son olarak, çevrimiçi internet süresinin hem mağduriyet hem de devamlılık açısından doğrudan saldırganlık yoluyla siber flört istismarı üzerinde bir etkisi olduğu görülmüştür.

2.2. Duygusal Kıskançlık

2.2.1. Kıskançlık

Kıskançlık, ilişkilerde sıkça görülen bir duygu olup, zaman zaman zararlı boyutlara ulaşabilmektedir. Özellikle romantik ilişkilerde, bir partnerin diğerine olan aşırı bağlılığı ve güven eksikliği, kıskançlık duygularını tetikleyebilmektedir. Kıskançlık değerli bir ilişkiye karşı algılanan tehdide verilen karmaşık bir tepki olarak tanımlanmıştır (Pines, 1998). Benzer bir şekilde kıskançlık, değerli bir ilişki veya pozisyona yönelik algılanan bir tehdit tarafından aktive edilen ve tehdide karşı koymayı amaçlayan davranışı ortaya çıkaran duygusal bir durum olarak tanımlanır (Buss vd., 1992). Kıskançlık, bir ilişki tehdidine karşı bilişsel, duygusal ve davranışsal bir tepki olarak kavramsallaştırılmaktadır (Guerrero,

Spitzberg ve Yoshimura, 2004). İnsanlar kıskançlık yaşadıklarında diğer duygusal durumların yanı sıra öfke, çekim ve korku hissedebilmekte, bu duygular da sevgiyi ifade etmek, konudan kaçınmak veya sözlü ya da fiziksel tacizde bulunmak gibi çeşitli olumlu ve olumsuz tepkilere yol açabilmektedir (Guerrero, Trost ve Yoshimura, 2005).

Kıskançlık düşünce, duygu ve davranışların belirli oranda yapılandırılmasıyla ortaya çıkmaktadır. Bu açıdan bakıldığında, temel ya da karmaşık bir duygu olarak tanımlanmak yerine kıskançlığın bir duygu olmaktan daha öte olduğu söylenebilir (White, 1981). Kıskançlığın bu karmaşık yapısı romantik ilişkilerde de kendini göstermektedir. İlişkilerde kıskançlık sonucu yaşanan öfke, üzüntü gibi yoğun duygular, kontrol, takip gibi istismar ve fiziksel şiddet içeren davranışların ortaya çıkması romantik kıskançlık ile ilişkilendirilmektedir.

2.2.2. Romantik kıskançlık

Romantik kıskançlık benlik saygısına yönelik veya ilişkinin varlığına veya kalitesine yönelik tehditlerin sonucu olan düşünce, duygu ve eylemler kompleksi olarak tanımlanabilir. Bahsedilen tehdit, partneri ve rakip olarak görülen bir yabancı arasında oluşan gerçek ya da hayali bir romantik çekim algısı olabilmektedir (White, 1981).

Romantik kıskançlığın farklı türleri vardır. Pfeiffer ve Wong (1989) bunları şu şekilde alt gruplara ayırmaktadır:

- 1) Duygusal kıskançlık: algılanan tehdide tepki,
- 2) Bilişsel kıskançlık: partnerin sadakatsizliğe karıştığına dair endişeler,
- 3) Davranışsal kıskançlık: davranışları izleme şeklinde olabileceğini savunmuştur.

Buunk (1997) ise:

- 1) Tepkisel kıskançlık (partnerin bir başkasıyla duygusal veya cinsel ilişkiye girmesine verilen olumsuz tepki); bireyin partnerinin başka biriyle çeşitli yakın ve cinsel davranışlarına ne ölçüde olumsuz bir duygusal tepki vermeyi beklediğidir.
- 2) Kaygılı kıskançlık (partnerin sadakatsizlik olasılığı hakkında takıntılı endişe, üzüntü ve kaygı); bireyin partnerinin başka biriyle ilişkiye girdiğine dair imgeler ürettiği aktif bir bilişsel süreç anlamına gelir ve bu da az ya da çok saplantılı kaygı, üzüntü, şüphecilik ve endişeye yol açar.
- 3) Önleyici kıskançlık (partnerin üçüncü bir kişiyle yakın temasını önleme çabaları): Bu kıskançlıkta kişi, partnerinin üçüncü bir kişiye duyduğu ilginin en ufak

belirtilerine bile aşırı tepki verir ve partnerinin üçüncü bir kişiyle yakın temasını önlemek için büyük çaba sarf eder.

Bu gruplandırmalar değerlendirildiğinde Buunk (1997) tepkisel kıskançlığın Pfeiffer ve Wong (1989)'un duygusal kıskançlığına, kaygılı kıskançlığın bilişsel kıskançlığa, önleyici kıskançlığın ise davranışsal kıskançlığa karşılık geldiğini belirtmektedir.

Yapılan sınıflamalarda da ele alındığı gibi kıskançlık boyutları birbirinden farklı ve birbirini etkileyen süreçlerdir. Kıskançlık duyguları, diğer ilişkilere yapılan zaman ve kaynak yatırımı gibi bir partnerin sadakatsizliğine veya aldatmasına yönelik ipuçları ile harekete geçirilmektedir (Bendixen, Kennair ve Buss 2015). Kıskançlığın duygusal boyutu olan bireyin partnerinin üçüncü bir kişiye karşı duyduğu çekim tehdidine verilen duygusal tepki olarak tanımlanabilecek duygusal kıskançlığın ilişki tatmini, partnere karşı olumlu duygular ve ilişki dayanıklılığı ile pozitif ilişkili olduğu bulunmuştur (Attridge, 2013; Dandurand ve Lafontaine, 2014; Öztekin, 2019). Ancak evlilik memnuniyeti ile negatif, saplantılı aşk ve olumsuz duygusal deneyimler ile pozitif, şiddete karşı olumlu tutumlar ile ise ilişkili olduğu bulunan çalışmalar da mevcuttur (Attridge, 2013; Guerrero ve Eloy, 1992; Yüzügülen, 2016). Duygusal kıskançlığın romantik ilişkide hem olumlu hem olumsuz özelliklerle ilişkili olduğu belirtilmiştir. Bunun sebebi olarak duygusal kıskançlık bireyin ilişkisinde olumlu etkileri olsa da duyguların şiddeti, düzeyi doğru kontrol edilemediğinde şiddet davranışına ve daha düşük ilişki memnuniyetine yol açabileceği düşünülmektedir.

2.2.3. Duygusal kıskançlık

Kıskançlık çok boyutlu bir yapıdır ve durumsal değişkenler göz önüne alınarak yapılan bir sınıflandırmaya göre kıskançlık; duygusal ve cinsel kıskançlık olarak ikiye ayrılır (Madran, 2008). Cinsel kıskançlık, kişinin partnerinin üçüncü bir kişiyle cinsel aktivitede bulunduğunu (veya yapmak istediğini) bilmesinden veya şüphelenmesinden kaynaklanırken duygusal kıskançlık ise kişi, partnerinin üçüncü bir kişiye olan duygusal bağlılığı ve/veya sevgisinden dolayı tehdit altında olduğunu hissetmesinden kaynaklanmaktadır (Guerrero, Spitzberg ve Yoshimura, 2004). Duygusal kıskançlık, kişinin kıskançlık uyandıran durumlara maruz kaldığında yaşadığı üzüntünün derecesi olarak tanımlanır (Elphinston, Feeney ve Noller, 2011).

Shackelford ve Buss (1997)'a göre daha az sevgi ifadesi, duygusal olarak uzak davranmak ve ihmal, birlikte zaman geçirmede isteksizlik, düşüncesiz davranmak, partnere karşı kızgın, eleştirel olmak, suçluluk duygusuyla veya endişeli davranmak ve belirli bir kişi

hakkında konuşmaktan bilinçli şekilde kaçınmak partnerde duygusal kıskançlığı ortaya çıkarabilmektedir. Attridge'in (2013) yaptığı çalışmada duygusal kıskançlığı, "iyi" kişi faktörleri olan fedakar ve tutkulu aşk tarzları, partner hakkında daha romantik inançlara sahip olma, "iyi" ilişki faktörleri olan ilişkide olumlu duyguları daha sık yaşama, partnere karşı sevgi hissetme, partnere aşık olma, bağlı bir ilişkiye sahip olma, ayrılmaya karşı daha güçlü engeller ve ilişkiden daha yüksek memnuniyet ile pozitif yönde ilişkili, saplantılı aşk tarzı ve ilişkideki olumsuz duygusal deneyimler ile pozitif ilişkili olduğu bulunmuştur. Duygusal kıskançlık, ilişkide hem daha tutkulu, bağlı ve pozitif çıktıları ile ilişkili iken aynı zamanda saplantı, olumsuz duygulanım ve şiddeti ile de ilişkili olduğu görülmektedir. Duygusal tepkiler şiddeti ayarlanamadığında şiddete, kontrole, istismara ve takibe yol açabileceği düşünülmektedir. İlişkideki bu güçlü etkinin yanı sıra duygusal kıskançlığın cinsiyete göre de anlamlı farklılıklar gösterdiği düşünülmektedir.

Kadınlara kıyasla erkeklerde, eşin sadakatsizliğinin cinsel bileşenlerinin daha güçlü psikolojik etkileri olacağı söylenebilir. Kadınlarda ise eşlerinin zamanını, dikkatini, enerjisini, çabasını ve kaynaklarını rakip bir kadına ve onun çocuklarına aktarma riskiyle karşı karşıya kalabilmekte ve bunun sonucunda da duygusal kıskançlığın kadınlarda daha etkili olabileceği düşünülmektedir. Bu kaynak tehdidi, erkeğin diğer dişiye olan duygusal bağlılık seviyesiyle ayırt edilebilmektedir (Schützwohl ve Koch, 2004). Benzer şekilde erkeklere kıyasla kadınların, duygusal sadakatsizliğe ilişkin ipuçları tarafından daha yüksek düzeyde kıskançlık gösterebilecekleri öngörülmektedir (Bendixen, Kennair ve Buss 2015; Sabini ve Green, 2004).

Elbette her iki cinsiyet de sadakatsizliğin her iki biçiminden de sıkıntı duymaktadır ve evrimsel teori, günlük yaşamdaki doğaları göz önüne alındığında da böyle olmaları gerektiğini öne sürmektedir (Buss vd., 1992). Kıskançlık, bir eşin sadakatsizliğini caydırmak için evrimleşmiş olabilir. Dolayısıyla, bu görüşe göre kıskançlık, eş koruma ve eşi elde tutma gibi ilişkiyi geliştirici hedeflerin merkezinde yer almaktadır (Attridge, 2013).

Feminist ve evrimsel perspektiflere dayanan ve erkeklerin partnerlerine karşı kadınlardan daha fazla kıskançlık sergileyeceğini öngören tahminlerin aksine, mevcut sonuçlar bunun aksini göstermektedir. Hem büyük hem de küçük psikolojik saldırganlık ve baskınlık bulgularına benzer şekilde, kadınların kendi bildirdikleri ortalama kıskançlık düzeyleri erkeklerinkinden daha yüksektir (Kar ve O'Leary, 2013).

Duygusal kıskançlık evrimsel psikologlara göre kadınlar için daha etkili bir bileşen olsa da ilişkide iki partner için de önemli ve etkili olduğu düşünülmektedir. Romantik

ilişkilerde kıskançlık doğal gibi görünse de sınırlar aşıldığında bireylerin birbiri üzerinde baskı kurmasına, kontrol, takip, duygusal, fiziksel, cinsel şiddet gibi sonuçlara yol açabileceği düşünülmektedir.

2.2.4. Evrimsel kuram

Evrimsel psikologlar kıskançlığın kadın ve erkekte farklı mekanizmalar olarak çalıştığını düşünmektedirler. Kadınlar ve erkekler üremeleri risk altında olduğunda kıskançlık hissederler; Kadın kıskançlığı, eşlerin kaynaklarının rakip bir dişinin yavrularına yönlendirilme şansını azaltma işlevi görürken ve erkek kıskançlığı, kadın partnerin rakip bir erkek tarafından hamile kalma şansını azaltma işlevi görmektedir (de Souza vd., 2006). Bir kadının cinsel sadakatsizliği eşini üreme fırsatından mahrum bırakarak genetik olarak yabancı bir çocuğa yıllarca yatırım yapmak zorunda bırakabilmektedir. Buna karşılık, bir erkeğin sadakatsizliği eşine akraba olmayan çocuklarla yük getirmez, ancak kaynakları eşinden ve çocuklarından uzaklaştırabilmektedir (Schützwohl ve Koch, 2004). Kıskançlığın doğasında öngörülen cinsiyet farklılıkları farklı araştırmacılar tarafından -psikolojik, fizyolojik ve sınırlı ölçüde kültürler arası olarak- tekrar tekrar bulunmuştur (Buss vd., 1999).

Evrimsel Psikolojiyi destekleyen çalışmaların yanı sıra Russell ve Harton (2005) yaptığı çalışmada hem erkekler hem de kadınlar, cinsel yakınlığı çağrıştıran durumda, duygusal bir bağı çağrıştıran duruma kıyasla daha fazla beklenen kıskançlık bildirmiştir. Beklenen kıskançlık ve partnerle ilgili olumsuz algılar, rakip bir arkadaştan ziyade bir yabancı olduğunda da daha yüksek olduğu görülmüştür. Daha fazla âşık olan kişilerin beklenen cinsel sadakatsizlikten rahatsız olma olasılığı daha yüksekken, daha az âşık olanlar beklenen duygusal sadakatsizlikten daha fazla rahatsız olmuştur. Partnerlerini daha az sevdiklerini bildiren kişilerin, partnerlerinin kendilerini aldatıyor olabileceğine inanma olasılıkları da daha yüksektir. Bu sonuçlar, evrimsel psikolojinin erkeklerin potansiyel cinsel sadakatsizliğe, kadınların ise potansiyel duygusal sadakatsizliğe karşı daha kıskanç olacağı yönündeki öngörüsünü desteklemektedir.

Bu kuramsal çerçeve, kıskançlığın insan davranışlarının ve duygularının anlaşılmasında önemli bir rol oynamakta ve bu duygunun kökenlerini ve işlevlerini daha iyi anlamamıza yardımcı olmaktadır.

2.2.5. Psikodinamik kuram

Psikodinamik yaklaşım kıskançlık duygusunu tetikleyen bilinçdışı güçlere odaklanır. Kıskançlığı, bilinçdışı ve insan davranışının öngörülemez yönlerine vurgu yaparak incelemektedir. Freud kıskançlığı "normal olarak tanımlanabilecek keder gibi duygulanım durumlarından biri" olarak tanımlar. Freud, "bu kıskançlık hiçbir şekilde tamamen rasyonel değildir, yani fiili durumdan türetilmiş, gerçek koşullarla orantılı ve bilinçli egonun tam kontrolü altındadır." Bunun nedeni, kıskançlığın "bilinçdışının derinliklerine kök salmış olması ve çocuğun duygusal yaşamındaki ilk kıpırtıların bir devamı olmasıdır." (Freud, 1922, Akt. Pines, 1992).

Psikodinamik yönelimli diğer bilim adamları, kıskançlığın bir bebeğin yaşamının ilk günleri kadar erken veya ergenlik dönemi kadar geç dönemde meydana gelen travmalardan kaynaklanabileceğine inanırken, Freud bunun Oedipal aşamadan kaynaklandığına ve kederle, yani acıyla birleştiğine inanmaktadır (Pines,1992). Freud, Oedipus ve Elektra kaosunun insanların farkında olmadıkları bilinçdışı uyarım, arzu, korku ve travmatik anılar bıraktığını öne sürmektedir. Oğlun babasına, kızın annesine karşı yenilgisinin yarattığı üzüntü, acı ve çaresizlik duyguları psikolojilerini etkiler ve yetişkinliklerinde benzer duygular yaşadıklarında (kendisi, sevdiği ve rakibi) tekrar ortaya çıkar (Gökdağ, 2015).

Psikodinamik kuramdaki bir başka görüş ise kıskançlığın bireyin bilinçaltındaki korku ve arzudan kaynaklandığını öne sürmektedir. Bu teoriye göre kıskançlık, bireyin çocukluk döneminde bağlandığı kişiden ayrıldığında yaşadığı kaygı ve korku düzeyinden kaynaklanan, evrensel ve kaçınılmaz bir duygu olduğu düşünülmektedir (Deng vd., 2023). Buna ek olarak, psikodinamik teori kıskançlığın şekillenmesinde ego savunmalarının rolünü vurgulamaktadır. Bu bakış açısına göre, ilişkilerinde sıklıkla kıskanç olan bireyler, kendi dürtüleri ve ilişkilerine yönelik algılanan tehditlerle başa çıkmak için yansıtma, inkâr ve bastırma gibi olgunlaşmamış savunmaları kullanabilmektedirler (Adams, 2012). Görüşler incelendiğinde kıskançlığın psikodinamik yaklaşıma göre birden çok açıklaması ve farklı görüşlerin mevcut olduğu görülmektedir. Geçmişten günümüze yapılan çalışmalar hala kıskançlığın temellerini anlamak ve aydınlatmak için veriler sunmaya devam etmektedir.

2.2.6. Duygusal kıskançlık ile ilgili yurtiçi ve yurtdışında yapılan çalışmalar

Curun ve Çapkın'ın (2014) yaptıkları çalışmanın temel amacı evli kişilerin kıskançlık düzeyleri ile benlik saygısı, kişilik özellikleri, bağlanma stilleri ve evlilik doyumları arasındaki ilişkileri incelemektir. Araştırmanın ikincil bir amacı da söz konusu ilişkilerin

cinsiyetler arasında nasıl bir farklılık gösterdiğini ele almaktır. Deneyime açıklığın çok boyutlu kıskançlık ölçeğinin duygu alt ölçeğini yordadığı ortaya konmuştur. Cinsiyetler için ayrı ayrı yapılan analizlerde ise kadın katılımcılar için deneyime açıklığın ve dışadönüklüğün duygu alt ölçeğinin yordadığını göstermektedir.

Kemer ve arkadaşları (2016) yaptığı çalışmada, evli Türk bireylerin kıskançlık türlerinin (bilişsel, duygusal ve davranışsal) cinsiyet, eşin hayali sadakatsizliğine verilen duygusal tepki (duygusal ve cinsel sadakatsizlik) ve ikili güven (düşük ve yüksek güven düzeyleri) arasındaki ilişkiler araştırılmıştır. Bu çalışmada özellikle evli Türk erkeklerinin kadınlara kıyasla daha fazla duygusal kıskançlığa sahip olduğu bulunmuştur. Cinsel sadakatsizliği daha üzücü bulan katılımcıların duygusal sadakatsizliği daha üzücü bulan katılımcılara kıyasla duygusal kıskançlık düzeyleri daha yüksek bulunmuştur.

Ökten (2016), yaptığı çalışmada beliren yetişkinlerde romantik kıskançlık ve ilişki doyumu arasındaki ilişkileri ruminasyon, eş-ruminasyon ve öz-şefkatin aracı rolleri üzerinden incelemektedir. İlişki doyumu duygusal kıskançlık ve öz-şefkat tarafından pozitif yönde yordandmıştır.

Yüzügülen (2016), cinsiyet, romantik kıskançlık ve yakın partner şiddetine yönelik tutumların ilişki memnuniyeti üzerindeki rolünü araştırmayı ve aynı zamanda yeni ve genç yetişkinler arasındaki farklılıkları değerlendirmeyi amaçlamıştır. Şiddete karşı olumlu tutumların davranışsal ve duygusal kıskançlık ile ilişkili olduğu görülmüştür. İstismarcı tutumlar davranışsal ve duygusal kıskançlık ile ilişkili bulunmuştur.

Bulut ve Topkaya'nın (2019) çalışmasında romantik ilişkisi olan bireylerde çok boyutlu kıskançlığın, sosyo-demografik değişkenler, ikili ilişkilerde güven ve benlik saygısı düzeyleri ile ilişkisi incelenmiştir. Duygusal kıskançlık puanları cinsiyet, yaş, gelir düzeyi, fiziksel görünüş değerlendirmeleri ile ilişkili değilken, eğitim düzeyi, ilişki doyumu, görüşme sıklığı, ikili ilişkilerde güven ve benlik saygısı puanlarıyla düşük, ilişki beklentisi puanlarıyla orta düzeyde pozitif yönde ilişkilidir. İlişkinin geleceğine yönelik beklenti puanları ve ikili ilişkilerde güven duygusal kıskançlığı pozitif yönde yordamaktadır. Duygusal kıskançlığın en önemli yordayıcısı ise ilişkinin geleceğine yönelik beklenti puanları olduğu bulunmuştur.

Öztekin (2019) yeni başlayan ilişkilerin doğasıyla ilgili olarak, kaygı ve kıskançlık açısından yeni başlayan ve uzun süreli ilişkiler arasındaki farkları incelemiştir. Yeni başlayan grubun bağlanma kaygısı ve duygusal kıskançlık düzeylerinin uzun süreli gruptan daha yüksek olduğu ortaya konulmuştur. Ayrıca, yeni başlayan romantik ilişkilerde sadece

duygusal kıskançlığın ilişki kalitesi ile pozitif bir ilişkisi olduğu bulunmuş, ancak uzun süreli ilişkilerde anlamlı bir ilişki bulunmamıştır. Mevcut çalışma duygusal kıskançlığın yeni başlayan ilişkilerdeki adaptif rolünü olduğunu belirtmiştir.

Guerrero ve Eloy (1992) çalışmasında bireyin evlilik tipinin (Geleneksel, Bağımsız, Ayrı) evlilik doyumu ve kıskançlık üzerindeki etkilerini araştırmıştır. Evlilik memnuniyeti ile kıskançlığın her bir boyutu arasında negatif ilişkiler bulunmuştur. İkinci olarak, evlilik memnuniyetinin bilişsel, davranışsal ve duygusal kıskançlık ile negatif ilişkili olduğu belirtilmiştir.

Andersen ve arkadaşları (1995), yetişkin örnekleminde kıskançlık deneyimi ve ifadesinin ilişkisel tatmin üzerindeki etkilerini incelemiştir. Bilişsel kıskançlığın duygusal kıskançlığa kıyasla ilişkisel memnuniyetin daha güçlü bir yordayıcısı olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Knobloch ve arkadaşlarının (2001) yaptığı çalışmada flört ilişkilerine dahil olan yetişkin (18-30) bireylerin kendilerinin ve ilişkilerinin özellikleri hakkında rapor verdiği bir çalışma yürütülmüştür. Çalışmada, ilişkisel belirsizliğin bilişsel kıskançlığa güçlü bir şekilde bağlı olduğu ve yakınlığın duygusal kıskançlıkla yakından bağlantılı olduğu bulunmuştur. Ayrıca bağlanma kaygısı duygusal kıskançlık üzerinde doğrudan olumlu bir etki yaratmadığı belirtilmektedir.

Russell ve Harton (2005) yaptıkları çalışmada, üniversite öğrencilerinin bireysel ve durumsal değişkenlerinin cinsel ve duygusal kıskançlık üzerindeki etkilerini incelemiştir. Hem erkekler hem de kadınlar cinsel senaryo karşısında duygusal senaryoya kıyasla ve rakip iyi bir arkadaş yerine bir yabancı olduğunda daha fazla üzüleceklerini bildirmişlerdir. Genel duygusal kıskançlık da beklenen kıskançlık tahminine katkıda bulunmuştur.

Theiss ve Solomon (2006) yaptığı çalışmada yakınlık, ilişkisel belirsizlik ve başarısız karşılıklı bağımlılık girişimlerinin romantik kıskançlığa verilen duygusal, bilişsel ve iletişimsel tepkileri nasıl etkilediğini ve bu deneyimlerin sonraki ilişki özelliklerini nasıl şekillendirdiğini incelemiştir. İlişkisel belirsizliğin ve partnerlerin müdahalesinin bilişsel ve duygusal kıskançlıklarla pozitif ilişkili olduğu; bilişsel kıskançlığın, duygusal kıskançlığın ve kıskançlığa verilen iletişimsel tepkilerin doğrudanlığının sonraki ilişki özelliklerini etkilediği sonucuna varılmıştır.

Croucher ve arkadaşları (2012) çalışmalarında Hindistan, İrlanda, Tayland ve Amerika Birleşik Devletleri arasındaki kıskançlık ifadelerindeki farklılıkları analiz etmişlerdir. Amerikalı, İrlandalı ve Hintli katılımcıların Taylandlı katılımcılara kıyasla daha fazla

davranışsal ve duygusal kıskançlık ifade ettiklerini ortaya koymuşlardır. Kadınların erkeklere kıyasla daha fazla bilişsel kıskançlık ve daha fazla duygusal kıskançlık ifade ettiği raporlanmıştır.

Dandurand ve Lafontaine (2014) üniversite öğrencilerinde kıskançlığın duygusal, bilişsel ve davranışsal yönlerini eş zamanlı olarak araştıran bir model üzerinde çalışmışlardır. Bilişsel kıskançlığın çift memnuniyeti ile negatif ilişkili olduğu, duygusal kıskançlığın ise pozitif bir ilişki gösterdiği; davranışsal kıskançlığın ise kişinin çift memnuniyetine ek bir değer katmadığı ortaya konmuştur. Ulaşılan sonucun kişinin hem kendi kıskançlık algısı hem de eşinin kıskançlık algısı için geçerli olduğu belirtilmiştir

Chin ve arkadaşları (2017) yetişkin (17-81) örnekleminde benlik saygısı ve yetki sahibi olmanın kıskançlık (bilişsel, duygusal, davranışsal) ve Karanlık Üçlü (narsisizm, Makyavelizm, psikopati) arasındaki ilişkiyi yönetip yönetmediğini incelemişlerdir. Benlik saygısı ve Makyavelizm etkileşiminin bilişsel kıskançlık ve duygusal kıskançlık üzerinde, benlik saygısı ve narsisizm etkileşiminin ise davranışsal kıskançlık üzerinde etkisi olduğu bulunmuştur. Ayrıca yetki ve narsisizm etkileşiminin duygusal kıskançlık ve davranışsal kıskançlık üzerinde, yetki ve psikopati etkileşiminin ise bilişsel kıskançlık üzerinde etkisi olduğu ve narsisizmin duygusal kıskançlık ile anlamlı ilişki gösterdiğini belirtmişlerdir.

Faraji ve arkadaşları (2022) yaptıkları çalışmada bireylerin erken dönem uyum bozucu şemaları ile çok boyutlu kıskançlık düzeyi arasındaki ilişkiyi incelemektir. Erken dönem uyumsuz şemalar ile çok boyutlu kıskançlık arasında anlamlı ilişki belirlenmiştir. Ayrıca, erken dönem uyum bozucu şema boyutlarından iç içe geçme, duyguları bastırma, sosyal izolasyon/güvensizlik, kendini feda bağımsız değişkenlerinin duygusal kıskançlığı yordadığı bulunmuştur.

2.3. Benlik Saygısı

Benlik saygısı sosyal psikolojide en çok araştırılan konulardan olmakla birlikte genel olarak benlik kavramının bir parçası olarak kavramsallaştırılan benlik saygısı, bazılarına göre benlik kavramının en önemli parçalarından biridir (Cast ve Burke, 2002). Kendinin farkında olan ve kendini yansıtan varlıklar olarak, pek çok birey benlik saygısının önemini farkındadır (Baumeister vd., 2003). Rosenberg (1979), benlik saygısını, bireyin kendini değerlendirmesi sonucunda ortaya çıkan kendisine karşı olumsuz ve olumlu tutumu olarak tanımlamaktadır. Benlik saygısının doğru ya da yanlış olması gerekmez. Aksine, yüksek düzeydeki benlik saygısı bireyin nitelikleri ve başarılarıyla orantılı olabilir veya bu öz değer

duygularının bireyin herhangi bir nesnel değerlendirmesiyle çok az ilgisi olabilir. Bu önemlidir çünkü benlik saygısı gerçeklikten ziyade algıyı yansıtmaktadır (Zeigler-Hill, 2013). Benlik saygısı, bireyin kendi hislerini ve inançlarını temel alarak “kendini algılayışı”dır (Erbil, Divan ve Önder, 2006). Bireyin kendisiyle ilgili yargılama ve değerlendirmeleri sonucu kendini değerli, başarılı, gururlu hissetmesidir (Özkan, 1994).

Brown, Dutton ve Cook (2001)’a göre “benlik saygısı” terimi:

- 1) İnsanların karakteristik olarak kendileri hakkında hissettiklerini ifade etmek için küresel veya özellik özsaygısı, yani kişinin kendisine yönelik genel sevgi duygularını,
- 2) İnsanların belirli alanlarda yeteneklerini ve özelliklerini değerlendirme biçimlerini ifade etmek için benlik değerlendirmelerini,
- 3) Anlık duygusal durumları, gurur ve utanç gibi anlık öz-değer duygularını tanımlamak için kullanılmaktadır.

Tafarodi ve Swann Jr. (2001) ise benlik saygısının iki farklı bileşenden oluştuğunu ifade eder: Öz-yeterlilik ve kendini sevmek. Bireylerin kendilerini algılanan yetkinliklerine veya görevleri yerine getirme becerilerine (öz yetkinlik) ve bir kişi olarak içsel değerlerine veya değerlerine (kendini sevmek) göre değerlendirdiklerini öne sürmektedir.

Benlik saygısı, bireyin kendi hakkındaki duygusal değerlendirmelerini ve kendini ne kadar yetenekli, önemli, başarılı ve değerli gördüğünü yansıtan benlik kavramının bir parçasıdır. Bu, kişinin kendine olan inancını ve onaylama ya da onaylamama gibi tutumlarını içermektedir. Pozitif bir benlik kavramı, yüksek bir benlik saygısı seviyesine yol açar başka bir deyişle sağlam bir benlik kavramı yüksek benlik saygısının ön koşuludur (Mahmoudi ve Faridone, 2013).

Benlik saygısı, "düşük" ile "yüksek" benlik saygısı arasında değişen değerler alır. Bireylerin yüksek benlik saygısı düzeylerini sürdürmek ve tehdit altında olduğunda benlik saygılarını savunmak ve korumak için motive oldukları düşünülmektedir (Pyszczynski vd., 2004). Benlik saygısı düşük olanlar, aktif olarak kendilerini sevmemekte ve değersiz hissetmekteyken yüksek benlik saygısına sahip olanlar ise kendilerini sevmekte ve birey olarak doğuştan sahip oldukları değere güçlü bir şekilde inanmaktadırlar (Zeigler-Hill, 2013).

Yüksek benlik saygısına sahip bireyler kendilerini geliştirme, düşük benlik saygısına sahip bireylerin ise kendilerini koruyucu stratejiler kullanma eğilimindedirler. Düşük benlik saygısına sahip kişiler, genellikle dikkat çekmekten kaçınmakta, risk almayı tercih

etmemekte ve olumsuz yargılanmaktan korunmaya çalışmaktadırlar. Başarısızlık veya reddedilme gibi olumsuz deneyimlerden kaçınmak için gerekli olan değerlendirici kaynaklara sahip olmadıkları için, aldıkları riskler onlar için yüksek benlik saygısına sahip bireylere kıyasla daha büyük bir zorluk olarak görülmektedir (Zeigler-Hill, 2013).

Benlik saygısı, uyum sağlama yeteneğiyle veya başarılı savunmalarla olumlu bir ilişki içindedir (Baumeister vd., 1998). Roese ve Olson'ın (1993) yaptığı çalışmada yüksek benlik saygısına sahip bireylerin başarılı bir olayda kendi eylemlerini önemli bir etken olarak gördüklerini, ancak düşük benlik saygısına sahip bireylerin bu eğilimi daha az gösterdiği bulunmuştur. Başarısızlık durumunda ise, düşük benlik saygısına sahip bireyler kendi eylemlerini sorumlu tutma eğilimindeyken, yüksek benlik saygısına sahip bireyler genellikle daha savunmacı bir tutum sergilemektedir. Bu bulgular, benlik saygısının, bireylerin kendi eylemlerini nasıl değerlendirdikleri ve başarısızlıkla nasıl başa çıktıkları üzerinde etkili olduğunu göstermektedir.

Yüksek benlik saygısına sahip bireylerin iş performanslarının daha iyi olduğu yaygın bir kanıdır. Ancak gerçekte iş performansları ile benlik saygısı arasında belirgin bir ilişki bulunmamaktadır. Pierce ve Gardner (2004), iş başarısının kişilerin benlik saygısını yükselttiğini, ancak benlik saygısının iş başarısını doğrudan etkilemediğini ortaya koymaktadır. Dolayısıyla, iş başarısı benlik saygısını artırabilirken, benlik saygısının iş başarısına olan etkisi sınırlı olduğu görülmektedir. Yapılan çalışmalar benlik saygısının gerçek bir sebebe bağlı olmaksızın bireyin algısının önemini vurgulamaktadır. Birey benlik saygısını yüksek algıladığı için daha iyi performans gösterdiğini düşünmekte, iş yaşamındaki ya da genel hayattaki başarıları daha çok kendi ile ilişkilendirmekte ve başarısızlıklardan kendine daha az pay çıkarmaktadır (Brown, Dutton ve Cook, 2001). Benlik saygısı bireyin algısıyla gelişmiş olsa da bireyin daha iyi ilişkiler için cesaretli olmasına sebep olacağı için gerçekte de daha başarılı, uyumlu ve mutlu bir hayata sebep olabilmektedir.

Benlik saygısı ile yapılan çalışmalar yüksek benlik saygısının olumlu etkilerini ortaya koymaktadır. Yüksek benlik saygısının, stresle başarılı bir şekilde başa çıkma ve iyi ruhsal ve fiziksel sağlık göstergeleri (Pyszczynski vd., 2004), öznel iyi oluş ve psikolojik sağlık (Pierce ve Gardner 2004), benzer şekilde psikolojik sağlamlık, öz yeterlik, yaşam doyumu, algılanan sosyal destek, problem çözme becerisi ve empati gibi koruyucu faktörler (Seki ve Dilmaç, 2020), olumlu sosyal ilişkiler (Byrne ve O'brien, 2014) ve mutluluk (Baumesiter vd., 2003) ile pozitif ilişkili olduğu bulunmuştur. Benlik saygısının bireyin iyi oluşuyla,

psikolojik sağlığı, çevre ile olumlu sosyal ilişkileri ve mutluluğunda etkili olduğu düşünülebilir ancak ilişkili olduğu bazı olumsuz faktörler de bulunmaktadır.

Benlik saygısı anksiyete ve anksiyeteye bağlı sorunların göstergeleri (Pyszczynski vd., 2004), majör depresif bozukluk ve bulimia gibi ruh sağlığı sorunları (Pierce ve Gardner 2004), yalnızlık, çocukluk çağı travması, sosyal görünüş kaygısı, depresyon ve stres (Seki ve Dilmaç, 2020) ile negatif ilişkili, narsistik kişilik bozukluğu gibi bazı bozukluklar (Pierce ve Gardner 2004) ile pozitif ilişkili olduğu bulunmuştur.

Özetle bu bulgular, benlik saygısının hem risk faktörleriyle hem de koruyucu faktörlerle anlamlı ilişkiler içinde olduğunu göstermektedir. Bireyin düşük benlik saygısına sahip olması bir risk faktörü olarak görülebilsede yüksek benlik saygısının da bazı psikolojik bozukluklarla ilişkili olabileceği düşünülmektedir. Benlik saygısı, bireyin kendisi ve yaşantısı ile ilgili doğru değerlendirmeler olmadığında daha zorlu bir yaşantıya sahip olmak, daha sıkıntılı ilişkiler ve memnuniyetsizlik ile kendini gösterebilir. Bu sıkıntılı süreçlerin şiddet, istismar ve diğer olumsuz yaşantılar için risk faktörü olabileceği düşünülmektedir.

2.3.1. Terör yönetimi teorisi

Terör Yönetimi Teorisi, benlik saygısının ölüm korkusunu yönetmede çok önemli bir rol oynadığını öne sürmektedir. Bu teoriye göre benlik saygısı, kişinin kendi ölümünün farkına varmasından kaynaklanan kaygı ve dehşete karşı bir tampon görevi görür (Harmon-Jones vd., 1997). Terör yönetimi teorisi, insanların özsaygıya ihtiyaç duyduğunu, çünkü özsaygının insanlık durumunun doğasında var olan köklü ölüm korkusuna karşı bir kalkan sağladığını öne sürer. Özsaygı, insan eliyle inşa edilmiş kültürel bir dünya görüşüne duyulan güven ve kişinin bu dünya görüşü içinde oynadığı sosyal rolle ilişkili değer standartlarını karşılaması ya da aşmasıyla elde edilir (Pyszczynski vd., 2004). Daha yüksek benlik saygısına sahip bireylerin ölüm farkındalığından, yani kişinin kendi ölümünün farkındalığından daha az etkilendiğini ileri sürmektedir. Bunun nedeni, daha güçlü bir benlik duygusuna sahip olmaları ve dünya görüşlerine daha fazla güvenmeleri, bu da onları ölümle bağlantılı kaygı ve dehşete daha az duyarlı hale getirmektedir (Schmeichel vd., 2009) Ayrıca sembolik ölümsüzlük duygusunu sağlamada kültürel dünya görüşlerinin rolünü vurgular. Benlik saygısı yüksek olan bireylerin kültürel dünya görüşlerine bağlı kalma ve yaşamlarında anlam bulma olasılıkları daha yüksektir, bu da onların ölüm korkusuyla baş etmelerine yardımcı olur (Koç ve Kafa, 2019) Teori, tehditler karşısında benlik saygısı ve dünya görüşlerini savunmanın yanı sıra, her insanın ölümün kaçınılmazlığına dair bilgisi ve

benlik saygısı ve dünya görüşlerinin sağladığı sonuç olarak ortaya çıkan kaygıya karşı koruma nedeniyle, insanların sürekli olarak bu iki psikolojik varlığı güçlendirmeye çalıştığını ima eder. Dolayısıyla, insanlar benlik saygısını sadece şu anda yaşadıkları kaygıdan kaçmak için değil, aynı zamanda ölümlü oldukları bilgisinin doğasında var olan kaygıdan kaçınmak için de aramaktadırlar (Pyszczynski vd., 2004).

2.3.2. Sosyometre Teorisi

Sosyometre teorisi, benlik saygısının neden insanların başkaları tarafından nasıl algılandıklarına inandıklarına bu kadar güçlü bir şekilde bağlı olduğunu ve benlik saygısının kişiler arası etkilerden ayrı tutulması gereken özel bir öz değerlendirme olarak kavramsallaştırılması durumunda kolayca açıklanamayan bazı bulguları açıklamaktadır. Teori, benlik saygısı ile sosyal duygular, grup içi ve gruplar arası davranışlar, kendine hizmet eden önyargılar, reddedilmeye karşı tepkiler ve bir dizi uyumsuz davranış gibi psikolojik olgular arasındaki ilişkiyi anlamak için geniş bir perspektif sunmaktadır (Leary, 2005).

Sosyometre teorisine göre, benlik saygısı kişinin ilişkisel değerlendirmesinin öznel bir göstergesi olarak hizmet etmekte, diğer insanların bireyle olan ilişkilerini değerli, önemli veya yakın olarak görme derecesini göstermektedir. Başka bir deyişle, benlik saygısı sistemi, kişinin önemli küçük gruplara üyelik de dahil olmak üzere kalıcı, arzu edilen ilişkilere uygunluğunu izlemektedir (Leary ve Baumeister, 2000). Bireyin öznel değerlendirmesi sonucu, yüksek benlik saygısı kişinin gruplar ve yakın ilişkiler için değerli ve arzu edilen bir kişi olduğu algısını yansıtırken, düşük benlik saygısı kişinin sosyal içirme için uygunluğunun düşük olduğu algısını yansıtmaktadır.

Bu teori, benlik saygısının kişinin diğer insanlar için ne kadar değerli olduğunun bir ölçüsü olduğunu öne sürmektedir. İnsanlar diğer insanların kendisiyle olan ilişkilerini değerli, önemli ve yakın olarak gördükleri hissini aramaktadırlar (Leary, 2005). Düşük ilişkisel değerlendirme ve özellikle ilişkisel değersizleşme yaşandığında, benlik saygısı çok düşük olduğunda, kişinin başkalarına verdiği değeri artırmak ve gelecekte daha fazla değersizleşmeyi önlemek için sosyometrenin bir alarm sinyali olarak duygusal sıkıntı uyandırarak ilişkisel takdiri kazanmak, sürdürmek ve yeniden sağlamak için davranışları motive ettiği belirtilmektedir (Leary ve Baumeister, 2000).

2.3.3. Benlik saygısı ile ilgili yurtiçi ve yurtdışında yapılan çalışmalar

Aktuğ (2006) yaptığı çalışmada akran baskısı düzeyini ve cinsiyetleri farklı lise öğrencilerinin benlik saygıları arasındaki farkları incelemiştir. Akran baskısı ve genel, aile ve akademik benlik saygısı arasında negatif yönde anlamlı ilişkiler bulunmuştur. Genel, aile ve akademik benlik saygısının cinsiyete göre farklılaşmadığı ancak sosyal benlik saygısının cinsiyete göre farklılık gösterdiği bulunmuştur.

Doğan ve arkadaşları (2009), üniversite öğrencilerinin benlik saygısı ve sosyal zekâ düzeylerinin cinsiyetlerine ve eğitim aldıkları alanlara göre önemli farklılıklar gösterip göstermediğiyle onların sosyal zekâ alanlarıyla benlik saygısı düzeyleri arasındaki olası ilişkileri incelemektedir. Katılımcıların cinsiyetlerine göre benlik saygısı ve sosyal zekâ düzeyleri arasında önemli farklılıklar bulunmamıştır ancak benlik saygısı ve sosyal zekâ boyutları arasında anlamlı ilişkiler olduğu bulunmuştur.

Razı ve arkadaşları (2009) çalışan gençlerin benlik saygısı, iletişim becerileri ve baş etme davranışlarını incelemiştir. Benlik saygısının kararlara katılım, haftalık çalışma süresi saati ve stresle baş etme tarzlarından kendine güvenli yaklaşım ile arasında anlamlı ilişki bulunmuştur. Gençlerin ailede kararlara katılmasının daha yüksek benlik saygısı ile ilişkili olduğu belirtilmiştir. Benlik saygısı düzeyi yüksek gençlerin stresle baş etmede kendine güvenli yaklaşım kullanımı, benlik saygısı düzeyi düşük gençlerde ise kendine güvensiz yaklaşım kullanımı arttığı görülmüştür.

Güloğlu ve Kararımak (2010), yaptığı çalışmada üniversite öğrencilerinde yalnızlığın yordayıcısı olarak benlik saygısı ve psikolojik sağlamlığı incelemiştir. Bu araştırma yalnızlığın benlik saygısı ve psikolojik sağlamlık ile negatif yönde anlamlı ilişkilere sahip olduğunu göstermektedir. Ayrıca benlik saygısının birinci sırada, psikolojik sağlamlığın ise ikinci sırada yalnızlığı yordadığı bulunmuştur.

Doğan ve Eryılmaz (2013), benlik saygısı ve öznel iyi oluş arasındaki ilişkileri incelemiştir. Benlik saygısı ile öznel iyi oluşun pozitif yönde ilişkili olduğu ortaya konmuştur. Ayrıca benlik saygısının öznel iyi oluşu pozitif yönde anlamlı düzeyde yordadığı sonucuna ulaşılmıştır. Çalışmada, benlik saygısı, öz-yeterlik ve kendini sevmek üzere iki boyutlu olarak ele alınmış ve değerlendirilmiş, iki boyutun da öznel iyi oluşla pozitif yönde önemli düzeyde ilişkili olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca benlik saygısını oluşturan söz konusu iki değişkenin öznel iyi oluşu anlamlı düzeyde yordadığı raporlanmıştır.

Sarıkaya (2015) yaptığı çalışmada lise çağındaki ergenlerin benlik saygıları ile psikolojik dayanıklılıkları arasındaki ilişkiyi incelemiştir. Araştırma sonucu benlik saygısı ve psikolojik dayanıklılığın pozitif ilişkili olduğunu göstermektedir. Ayrıca demografik (yaş, cinsiyet, ebeveynlerin birliktelik durumu ve sosyo-ekonomik düzey) değişkenler ile benlik saygısı düzeyi arasında da anlamlı ilişkiler bulunmuştur.

Ümmet (2015), üniversite öğrencilerinin benlik saygılarını temel psikolojik ihtiyaçlarının karşılanması ve bazı değişkenlere göre incelemiştir. Bireylerin özerklik ve ilişkililik ihtiyaçları doyumunun benlik saygısını anlamlı düzeyde yordadığı, yetkinlik ihtiyacındaki doyumun ise yordamadığı. Ayrıca, cinsiyetin ve baba eğitim düzeyinin benlik saygısı üzerinde etkili olmadığı bulunurken anne eğitim düzeyi, gelir düzeyi ve algıladıkları anne-baba tutumları benlik saygısı üzerinde anlamlı farklılık göstermiştir.

Güneri Yöyen (2016), çocukluk çağı travmaları ve benlik saygısı arasındaki ilişkinin, çocukluk çağı travma oranını ve cinsiyet dağılımını incelemektedir. Araştırma çocukluk çağı travmasının mevcut olmasının benlik saygısını düşük benlik saygısı lehine yükselttiği; ancak benlik saygısı düzeyinin belirleyicisi olarak çocukluk çağı travmalarının açıklayıcılık gücünün zayıf olduğu saptanmıştır. Çocukluk çağı travması alt boyutlarının tamamı (duygusal, fiziksel, cinsel istismar, fiziksel ve duygusal ihmal) benlik saygısını düşük benlik saygısı lehine yükseltmektedir.

Gürler (2023), sosyal dışlanma ile benlik saygısı arasındaki ilişkiyi ergen örnekleminde incelemiştir. Sosyal dışlanma ile benlik saygısı arasında negatif ilişki olduğu, ayrıca ergenlerde benlik saygısı düzeylerinin cinsiyete ve yaşa göre farklılaşmadığı belirlenmiştir.

Bakır ve Kalkan (2019), yaptıkları çalışmada siber flört istismarının beden imgesi ve benlik saygısıyla ilişkisini incelemiştir. Siber flört istismarı ve benlik saygısı arasında negatif yönlü ilişkiler bulunduğu belirtilmiştir. Doğrudan saldırganlığa maruz kalma, saldırganlık uygulama ve izleme ve kontrole maruz kalmada erkekler, izlemem ve kontrol uygulamada ise kadınlar daha yüksek puanlar almışlardır.

Kocatürk ve Çiçek'in (2023) yaptığı çalışmada olumlu çocukluk deneyimleri, benlik saygısı ve psikolojik dayanıklılık arasındaki ilişki incelenmiştir. Olumlu deneyimlerin benlik saygısı ve psikolojik dayanıklılığı anlamlı şekilde yordadığı sonucuna varılmıştır. Ayrıca olumlu çocukluk deneyimleri benlik saygısı aracılığıyla psikolojik dayanıklılık üzerinde dolaylı bir etkiye sahiptir. Çocukluğun olumlu yönlerine odaklanmanın, benlik saygısı ve

dayanıklılığa katkıda bulunmak için olumsuz olanlarla başa çıkmak kadar önemli ve işlevsel olduğunu belirtmişlerdir.

Hudd ve arkadaşlarının (2000) stresli üniversite öğrencilerinin benlik saygısı seviyelerini incelediği çalışmasında daha fazla stres altındaki öğrencilerin aynı zamanda daha düşük düzeyde benlik saygısı sergilediği bulunmuştur.

Crocker ve Luhtanen (2003) tarafından yapılan, üniversiteden önce değerlendirilen öz saygı düzeyinin ve öz değere ilişkin olasılıkların, birinci sınıfta yaşanan akademik, sosyal ve finansal sorunlar üzerindeki etkileri, üniversite öğrencileri üzerinde yapılan boylamsal bir çalışmada incelemiştir. Düşük benlik saygısı, demografik ve kişilik değişkenleri (nevrotiklik, uyumluluk ve sosyal istenirlik) kontrol edildiğinde bile sosyal sorunları öngördü, ancak diğer değişkenler kontrol edildiğinde akademik veya mali sorunları öngörmedi. Benlik saygısı ile ilgili olasılıkların, üniversite birinci sınıf öğrencilerinin benlik saygısı ve diğer kişilik değişkenlerinin ötesinde deneyimlediği akademik ve mali zorluklara benzersiz bir şekilde katkıda bulunduğu sonucuna varmışlardır. Öte yandan düşük benlik saygısının, daha sonraki sosyal zorluklara benzersiz bir katkıda bulunduğu görülmektedir.

Luyckx ve arkadaşları (2013) yaptığı çalışmada lise ve üniversite öğrencilerinde kimlik süreçlerinin benlik saygısı ile nasıl ilişkilendirildiğini incelemiştir. Bağlılık oluşturma ve bağlılıkla özdeşleşmenin pozitif yönde ilişkili olduğunu ve ruminatif araştırmaların benlik saygısı ile olumsuz ilişkili olduğunu bulmuşlardır. Lise öğrencilerinde benlik saygısı bu kimlik süreçlerini yordaması ve üniversite öğrencilerinde bağlılıkla özdeşleşme ve ruminatif araştırma ile karşılıklı olarak benlik saygısı ile ilişkili olduğu desteklenmiştir. Araştırmacılar yüksek benlik saygısının, lise ve üniversite öğrencilerinde kimlikle ilgili sorunların çözümünde bir kaynak işlevi gördüğünü, ergenlerin üniversiteye girdiklerinde ve yetişkinliğe geçiş yaptıklarında, kimlik pekiştirmelerinin de giderek artan bir şekilde benlik saygısını etkilediğini belirtmişlerdir.

Hodges ve arkadaşları (2014) üniversite öğrencilerinin yaşam amacına ve benlik saygısına yönelik tutumlarını incelemiştir. Lisans öğrencileri yüksek lisans öğrencilerine kıyasla benlik saygısı maddelerinde önemli ölçüde daha yüksek puan alırken, yaşam amacı konusunda önemli ölçüde daha düşük puan almışlardır.

Bhatt ve Bahadur'un (2018) yaptığı çalışmanın temel amacı, üniversite öğrencileri arasında benlik saygısı ve öz yeterlilik arasındaki ilişkiyi bulmaktır. Öğrencilerin öz yeterlilikleri ile benlik saygıları arasında çok güçlü bir korelasyon olduğunu göstermektedir.

Harris ve Orth (2020) yaptığı çalışmada, sosyal ilişkilerin benlik saygısı üzerindeki ileriye dönük etkisi ve benlik saygısının sosyal ilişkiler üzerindeki ileriye dönük etkisi hakkındaki mevcut boylamsal verileri incelemiştir. İlişkilerin ve benlik saygısının benzer etki büyüklükleriyle zaman içinde karşılıklı olarak birbirlerini öngördüğü sonucuna ulaşılmıştır. Araştırmacılar insanların sosyal ilişkileri ile benlik saygısı düzeyleri arasındaki bağlantının, yaşam süresi boyunca tüm gelişim aşamalarında gerçekten karşılıklı olduğunu ve yapılar arasında olumlu bir geri bildirim döngüsünü yansıttığını raporlamışlardır.

Gori ve arkadaşları (2023), 33-76 yaş örnekleminde yetişkin bağlanma örüntüleri ile sorunlu sosyal medya kullanımı arasındaki ilişkiyi araştırarak ve benlik saygısı, kaçırma korkusu (FoMO) ve sosyal medyada harcanan zamanı inceleyerek, işlevsiz bir sosyal medya kullanımıyla ilişkili olabilecek faktörleri araştırmıştır. Hem kaygılı hem de korkulu bağlanma örüntüleri aynı zamanda benlik saygısı, FoMO ve sosyal medyada geçirilen süre ile ilişkili bulunmuş ve bunlar sırayla problemli sosyal medya kullanımı ile anlamlı şekilde ilişkili olduğu görülmüştür.

Mouatsou ve Koutra (2023), üniversite öğrencilerinde duygu düzenleme stratejilerini ve benlik saygısını dikkate alan, gelişmekte olan yetişkinlerin dayanıklılığını açıklayan bir yol analitik modeli test etmiştir. Benlik saygısı, bilişsel yeniden değerlendirme ve dayanıklılık arasındaki ilişkiye kısmen aracılık ederken, dışavurumcu bastırma ile dayanıklılık arasındaki ilişkiye tam aracılık ettiği belirtilmiştir. Dolayısıyla, bilişsel yeniden değerlendirmenin benlik saygısı mekanizması aracılığıyla dayanıklılık üzerinde doğrudan ve dolaylı pozitif bir etkisi varken, dışavurumcu bastırmanın benlik saygısı mekanizması aracılığıyla dayanıklılık üzerinde negatif bir dolaylı etkisi vardır. Araştırmacılar duyguların etkili bir şekilde düzenlenmesinin benlik saygısını artırabileceğini ve bunun da bireyleri strese karşı adaptif bir şekilde tepki verme yeteneğine sahip hale getirdiğini belirtmişlerdir.

2.4. Duygu Düzenleme Güçlüğü

2.4.1. Duygu

Duygu her bireyin deneyimlediği, çok yakından tanıdığı ancak tanımlanması oldukça zor bir kavramdır. Fizyolojik değişiklikler, ifade edici davranışlar ve bilinçli bir deneyim içeren üç farklı bileşenden oluşan karmaşık bir psikolojik durum olarak tanımlanabilir (Scherer, 2005). Duygular yoğun ve oldukça kısa sürelidir. Duyguların belirli bir nedeni olması, belirli bir nesneye yönelik olması ve kişiyi bir tür eylemde bulunmaya motive etmesi olasıdır (Hockenbury ve Hockenbury, 2010).

Duyguların birkaç temel bileşeni vardır:

- 1) Bilişsel değerlendirme: olayların ve nesnelerin değerlendirilmesi,
- 2) Bedensel belirtiler: duygusal bir duruma eşlik eden fizyolojik değişiklikler,
- 3) Eylem eğilimleri: belirli davranışlara yönelik motivasyonlar,
- 4) İfade: duygusal durumu ileten yüz ve ses ifadeleri,
- 5) Duygular: duygusal durumun öznel deneyimi.

Duygular, çevresel zorluklara yanıt vermeyi kolaylaştırmak, hafızayı güçlendirmek ve sosyal iletişimi mümkün kılmak gibi önemli uyarlanabilir işlevlere hizmet eder. Bunlar zihinsel ve fiziksel tezahürleri olan karmaşık reaksiyonlardır (Scherer, 2005). Duygular insan işleyişini organize ederek ve her bir duygunu organizmanın ihtiyaçlarını çevresel taleplerle koordine ederek belirli işlevlere hizmet etmektedir (Cole vd. 1994) Yapılan araştırmalar, insanların duygularını sadece pasif bir şekilde deneyimlemediklerini, aynı zamanda duygusal durumlarına aktif olarak yanıt verdiklerini ve genellikle bunları değiştirmeye çalıştıklarını göstermektedir (Joormann ve Stanton, 2016).

Duygular, insanların bir duruma dikkatini verdiğinde ve bu durumu o anda aktif olan hedefleriyle ilişkilendirdiğinde ortaya çıkmakta ve bu duygusal deneyimler, genellikle deneyimsel, davranışsal ve fizyolojik tepkileri içermektedir. Bu duygusal tepkisellik, insanların çevreleriyle etkileşimde bulundukları ve yaşadıkları deneyimleri işledikleri bir süreci yansıtmaktadır (Gross ve Jazaieri, 2014). Bu süreç duygu düzenleme olarak adlandırılabilir. Duygunun bireyin hayatındaki düzenleyici işlevi duygu düzenleme başlığında ele alınmaktadır.

2.4.2. Duygu düzenleme

Duygu düzenleme, insanların duygularını modüle etmek, yönetmek veya düzenlemek için kullandıkları bir dizi süreç ve stratejiyi ifade etmektedir. Duygu düzenleme, bireylerin hangi duygulara sahip olduklarını, ne zaman sahip olduklarını ve bu duyguların nasıl deneyimlendiğini ve ifade edildiğini etkilemek için yaptıkları girişimleri ifade etmektedir (Gross, 1998). Bu süreçler bireylerin çevre taleplerine uyum sağlamalarına yardımcı olup hedeflerine ulaşmalarına katkıda bulunabilmektedir. Duygu düzenleme, olumlu (örneğin, mutluluk, gurur) veya olumsuz (örneğin, üzüntü, endişe) duyguları içermekte ve yoğunluk bakımından farklılık göstermektedir (Hilt vd, 2014). Aynı kişi bile farklı bağlamlarda farklı duygular yaşayabilmekte, bir köpek resmi, köpek seven bir kişide sevinç uyandırırken, köpeklerden korkan bir kişide korku yaratabilmektedir.

Duygu düzenleme, bağlama bağlı olarak birçok farklı biçim almaktadır. Örneğin, duygu düzenleme içsel/kişisel (kişinin kendi duygularını düzenlemesi) veya dışsal/kişilerarası (başkasının duygularını düzenlemesi) olabilmektedir (Gross ve Jazaieri, 2014). Duygu düzenleme, kişinin nefesine odaklanması, bir yastığı yumruklaması, bir arkadaşına mesaj atması, koşuya çıkması, bir şeyler içmesi, kestirmesi, kitap okuması, işini bırakması, dudağını ısırması veya bir durum hakkında farklı düşünmesi gibi şaşırtıcı bir çeşitlilikte olabilir. Duygu düzenleme alanındaki en önemli odak noktalarından biri, insanların duygularını düzenlemek için kullandıkları çok sayıda stratejiyi organize etmenin yollarını bulmak ve ardından farklı stratejilerin farklı sonuçlarla ilişkili olup olmadığını değerlendirmek olmuştur (Gross, 2015).

Duygu düzenleme; duyguların farkında olma ve anlama, duyguları kabul etme, olumsuz duygular yaşarken dürtüsel davranışları kontrol etme ve istenen hedeflere uygun davranma becerisi ve bireysel hedefleri ve durumsal talepleri karşılamak amacıyla duygusal tepkileri istenen şekilde modüle etmek için duruma uygun duygu düzenleme stratejilerini esnek bir şekilde kullanma becerisi olarak kavramsallaştırılabilir. (Graz ve Roemer, 2004).

Duygu düzenleme sadece sıkıntıyı durdurmak değil, insanın işleyişini düzenleyen ve bireyin hem anlık hem de süregelen yaşam koşullarına uyumunu teşvik eden birçok türde ayarlamayı içermektedir. Duygu düzenleme yalnızca olumsuz durumların, olumsuz düşüncelerin sıklığı, kaygı yoğunluğunun azaltılması değil, başkalarının duygularıyla eşgüdümlü olarak, faaliyet yürütmek ve başkalarıyla iletişim kurmak ve onları etkilemek için duygu üretme ve sürdürme kapasitesini içermektedir (Cole, Michel ve Teti, 1994).

Duygu düzenlemenin daha iyi anlaşılabilmesi için Gross (2002) bir duygu düzenleme süreci modeli tanımlamıştır. Bu modele göre duygu, duygu üretme sürecinde beş noktada düzenlenebilir:

- 1) Durumun seçilmesi; Bireyin duygusal etkiyi minimize etmek veya optimize etmek için belirli durumları seçmesi veya kaçınması.
- 2) Durumun değiştirilmesi; Bireyin duygusal etkiyi değiştirmek için durumu aktif olarak değiştirmesi.
- 3) Dikkatin dağıtılması; Bireyin dikkatini duygusal etkiyi azaltacak şekilde başka bir odağa yönlendirmesi.
- 4) Bilişlerin değiştirilmesi: Bireyin bir durumu yeniden değerlendirerek duygusal etkisini değiştirmesi.

- 5) Deneyimsel, davranışsal veya fizyolojik tepkilerin modüle edilmesi: Duygusal tepki ortaya çıktıktan sonra gerçekleşir ve duygusal ifadeyi, fizyolojik tepkileri veya duygusal deneyimi değiştirmeyi içerir (Gross, 2002).

Gross'un modeli, duygu düzenlemenin sadece bireysel bir süreç olmadığını, aynı zamanda bağlamsal faktörler tarafından da etkilendiğini vurgulamaktadır. Bu faktörler arasında kişilerarası ilişkiler, sosyal normlar ve kültürel değerler bulunur. Duygu düzenleme stratejilerinin etkinliği, bu bağlamsal faktörlerin yanı sıra bireyin duygusal hedeflerine ve mevcut duruma bağlı olarak değişebilmektedir.

Gross (2015) bu modeli genişleterek Genişletilmiş Süreç Model'inde, duygu düzenlemenin üç aşamasını ayırt eder:

- 1) Tanımlama (düzenleme yapıp yapmamaya karar vermeyi gerektirir),
- 2) Seçim (hangi stratejinin seçileceğine karar vermeyi gerektirir)
- 3) Uygulama (bir taktiğin uygulanmasını gerektirir).

Bu modelde duygunun algılanmasıyla aktive olur. Duygunun algılanması düzenlenmesi gereken bir hedefin harekete geçmesine neden olmaktadır. Ardından belirli bir strateji seçilir ve duygu düzenlemeye dair belirli bir teknik uygulanır. Bu teknik yeni bir algısal girdi oluşturabilir ve bu yeni girdi mevcut duygu durumunu temsil etmektedir. Eğer düzenleme hedefine hala ulaşılamadıysa duygu düzenleme tekniği aktif olmaya devam ederek tatmin edici bir değişikliğe kadar devam etmektedir. Süreç başarılı olursa büyük olasılıkla birey tekrar aynı duygu düzenleme stratejisinden yararlanmaya devam edecektir (Gross, 2015).

Duygu düzenleme, esneklik gerektiren bir beceridir ve etkili stratejileri uygulamak, başkalarıyla iyi ilişkiler kurmak ve hedeflere ulaşmak için kullanıldığında büyük önem taşımaktadır. (Hilt vd., 2014). Duygu düzenleme sürekli değişen bağlamsal taleplerle ilişkili olarak devam eden bir süreçtir ve bireyin duygularını düzenlemek için kullandığı kaynaklar ve stratejiler değişebilir. Duygu düzenleme örüntülerindeki bireysel farklılıklar, kişiliğin bir parçası haline gelir ve bu örüntüler, bireyin sosyal ve çevresel taleplere uyum sağlama yeteneğini etkileyebilmektedir (Cole, Michel ve Teti, 1994). İşlevselliği bozan duygu düzenleme kalıpları, duygu düzenleme bozukluğu olarak tanımlanabilir. Bu tür bozukluklar, dikkat, sosyal ilişkiler ve duygu deneyimi gibi süreçlerin esnek bir şekilde düzenlenememesiyle ilişkilidir ve bireyin genel işlevselliğini olumsuz etkileyebilir. Duygu düzenleme süreçleri kadar süreçte yaşanan güçlükler de önemlidir. Duygu düzenleme güçlüğü ile ilgili bilgiler sonraki başlıkta daha ayrıntılı ele alınacaktır.

2.4.3. Duygu düzenleme güçlüğü

Duygu düzenleme güçlüğü terimi, araştırmacılar ve klinisyenler tarafından duygu düzenleme bozukluğu, ruh hali dalgalanmaları, duygusal ve ruh hali istikrarsızlığı veya değişkenliği ile birbirinin yerine kullanılabilir. Duygu düzenleme bozukluğunun güncel bir konu olmasının sebeplerinden birisi, duygu düzensizliğinin çoğu psikopatoloji türünün tanımlayıcı özelliği olması olduğu söylenebilir. Kısaca duygu düzenleme güçlüğü'nün kökenlerinin anlaşılması, klinik bozuklukların da anlaşılması ve tedavisi için önemi büyüktür (Thompson, 2019).

Duygu düzenleme güçlüğü, bireyin duygularını yönetme ve kontrol etme kapasitesindeki zorlukları ifade etmektedir. Bu tanım, duygusal reaksiyonların hızı, yoğunluğu, sıklığı ve kontrol edilebilirliği gibi faktörlerin kayda değer etkileri olduğu durumları kapsamaktadır (Villalta vd., 2018).

Duygu düzenleme güçlüğü, hedefe yönelik faaliyetlere müdahale eden duygusal deneyim veya ifade kalıpları olarak tanımlanmaktadır (Thompson, 2019). Kişiler arası ilişkilerde zayıflık, konsantrasyon güçlüğü ve yıkıcı davranışlar gibi sorunlara yol açmakta, bu genellikle mutsuzluk, zayıf kişilerarası ilişkiler ve psikopatoloji (örneğin, depresyon, anksiyete, madde bağımlılığı) ile ilişkili olmaktadır (Hilt vd. 2014). Duygu düzenleme güçlüğü, bir duygu düzenleme örüntüsü uygun işlevselliği tehlikeye attığında ya da bozduğunda ortaya çıkar (Cole, Michel ve Teti 1994). Duygu düzenleme güçlüğü duygu düzenlemenin zıttı değildir; sağlıklı ve yetkin bir gelişimi engellemenin sonuçlarına dayanarak güç olarak yorumlanan bir duygu düzenleme modelidir (Cole, Ramsook ve Ram, 2019).

Duygu düzenleme rahatsız edici duyguların kontrolünü sağlamak, duygu düzenlemede güçlükler yaşanması ise rahatsız edici duygularla başa çıkmakta zorluk yaşamak olarak tanımlanabilir. Duygu düzenleme güçlüğü ise duyguları fark etmek, anlamakta ve kabul etmekte, olumsuz duygular yaşarken dürtüsel davranışlardan kaçınmakta ve etkili duygu düzenleme stratejileri kullanabilmekte zorluklar olarak tanımlanmaktadır (Gratz ve Roemer, 2004) Duygu düzenleme güçlüğü, bilimsel açıdan duygusal, bilişsel ve davranışsal bileşenleri içeren karmaşık bir süreçtir. Duygu düzenlemede güçlük yaşayan bireyler, duygularını fark etmekte, isimlendirmekte, kabul etmekte ve uygun stratejiler kullanarak düzenlemekte zorlanabilirler (Bintaş-Zörer ve Yorulmaz, 2022). Bu zorluklar, duyguların ifade edilmesi ve deneyimlenmesi sürecinde engeller yaratır ve bireyin psikolojik sağlığı üzerinde olumsuz etkileri olabilir. Örneğin, duygu düzenleme güçlüğü, depresyon ve

anksiyete gibi psikopatolojiler için önemli bir risk faktörü olarak görülmektedir (Gökdağ, Günay ve Demir, 2022).

Psikopatolojinin varlığında ortaya çıkan duygusal işleyişin dört özelliği düzenleme güçlüğü tanımlar:

- 1) Etkisiz stratejiler nedeniyle devam eden duygular,
- 2) Uygunsuz davranışlara yol açan duygular,
- 3) Bağlamsal olarak uygunsuz olan duygular ve
- 4) Duyguların nasıl değiştiğine dair sapmalar (Cole, Hall, ve Hajal, 2017).

Psikolojik rahatsızlıkların varlığında duyguların işleyişinin bozulduğu sıklıkla gözlemlenmektedir. Bireylerin duygusal işleyişinin bozukluğu sadece bireysel düzeyde değil, aynı zamanda sosyal ve çevresel faktörlerle de ilişkilidir. Algılanan sosyal destek gibi faktörler, duygu düzenleme güçlüğüne etkilerini azaltabilir ve bireyin duygusal esnekliğini artırabilir. Bu nedenle, duygu düzenleme güçlüğüne yaklaşım, bireyin içsel deneyimlerinin yanı sıra sosyal ve çevresel bağlamı da göz önünde bulundurmalıdır.

2.4.4. Duygu düzenleme güçlüğü ile ilgili yurtiçi ve yurtdışında yapılan çalışmalar

Aktaş ve Şahin (2018) yaptığı çalışmada üniversite öğrencilerinde ve üniversite mezunlarında narsistik kişilik özelliği, duygu düzenleme güçlükleri ve öz şefkat düzeylerini incelemeyi amaçlamıştır. Duygu düzenleme güçlüğü artarken öz-şefkat puanları azaldığı, narsisizm puanlarının ise arttığı bulunmuştur.

Yumuşak (2019) yaptığı çalışmada üniversite öğrencilerinde duygu düzenleme güçlüğü ve duygusal tepkiselliğin psikolojik belirtiler ile ilişkisini incelemeyi amaçlamıştır. Duygu düzenleme güçlüğü ile psikolojik belirtiler arasında ve duygusal tepkisellik ile psikolojik belirtiler arasında düşük ve orta şiddette anlamlı ilişki olduğu sonucuna varılmıştır. Çalışmanın diğer bir sonucu ise duygu düzenleme güçlüğü ve duygusal tepkisellik alt boyutlarının psikolojik belirtileri anlamlı şekilde yordadığıdır.

Bakar Kahraman ve Kızılay Çankaya'nın (2020) yaptığı çalışmada intihar amacı taşımayan kasıtlı kendine zarar verme davranışının (KZVD) olası risk etkenlerinin belirlenmesi amaçlanmıştır. KZVD olan hastalarda duygu düzenleme güçlüğü ölçeği puanları kontrol grubuna göre anlamlı düzeyde yüksek bulunmuştur. Duygu düzenleme güçlüğünde artış KZVD ile ilişkili bağımsız risk etkeni olarak saptanmıştır. Araştırmacılara göre, KZVD olan kişilerin olumsuz içsel yaşantılarını tolere etmekte zorlandıkları ve daha

az etkili ve daha az uyumlu başa çıkma tutumları gösterdikleri söylenebilir (Bakar Kahraman ve Kızılay Çankaya, 2020).

Yıldız (2023), çalışmasında ergenlerde bilişsel esneklik ve psikolojik belirtiler arasındaki ilişkide duygu düzenleme güçlüğü'nün aracı rolünün etkisini incelemiştir. Çalışmada bilişsel esneklik ile duygu düzenleme güçlüğü arasında negatif yönde istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Araştırmadan elde edilen bir diğer sonuç da bilişsel esneklik ile depresyon, anksiyete, olumsuz benlik, somatizasyon arasındaki ilişkide duygu düzenleme güçlüğü'nün tam aracı role sahip olduğu bulgusudur.

Tull ve arkadaşları (2007) travmaya maruz kalmış üniversite öğrencilerinde travma sonrası stres (TSS) belirtileri ile duygu düzenleme güçlüklerinin belirli yönleri arasındaki ilişkiyi incelemiştir. TSS semptomlarının şiddeti; duygusal kabul eksikliği, üzgün olduğunda hedefe yönelik davranışlarda bulunma güçlüğü, dürtü kontrol güçlükleri, etkili duygu düzenleme stratejilerine sınırlı erişim ve duygusal netlik eksikliği ile ilişkili bulunmuştur. Ayrıca, duygu düzenlemedeki genel zorluklar, olumsuz duygulanım kontrol edildiğinde, TSS semptom şiddeti ile ilişkilendirilmiştir. Ayrıca TSSB tanısına işaret eden TSS belirtileri sergileyen bireyler, eşik altı düzeyde TSS belirtileri bildirenlere kıyasla duygu düzenlemede daha fazla zorluk yaşadıklarını bildirmiştir.

Roemer ve arkadaşları (2009), azalan farkındalık düzeylerinin (farkındalık ve kabul/yargısızlık) ve duygu düzenleme güçlüklerinin yaygın anksiyete bozukluğu (YAB) üzerindeki rolünü yaptıkları çalışmada klinik olmayan ve klinik örneklemelerde araştırmıştır. İlk çalışmada hem duygu düzenleme güçlükleri hem de farkındalığın yönlerine ilişkin öz bildirimler, YAB semptom şiddetindeki benzersiz varyansı açıkladığı belirtilmiştir. İkinci çalışmada ise YAB olan bireylerin kaygılı olmayan kontrol grubundaki bireylere kıyasla anlamlı düzeyde daha düşük farkındalık ve anlamlı düzeyde daha yüksek duygu düzenleme güçlüğü bildirdiği bulunmuştur.

Pandey ve arkadaşları (2011) yaptığı çalışmada, aleksitimik ve aleksitimik olmayan katılımcılarda duygu düzenleme güçlüğü'nü incelemiştir. Yapılan çalışma aleksitimik olmayanlarla karşılaştırıldığında, aleksitimiklerin daha fazla duygu düzenleme güçlüğü gösterdiğini ve bu tür duygusal güçlüklerin iki grubu çok yüksek bir doğrulukla ayırt ettiğini ortaya koymuştur. Çalışmacılar aleksitiminin duygu düzenleme güçlükleri ile ilişkili olduğunu ve bu güçlüklerin sağlıkla ilgili sorunlara büyük ölçüde katkıda bulunduğunu bildirmişlerdir.

Saxena ve arkadaşları (2011) duygu düzenleme güçlükleri ve aleksitiminin bireyin ruh sağlığı ve öznel iyi olma hali ile ilişkisini incelemiştir. Duyguları düzenlemedeki güçlüklerin genel olarak sağlık ve iyi oluş üzerinde olumsuz bir etkiye sahip olduğu ortaya konmuştur. Ayrıca duygu düzenleme güçlüklerinin ve genel olarak aleksitiminin bozulmuş ruh sağlığı ve daha düşük mutluluk ve yaşam memnuniyeti, yani öznel iyi oluş ile ilişkili olduğu bildirilmiştir.

Yap ve arkadaşları (2018) bir toplum örnekleme ve bir klinik obsesif kompulsif bozukluk (OKB) örnekleminde duygu düzenleme güçlüğü düzeyleri incelenmiştir. Toplum örnekleminde OKB, duygu düzenleme güçlüğü ile pozitif korelasyon göstermiş ve duygu düzenleme güçlüğü, yaş, cinsiyet, depresyon ve anksiyete hesaba katıldıktan sonra bile OKB şiddetini önemli ölçüde öngörmüştür. Klinik örnekleme ise duygu düzenleme güçlükleri, depresyon ve anksiyete hesaba katıldıktan sonra bile OKB kontrol grubuna kıyasla önemli ölçüde daha yüksek bulunmuştur.

Horwood ve Anglim (2018) yaptığı çalışmada, duygu düzenleme güçlükleri ile sorunlu akıllı telefon kullanımı arasındaki ilişkiyi incelemiştir. Genel duygu düzenleme zorlukları ve dürtü kontrol zorlukları sorunlu akıllı telefon kullanımı ile orta derecede ilişkili bulunmuş ve duygu düzenleme güçlükleri sorunlu akıllı telefon kullanımını öngörmüştür.

Villalta ve arkadaşları (2018) travmaya maruz kalan gençlerde duygu düzenleme güçlüklerinin incelemeyi amaçlamışlardır. Travma sonrası stres bozukluğu (TSSB) tanısı almış çocuk ve ergenlerin, TSSB geliştirmemiş olanlara kıyasla daha fazla duygu düzenleme güçlüğü bildirdiğini ve TSSB ile duygu düzenleme güçlüğü arasındaki genel ilişkinin orta derecede güçlü olduğunu bildirmişlerdir.

Mohammadi Bytamar ve arkadaşları (2020) mevcut çalışmada duygu düzenleme güçlüğü'nün akademik ertelemedeki rolünü araştırmayı amaçlamaktadır. Ertelemenin genel duygu düzenleme güçlüğü ile (duygu düzenleme güçlüğü'nün alt boyutlarından farkındalık hariç) anlamlı pozitif ilişkiye sahip olduğu belirtilmiştir. Bu ilişki anksiyete ve depresyon kontrol edildikten sonra da anlamlı kalmıştır. Ayrıca yüksek düzeyde erteleme eğilimi olan bireyler, daha düşük düzeyde olanlara kıyasla daha yüksek duygu düzenleme güçlüğü puanları bildirmiştir. Çalışmacılar, duygu düzenleme güçlüğü'nün, özellikle de kişinin hoş olmayan duyguları etkili bir şekilde düzenleme becerisine ilişkin inancının erteleme eğiliminde önemli olduğunu belirtmişlerdir.

Lancaster (2020), çalışmasında genç yetişkinlerin siber flört şiddetini etkileyen faktörleri incelemeyi amaçlamıştır. Çalışmada, duygu düzenlemenin aile ortamı, partnere

bağlanma ve siber flört istismarının sürdürülmesi arasındaki ilişkiye aracılık ettiğini sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca, duygu düzenlemenin siber flört şiddeti mağduriyetini öngördüğü belirtilmiştir.

Miller ve Racine (2022), belirli duygu düzensizliği biçimleri ile dürtüselliğin çok sayıda davranışsal tezahürü (yani, sorunlu alkol kullanımı, uyuşturucu kullanımı, riskli cinsel aktivite, tıknırcasına yeme, intihar amaçlı olmayan kendine zarar verme) arasındaki ilişkileri incelemişlerdir. Duygusal netlik eksikliğinin hem tek başına hem de diğer duygu düzenleme güçlüğü biçimleri kontrol edildikten sonra en fazla sayıda dürtüsel davranışı öngördüğü bulunmuştur. Ayrıca belirli duygu düzenleme zorluklarının, özellikle de zayıf duygusal netlik, uyumsuz dürtüsel davranışlara yol açabileceği raporlanmıştır.

3. YÖNTEM

Bu bölümde araştırmanın modeline, araştırmanın evren ve örnekleme, veri toplama araçları, veri toplama süreci ve analizine yer verilmektedir.

3.1. Araştırma Modeli

Bu araştırmada genel tarama modeline dayalı ilişkisel tarama modeli kullanılmıştır. İlişkisel tarama modeli, araştırmada iki veya daha fazla değişken arasındaki ilişkiyi incelemek için kullanılan bir yöntemdir. (Karasar, 2013) İlişkisel tarama modeli, araştırmacının konuyla ilgili mevcut bilgi birikimini değerlendirmesine ve araştırma sorularını daha etkili bir şekilde formüle etmelerine olanak tanır (Büyüköztürk vd., 2016). İlişkisel tarama modeli, genellikle anketler, gözlem verileri veya mevcut veri setleri üzerinden çalışır. Araştırmacı, değişkenler arasındaki ilişkiyi istatistiksel olarak değerlendirir ve sonuçları yorumlar. Bu çalışmada; siber flört şiddeti bağımlı değişkeni ile duygusal kıskançlık, benlik saygısı ve duygu düzenleme güçlüğü bağımsız değişkenlerinin ilişkisi incelenmiştir.

3.2. Çalışma Grubu

Araştırmanın evrenini Adıyaman ilinde Adıyaman Üniversitesinde eğitim gören üniversite öğrencileri oluşturmaktadır. Adıyaman Üniversitesinde 2023-24 eğitim öğretim yılında öğrenim gören 15.617 lisans ve ön lisans öğrencisi bulunmaktadır (ADYÜ, 2024).

Evren, bir araştırmada toplanacak verilerin analizi ile elde edilecek sonuçların geçerli olacağı, yorumlanacağı gruptur (Karasar, 1998). Örneklem, evrenden seçilen onun sınırlı bir parçasıdır. Örnekleme ise evrenin özelliklerini belirlemek, tahmin etmek için onu temsil edecek uygun örnekleri seçmeye yönelik süreci ve bu süreçte gerçekleştirilen tüm işlemleri kapsar (Özen ve Gül, 2010). Bu çalışmada uygun örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Uygun örnekleme çalışmacının en ulaşılabilir ve yakın çevreden topladığı örnekleme yöntemidir (Kılıç, 2013). Çalışmada uygun örnekleme yöntemiyle ulaşılan çeşitli bölümlerden 613 üniversite öğrencisinden bilgi toplanmıştır. Ancak bazı öğrencilerin cevaplarında eksiklikler bulunduğundan 498 üniversite öğrencisiyle çalışma yapılmıştır.

Çalışmaya on beş farklı fakülteden, yaş ortalaması 21,91 ($S_s = 1,68$) olan 284'ü kadın (%57) 214'ü erkek (%43) olmak üzere toplam 498 üniversite öğrencisi katılmıştır.

Katılımcıların demografik bilgilerine dair frekans ve yüzdelik değerleri tablo 3.1’de verilmiştir.

Tablo 3.1. *Çalışma grubuna ait demografik bilgiler*

Demografik Bilgiler		%	N
1. Yaş:	17	,4 %	2
	18	,6 %	3
	19	5,2%	26
	20	17,3%	86
	21	16,3%	81
	22	25,1%	125
	23	15,9%	79
	24	11,4%	57
	25	7,8%	39
2. Cinsiyet:	Kadın	57%	284
	Erkek	43%	214
4.Bölüm:	Eğitim Fakültesi	38%	189
	Güzel Sanatlar Fakültesi	4,4%	22
	İslami İlimler Fakültesi	2%	10
	İktisadi ve İdari Bil. Fakültesi	3%	15
	Sağlık Hizmetleri MYO	3,2%	16
	Sosyal Bilimler MYO	4,6%	23
	Teknik Bilimler MYO	5,2%	26
	Spor Bilimleri Fakültesi	3%	15
	Sağlık Bilimleri Fakültesi	11,4%	57
	Tıp Fakültesi	6,2%	31
	Fen-Edebiyat Fakültesi	2,8%	14
	Mühendislik Fakültesi	2,4%	12
	Dış Hekimliği Fakültesi	12,2%	61
	Eczacılık Fakültesi	1%	5
	Devlet Konservatuarı	,4%	2
	Total	100%	498
5.Eğitim durumu:	Ön lisans	18,1%	90
	Lisans	81,9%	408
6.Anne –baba:	Birlikte	94,6%	471
	Boşanmış	5,4%	27

Tablo 3.1. (Devam) *Çalışma grubuna ait demografik bilgiler*

		%	N
7. Anne eğitim durumu:	Okur-yazar değil	26,1%	130
	İlkokul mezunu	36,5%	182
	Ortaokul mezunu	18,9%	94
	Lise mezunu	2,9%	64
	Üniversite mezunu	5,6%	28
8. Baba eğitim durumu:	Okur yazar değil	5,8%	29
	İlkokul mezunu	30,3%	151
	Ortaokul mezunu	25,1%	125
	Lise mezunu	24,1%	120
	Üniversite mezunu	14,7%	73
9. Gelir düzeyi:	17.002 ve altı	54,8%	273
	17.003- 32.400 TL	27,3%	136
	32.401- 50.000 TL	13,1%	65
	50.001 TL ve üstü	4,8%	24
10. İlişki durumu:	İlişkim var	41,4%	206
	İlişkim yok	58,6%	292
11. İlişki durumu:	Flört/Erkek/Kız		
	arkadaşım var	84,4%	174
	Nişanlıyım	11,2%	23
	Evliyim	4,4%	9
12. İlişki süresi:	6 aydan az	30,2%	62
	6-12 ay	16,5%	34
	12 aydan fazla	52,3%	118
13. Günlük telefon vb. teknolojik alet kullanım süresi:	1 saatten az	3,4%	17
	1-3 saat	25,1%	125
	3-5 saat	35,1%	175
	5-7 saat	24,1%	120
	7 saat ve üzeri	12,2%	61
14. Gün içinde sosyal medya kullanım süresi:	1 saatten az	11,4%	57
	1-3 saat	37,3%	186
	3-5 saat	35,1%	175
	5-7 saat	10,6%	53
	7 saat ve üzeri	5,4%	27
15. Gün içinde en çok kullanılan sosyal medya uygulaması:	Instagram	74,3%	370
	WhatsApp	58,8%	293
	X	17,9%	89
	Tiktok	5%	25
	Snapchat	4,2%	21
	Telegram	2,8%	14
	Facebook	2,8%	14

Tablo 3.1' e göre çalışmaya Eğitim Fakültesi'nden 189 (%38) , Sağlık Bilimleri Fakültesi'nden 57 (%11,4) , Diş Hekimliği Fakültesi'nden 61 (%12,2), Tıp Fakültesi'nden 31 (%6,2), Güzel Sanatlar Fakültesi'nden 22(%4,4) , İktisadi İdari Bilimler Fakültesi'nden 15 (%3), Spor Bilimleri Fakültesi'nden 15 (%3), Fen Edebiyat Fakültesi'nden 14 (%2,8), Mühendislik Fakültesi'nden 12 (%2,4), İslami İlimler Fakültesi'nden 10 (%2) , , Eczacılık Fakültesi'nden 5 (%1), Devlet Konservatuvarı'ndan 2 (%0,4), Teknik Bilimler MYO'dan (Meslek Yüksek Okulu) 26 (%5,2), Sosyal Bilimler MYO'dan 23 (%4,6) ve Sağlık Hizmetleri MYO'dan 16 (%3,2) üniversite öğrencisi katılım göstermiştir. Öğrencilerin 90'ı (%18,1) ön lisans, 408'i (%81,9) lisans öğrencisidir. Öğrencilerin 471'i (% 94,6) anne babasının birlikte olduğunu belirtirken 27'si (%5,4) anne babalarının boşanmış olduğunu belirtmiştir.

Öğrencilerin 130'u (%26,1) annesinin okur-yazar olmadığını 29'u (%5,8) ise babasının okur-yazar olmadığını, 182'si (%36,5) annesinin, 151'i (%30,3) babasının ilköğretim mezunu olduğunu, 94'ü (%18,9) annesinin 125'i (%25,1) babasının ortaokul mezunu olduğunu, 64'ü (%2,9) annesinin 120'si (%24,1) babasının lise mezunu olduğunu, 28'i (%5,6) annesinin 73'ü (%14,7) ise babasının üniversite mezunu olduğunu belirtmiştir. Öğrencilerin gelir düzeyine bakıldığında 273 (%54,8) öğrenci 17.002 TL altında, 136 öğrenci (%27,3) 17.003-32.400 TL aralığında, 65 (%13,1) öğrenci 32.401-50.000 TL aralığında, 24 (%4,8) öğrenci ise 50.001 TL ve üstü toplam gelire sahip olduğunu bildirmiştir. İlişki durumları sorulduğunda 206 (%41,4) öğrenci devam eden ilişkisinin bulunduğunu, 292 (%58,6) öğrenci ise devam eden ilişkisinin bulunmadığını belirtmiştir. İlişkisi olan öğrencilerin 174'ü (%84,4) flört ilişkisi olduğunu, 23'ü (%11,2) nişanlı, 9'u (%4,4) evli olduğunu belirtmiştir. İlişkisi olan öğrencilerden 62 (%30,2) öğrenci 6 aydan az süredir, 34 (%16,5) öğrenci 6-12 ay aralığında ve 118 (%52,3) öğrenci 12 aydan uzun süredir ilişkisi bulunduğu seçeneğini işaretlemiştir.

Çalışmaya katılan öğrencilerden 17 (%3,4) öğrenci 1 saatten az, 125 (%25,1) öğrenci 1-3 saat, 175 (%35,1) öğrenci 3-5 saat, 120 (%24,1) öğrenci 5-7 saat aralığında, 61 (%12,2) öğrenci ise 7 saatten fazla tablet, telefon kullanımı olduğunu belirtmiştir. 57 (%11,4) öğrenci 1 saatten az, 186 (%37,3) öğrenci 1-3 saat, 175 (%35,1) öğrenci 3-5 saat, 53 (%10,6) öğrenci 5-7 saat aralığında, 27 (%5,4) öğrenci ise 7 saatten fazla günlük sosyal medya kullanımı olduğunu belirtmiştir. Öğrencilerden 370'i (%74,3) Instagram, 293'ü (%58,8) WhastApp, 89'u (%17,9) X, 25'i (%5) Tiktok, 21'i (%4,2) Snapchat, 14'ü (%2,8)Telegram, 14'ü

(%2,8) Facebook, 12'si (%2,4) YouTube uygulamasını gün içinde en çok kullanılan sosyal medya uygulaması olarak işaretlemişlerdir.

3.3. Veri Toplama Araçları

Çalışmada 2023-24 eğitim öğretim yılında eğitim görmekte olan Adıyaman Üniversitesi öğrencilerinden veri toplanmıştır. Veri toplamada Siber Flört Şiddeti, Duygusal Kıskançlık, Benlik Saygısı ve Duygu Düzenleme Güçlükleri Ölçeği kullanılmıştır. Bunlara ek olarak araştırmacı tarafından hazırlanan demografik özelliklere ait bilgileri toplamak amacıyla kişisel bilgi formu kullanılmıştır.

3.3.1. Siber flört şiddeti ölçeği

Siber Flört Şiddeti Ölçeği, Wolfe ve arkadaşları (2001) tarafından geliştirilen ölçek Morelli ve arkadaşları (2018) tarafından değiştirilerek oluşturulmuştur ve Erdem, Tunç ve Erdem (2022) tarafından Türkçeye çevrilmiştir. Ölçek, 4 puanlık Likert tipi bir yapıya sahiptir ve 0-3 arasında puanlanmaktadır. Ölçek maruz bırakma ve mağdur olma olarak adlandırılan iki alt ölçekten oluşmaktadır. Her bir ölçekten alınacak en yüksek puan 30 en düşük puan ise 0'dır. Ölçeklerden alınacak yüksek puan ölçülen değişken düzeyinin yüksekliğini temsil etmektedir. Her alt ölçeğin psikolojik ve ilişkisel şiddet olmak üzere iki alt boyutu bulunmaktadır. Çalışmada iki alt ölçekten de yararlanılmıştır.

Ölçeklerin geçerliliğini belirlemek için örneklemden elde edilen veriler üzerinde açıklayıcı faktör analizi yapılmıştır. İlk analiz sonucunda her iki alt ölçek için de özdeğerleri 1'den büyük olan 2 faktörlü bir yapı ortaya çıkmıştır. Açıklayıcı faktör analizi sonucunda, ölçeğin Türk örnekleminde orijinal versiyonuna benzer şekilde iki faktörlü alt boyutları olan bir yapıya sahip olduğu sonucuna varılmıştır. Ayrıca, ölçeğin orijinal yapısının Türk örnekleminde elde edilen verilerle ne ölçüde uyumlu olduğunu ve geçerliliğini belirlemek amacıyla doğrulayıcı faktör analizi yapılmıştır. Ölçeğin orijinal yapısı analiz edilmiş ve orta düzeyde uyum gösterdiği görülmüştür. Analiz sonucunda alt ölçeklerin her iki modelinin de iyi uyum verdiği görülmüştür.

Ölçeğin alt boyutlarına dair yapılan analizlerde maruz bırakma alt boyutunun Cronbach alfa katsayısı .78, psikolojik şiddet alt boyutu (6 madde) için .77 ve ilişkisel şiddet alt boyutu (4 madde) için .74 bulunmuştur. Mağdur olma alt boyutunun ise Cronbach alfa katsayısı .81, psikolojik şiddet alt boyutu (6 madde) için .80 ve ilişkisel şiddet alt boyutu (4 madde) için .72 olduğu belirtilmiştir.

Bu çalışmada hesaplanan Cronbach alfa katsayıları ise maruz bırakma ölçeğinin .95, alt boyutlarından psikolojik şiddetin .90 ve ilişkisel şiddetin .95, mağdur olma ölçeğinin .95 ve alt boyutları psikolojik şiddetin .90 ve ilişkisel şiddetin .94 olduğu bulunmuştur.

3.3.2. Duygusal kıskançlık ölçeği

Duygusal Kıskançlık Ölçeği, üniversite öğrencilerinin kıskançlık düzeyini değerlendirmek amacıyla Kızıldağ (2017) tarafından geliştirilmiştir. Ölçek, toplam 17 madde içermektedir. 3'lü Likert tipinde puanlanan ölçekten en düşük 17 en yüksek 51 puan alınmaktadır. Ölçekten alınan puanın yüksekliği ölçülen değişken düzeyinin yüksekliğini göstermektedir.

İçeriğinde üç faktör bulunmaktadır:

- Değersizlik hissi (1, 2, 3, 4, 5, 6 ve 7. maddeler)
- İlişkisel doyumsuzluk ve aşkın yitimi (8, 9, 10, 11, 12, 13, 14 ve 15. maddeler)
- Beraber zaman geçirmede isteksizlik (16 ve 17. maddeler)

Güvenirlilik analizleri sonucunda Cronbach alfa güvenirlik katsayısı .94 olarak bulunmuş ve test-tekrar test korelasyon katsayısı .97 olarak hesaplanmıştır. Doğrulayıcı faktör analizleri sonucunda üç faktörlü modelin veri uygunluğunun yeterli olduğu görülmüştür.

Bu çalışmada hesaplanan Cronbach alfa katsayısı duygusal kıskançlık ölçeği için .95, alt boyutları değersizlik hissi için .88, ilişkisel doyumsuzluk ve aşkın yitimi için .93 ve beraber zaman geçirmede isteksizlik için .77 olduğu bulunmuştur.

3.3.3. Rosenberg benlik saygısı ölçeği

Rosenberg Benlik Saygısı Ölçeği, kişilerin benlik saygısını değerlendirmek için en yaygın kullanılan psikolojik araçlardan biridir. Bu ölçek, Morris Rosenberg tarafından 1965 yılında geliştirilmiştir. Türkçe çevirisi ve uyarlaması Çuhadaroglu (1986) tarafından yapılmıştır. Ülkemizde 1986 yılından bu yana kullanılmaktadır. 10 maddeden oluşan ölçek tek faktörlü yapıdadır. 4'lü Likert tipi puanlanmaktadır. Ölçekten alınan yüksek puanlar yüksek benlik saygısına işaret etmektedir. Ölçeğin Çuhadaroglu (1986) tarafından hesaplanan Cronbach alfa güvenirlik katsayısı .76'dır

Bu çalışmada hesaplanan Cronbach alfa değeri .69'dur. George ve Mallery (2010) .60 ve üzeri Cronbach alfa güvenirlik katsayısına sahip ölçeklerin araştırmalarda kullanılabileceğini ve güvenilir kabul edilebileceğini belirtmiştir.

3.3.4. Duygu düzenleme güçlükleri ölçeği- kısa formu (DERS-16)

Ölçek, Gratz ve Roamer, (2004) tarafından geliştirilen DERS (Difficulties in Emotion Regulation Scale) ölçeğinin kısa formu olarak Bjureberg ve arkadaşları (2016) tarafından DERS-16 (Difficulties in Emotion Regulation Scale-Brief Form) adında geliştirilmiştir. Yiğit ve Güzey Yiğit (2019) tarafından Türk örneklemine uygun hale getirilen ölçek, 5'li likert tipi puanlanmaktadır (Hemen hemen (%0 -10)/ Bazen (%11 - %35)/ Yaklaşık yarı yarıya (%36 - %65)/ Çoğu zaman (%66 - %90)/ Çoğu zaman (%66 - %90)). Daha yüksek puanlar daha fazla duygu düzenlemede güçlük anlamına gelmektedir. Ölçek 5 alt boyuttan oluşmaktadır;

- Açıklık: 1 ve 2. maddeler
- Amaçlar: 3, 7 ve 15. maddeler
- Dürtü: 4, 8 ve 11. maddeler
- Stratejiler: 5, 6, 12, 14 ve 16. maddeler
- Kabul Etmeme: 9, 10 ve 13. maddeler

DERS-16'nın faktör yapısını incelemek için doğrulayıcı faktör analizi, cinsiyetler arası ölçüm değişmezliğini test etmek için çoklu grup doğrulayıcı faktör analizi yapılmıştır. Sonuçlar, DERS-16'nın sağlam psikometrik özelliklere sahip olduğunu ve beş faktörlü yapısının cinsiyetler arası eşit olduğunu göstermiştir.

İç tutarlılık ve güvenilirliği analiz etmek için, DERS-16'nın genel puanı ve her bir alt ölçeği için Cronbach alfa katsayıları hesaplanmıştır. İç tutarlılık katsayıları DERS-16'nın geneli için .92, Açıklık için .84, Amaçlar için .84, Dürtü için .87, Stratejiler için .87 ve Kabul etmeme için .78 olarak bulunmuş ve Tablo 2'de sunulmuştur. DERS-16'nın geneli için yarı yarıya güvenirlik de hesaplanmıştır. Guttman split-half katsayısı .88, Cronbach alfa katsayıları ise ölçeğin rastgele bölünmüş iki bölümü için .86 ve .88 olarak bulunmuştur.

Bu çalışmada hesaplanan Cronbach alfa katsayıları DERS-16 için .92, alt boyutlarından açıklık .80, amaçlar .74, dürtü .77, stratejiler .83 ve kabul etmeme için .70 olarak bulunmuştur.

3.4. Verilerin Analizi

İstatistiksel hesaplamaların tümü için IBM SPSS 29.00 paket programı kullanılmıştır. Siber Flört Şiddeti Ölçeği, Duygusal Kıskançlık Ölçeği, Duygu Düzenleme Güçlüğü Ölçeği

ve Benlik Saygısı Ölçeği ve alt boyutlarının çarpıklık ve basıklık katsayıları hesaplanarak normal dağılıma sahip olduğu görülmüş ve parametrik test yöntemlerinden yararlanılmıştır. Bireysel değişkenleri analiz ederken betimsel istatistik yöntemlerinden yararlanılmıştır.

Siber Flört Şiddeti Maruz Bırakma, Siber Flört Şiddeti Mağdur olma alt boyutları. Duygusal Kıskançlık, Benlik Saygısı ve Duygu Düzenleme Güçlüğü değişkenlerinin arasındaki ilişki ‘Pearson Korelasyon’ analizi kullanılarak incelenmiştir. Anlamlılık değeri $p<0,05$ olarak kabul edilmiştir.

Siber Flört Şiddeti Ölçeği ’ne ait Maruz Bırakma ve Mağdur Olma alt boyutları ayrı olarak duygusal kıskançlık, benlik saygısı ve duygu düzenleme güçlüğü değişkenleri tarafından ne düzeyde yordandığı analiz edilmiştir. Analiz çoklu regresyon analizi ve aşamalı regresyon analizi kullanılarak yapılmış ve yapılan analizde istatistiksel anlamlılık $p<0.05$ olarak kabul edilmiştir. Ölçeklere ait çarpıklık basıklık katsayıları tablo 3.2’ de görülmektedir.

Tablo 3.2. Ölçeklerin çarpıklık ve basıklık katsayıları

	N	Skewness	Kurtosis
SFŞ Maruz bırakma	498	1,401	,920
Maruz bırakma- psikolojik şiddet	498	1,114	,375
Maruz bırakma- ilişkisel şiddet	498	1,516	,845
SFŞ Mağdur olma	498	1,388	1,009
Mağdur olma- psikolojik şiddet	498	1,170	,497
Mağdur olma- ilişkisel şiddet	498	1,492	1,050
Duygusal kıskançlık	498	-1,151	,603
Değersizlik hissi	498	-1,060	,395
İlişkisel doyumsuzluk ve aşkın yitimi	498	-1,236	,576
Beraber zaman geçirmede isteksizlik	498	-,709	-,667
Duygu düzenleme güçlüğü	498	,608	,731
Açıklık	498	,757	,112
Amaçlar	498	,257	-,482
Dürtü	498	,613	-,041
Stratejiler	498	,698	,349
Kabul etmeme	498	,740	,242
Benlik saygısı	498	,175	-,552

Çarpıklık ve basıklık katsayıları -1/+1 aralığında olması ideal olmalıdır ancak birçok çalışmada -2/+2 aralığı da yeterli kabul edilmektedir. (George ve Mallery, 2010). Çarpıklık ve basıklık katsayılarının -2/+2 değerleri aralığında olduğundan normal dağılıma sahip olduğu kabul etmektedir. Çalışma değişkenlerinin çarpıklık ve basıklık katsayıları -1,236 ile

+1,516 arasında değiştiği görülmektedir. Bu durumda çalışma değişkenlerinin normal dağılıma sahip olduğu kabul edilmiştir.

3.5. Araştırmanın Hipotezleri

1. Üniversite  ğrencilerinde duygusal kıskançlık siber flört şiddetine maruz bırakmayı etkilemektedir.
2. Üniversite  ğrencilerinde benlik saygısı siber flört şiddetine maruz bırakmayı etkilemektedir.
3. Üniversite  ğrencilerinde duygusal kıskançlık siber flört şiddetine maruz bırakmayı etkilemektedir.
4. Üniversite  ğrencilerinde duygusal kıskançlık siber flört şiddeti mağduru olmayı etkilemektedir.
5. Üniversite  ğrencilerinde benlik saygısı siber flört şiddeti mağduru olmayı etkilemektedir.
6. Üniversite  ğrencilerinde duygusal kıskançlık siber flört şiddeti mağduru olmayı etkilemektedir.
7. Üniversite  ğrencilerinin siber flört şiddeti (maruz bırakma/mağdur olma), duygusal kıskançlık, benlik saygısı ve duygu düzenleme güçlüğü düzeyleri arasında anlamlı düzeyde bir ilişkiler bulunmaktadır.

4. BULGULAR

Çalışmada kullanılan Siber Flört Şiddeti ve alt ölçekleri, Duygusal Kıskançlık ölçeği, Duygu Düzenleme Güçlüğü ölçeği alt boyutları ve benlik saygısı ölçeği ne ait tanımlayıcı analiz sonuçları incelenmiştir. Değişkenlere ait minimum maksimum değerler, aritmetik ortalama ve standart sapma değerlerine yer verilmiştir (Tablo 4.1).

Tablo 4.1. Çalışmada kullanılan ölçeklere ait betimsel istatistik sonuçları

Ölçekler	N	Min.	Maks.	$\bar{X}$	Ss
SFŞ Maruz bırakma	498	0	30	7,24	8,48
Maruz bırakma- psikolojik şiddet	498	0	18	5	5,09
Maruz bırakma- ilişkisel şiddet	498	0	12	2,25	3,78
SFŞ Mağdur olma	498	0	30	6,76	8,04
Mağdur olma- psikolojik şiddet	498	0	18	4,52	4,93
Mağdur olma- ilişkisel şiddet	498	0	12	2,24	3,46
Duygusal kıskançlık	498	17	51	42,36	9,13
Değersizlik hissi	498	7	21	17,30	3,85
İlişkisel doyumsuzluk ve aşkın yitimi	498	8	24	20,32	4,59
Beraber zaman geçirmede isteksizlik	498	2	6	4,75	1,32
Duygu düzenleme güçlüğü	498	16	80	38,09	12,47
Açıklık	498	2	10	4,87	2
Amaçlar	498	3	15	8,49	2,98
Dürtü	498	3	15	6,93	2,89
Stratejiler	498	5	25	11,54	4,52
Kabul etmeme	498	3	15	6,28	2,73
Benlik saygısı	498	0,5	6	3,07	1,14

Çalışma bulgularına göre siber flört şiddeti alt ölçeği olan maruz bırakma ölçeğinden üniversite öğrencilerinin en düşük 0, en yüksek 30 puan aldığını ve aritmetik ortalamanın $\bar{X}=7,24$ (Ss= 8,48) olduğu görülmektedir. Alt boyutlarından maruz bırakma psikolojik şiddet puanlarının en düşük 0, en yüksek 18 puan olduğu, aritmetik ortalamasının $\bar{X}= 5$ (Ss= 5,09) olduğu, maruz bırakma ilişkisel şiddet ölçeğinden ise en yüksek 12, en düşük 0 puan almışlardır ve aritmetik ortalamanın $\bar{X}=2,25$ (Ss=3,77) olduğu ortaya çıkmıştır. Üniversite öğrencileri siber flört şiddeti alt ölçeklerinden mağdur olma alt ölçeğinden en

düşük 0, en yüksek 30 puan alındığı ve aritmetik ortalamasının $\bar{X}=6,76$ ($Ss=8,04$) olduğu, alt boyutlarından mağdur olma psikolojik şiddet puanlarının en düşük 0, en yüksek 18 ve aritmetik ortalamasının $\bar{X}= 4,52$ ($Ss=4,93$) olduğu, ilişkisel şiddet puanlarının en düşük 0, en yüksek 12 ve aritmetik ortalamasının $\bar{X}=2,24$ ($Ss=3,46$) olduğu bulunmuştur.

Üniversite öğrencileri duygusal kıskançlık ölçeğinde en düşük 17, en yüksek 51 almış ve aritmetik ortalamasının $\bar{X}= 42,36$ ($Ss=9,13$) olduğu görülmüştür. Çalışmaya katılan öğrencilerin duygusal kıskançlık ölçeği alt boyutlarından değersizlik hissi puanlarının en düşük 7, en yüksek 21 ve aritmetik ortalamasının $\bar{X}=17,30$ ($Ss=3,84$); ilişkisel doyumsuzluk ve aşkın yitimi puanlarının en düşük 8, en yüksek 24 ve aritmetik ortalamasının $\bar{X}=20,31$ ($Ss=4,59$); beraber zaman geçirmede isteksizlik puanlarının en düşük 2, en yüksek 6 ve aritmetik ortalamasının $\bar{X}= 4,74$ ($Ss= 1,32$) olduğu görülmüştür.

Çalışmaya katılan üniversite öğrencilerinin duygu düzenleme güçlüğü ölçeğinde en düşük 16, en yüksek 80 puan almış ve aritmetik ortalamasının $\bar{X}= 38,09$ ($Ss= 12,47$) olduğu görülmüştür. Öğrencilerin duygu düzenleme güçlüğü ölçeği alt boyutlarından açıklık puanlarının en düşük 2, en yüksek 10 ve aritmetik ortalamasının $\bar{X}=4,86$ ($Ss=2$); amaçlar puanının en düşük 3, en yüksek 15 ve aritmetik ortalamasının $\bar{X}=8,48$ ($Ss= 2,98$); dürtü puanlarının en düşük 3, en yüksek 15 ve aritmetik ortalamasının $\bar{X}= 6,92$ ($Ss= 2,89$); stratejiler puanının en düşük 5, en yüksek 25 ve aritmetik ortalamasının $\bar{X}=11,53$ ($Ss= 4,52$); kabul etmeme puanlarının en düşük 3, en yüksek 15 ve aritmetik ortalamasının $\bar{X}= 6,27$ ($Ss= 2,72$) olduğu görülmüştür. Öğrencilerin benlik saygısı ölçeğinden en düşük 0,5, en yüksek 6 puan aldığı ve aritmetik ortalamasının $\bar{X}= 3,07$ ($Ss= 1,13$) olduğu belirlenmiştir.

4.1.Pearson Korelasyon Analizi

Tablo 4.2. Çalışmadaki değişkenlere ait Pearson korelasyon analizi sonuçları

	1	2	3	4	5
1. SFŞ Maruz bırakma	1	,79**	-,08	,35**	-,25**
2. SFŞ Mağdur olma		1	-,09*	,37**	-,24**
3. Duygusal kıskançlık			1	,04	,06
4. Duygu düzenleme güçlüğü				1	-,42**
5. Benlik saygısı					1

Tablo 4.2’de yer alan Pearson korelasyon analizi sonuçlarına bakıldığında;

- Üniversite öğrencilerinin Siber Flört Şiddeti Maruz Bırakma Alt Ölçeği ile Siber flört Şiddeti Mağdur Olma Alt Ölçeği arasında pozitif yönlü ve yüksek düzeyde korelasyon saptanmıştır ($p<0.05$)
- Üniversite öğrencilerinin Siber Flört Şiddeti Maruz Bırakma Alt Ölçeği ile Duygusal Kıskançlık Ölçeği arasında istatistiksel olarak anlamlı korelasyon saptanmamıştır.
- Üniversite öğrencilerinin Siber Flört Şiddeti Maruz Bırakma Alt Ölçeği ile Duygu Düzenleme Güçlüğü Ölçeği arasında pozitif yönlü ve orta düzeyde korelasyon saptanmıştır ($p<0.05$)
- Üniversite öğrencilerinin Siber Flört Şiddeti Maruz Bırakma Alt Ölçeği ile Benlik Saygısı Ölçeği arasında negatif yönlü ve düşük düzeyde korelasyon saptanmıştır ($p<0.05$)
- Üniversite öğrencilerinin Siber Flört Şiddeti Mağdur Olma Alt Ölçeği ile Duygusal Kıskançlık Ölçeği arasında negatif yönlü ve düşük düzeyde korelasyon saptanmıştır ($p<0.05$)
- Üniversite öğrencilerinin Siber Flört Şiddeti Mağdur Olma Alt Ölçeği ile Duygu Düzenleme Güçlüğü Ölçeği arasında pozitif yönlü ve orta düzeyde korelasyon saptanmıştır ($p<0.05$)
- Üniversite öğrencilerinin Siber Flört Şiddeti Mağdur Olma Alt Ölçeği ile Benlik Saygısı Ölçeği arasında negatif yönlü ve düşük düzeyde korelasyon saptanmıştır ($p<0.05$)
- Üniversite Öğrencilerinin Duygusal Kıskançlık Ölçeği ve Duygu Düzenleme Güçlüğü Ölçeği arasında anlamlı ilişki saptanmamıştır.
- Üniversite Öğrencilerinin Duygusal Kıskançlık Ölçeği ve Benlik Saygısı Ölçeği arasında anlamlı ilişki saptanmamıştır.
- Üniversite öğrencilerinin Duygu Düzenleme Güçlüğü Ölçeği ve Benlik Saygısı Ölçeği arasında negatif yönlü ve orta düzeyde korelasyon saptanmıştır ($p<0.05$).

Çalışmanın ana problemi olan duygusal kıskançlık, benlik saygısı ve duygu düzenlemenin siber flört şiddeti maruz bırakma ve mağdur olma alt ölçeklerinde yordayıcılığı çoklu doğrusal regresyon analizi ile ölçülmüş ve sonuçlara yer verilmiştir. Çoklu regresyon analizi öncesinde modelin çoklu regresyon varsayımlarını sağlaması gerekmektedir (Field, 2013). Analiz öncesi verilerin ön şartlar olan doğrusallığı, homojenliği ve normallik değerleri incelenmiş ve analize mâni bir durum olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Ayrıca aşırı uç değerler bulunmadığı saptanmıştır. Bağımsız değerler arasında çok yüksek düzeyde ($r > ,90$) ilişkilerin olmaması çoklu bağlantılılık problemi olmadığını göstermektedir ayrıca VIF değeri 10'dan küçük ve tolerans değeri ,10 dan büyük ise çoklu bağlantılılık olmadığı söylenebilir (Tabachnick ve Fidell, 2013). Çalışmada VIF değerleri 1,011 ile 1,183 aralığındadır, tolerans değerleri ise ,849 ve ,989 aralığında olduğundan çoklu bağlantılılık sorunu olmadığı bulunmuştur.

4.2.Çoklu Doğrusal Regresyon Analizi

Tablo 4.3. Çoklu regresyon analizi sonuçları

Bağımlı Değişken	Bağımsız Değişkenler	Standardize Edilmemiş Katsayılar		Standardize Katsayılar		p	R ²	F
		b	S. Hata	β	t			
Maruz bırakma	(Sabit)	5,356	2,368		2.262	,024	,14	28.068*
	Duygusal kıskançlık	-,078	,039	-,084	-2,002	,046		
	Duygu düzenleme güçlüğü	,21	,031	,308	6,837	,000		
	Benlik saygısı	-,911	,338	-,122	-2,697	,007		
	(Sabit)	4.596	2.230		2.061	,04	,15	30.623*
Mağdur olma	Duygusal kıskançlık	-,084	,037	-,095	-2,293	,022		
	Duygu düzenleme güçlüğü	,213	,029	,33	7,361	,000		
	Benlik saygısı	-,772	,318	-,109	-2,428	,016		

Tablo 4.3 incelendiğinde maruz bırakma alt ölçeğine ait modelin anlamlı olduğu [$F(3,497)=28,068$, $p<0,001$] ve bağımsız değişkenlerin bağımlı değişkene ait varyansın % 14'ünü açıkladığı görülmektedir. Çalışmanın bağımsız değişkenlerinden duygusal kıskançlık, benlik saygısı ve duygu düzenleme güçlüğü'nün siber flört şiddeti maruz bırakma üzerindeki etkisinin anlamlı düzeyde olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Modelde bağımsız değişkenlerin bağımlı değişkenler üzerindeki etkileri incelendiğinde duygusal kıskançlığın siber flört şiddeti maruz bırakmayı istatistiksel olarak anlamlı ve negatif yönde yordadığı ($\beta = - 0.084$, $t = - 2,002$ $p<0.05$); duygu düzenleme güçlüğü değişkeninin siber flört şiddeti

maruz bırakmayı istatistiksel olarak anlamlı ve pozitif yönde yordadığı ($\beta = 0.308$, $t = 6,837$ $p < 0.01$); benlik saygısının siber flört şiddeti maruz bırakmayı istatistiksel olarak anlamlı ve negatif yönde yordadığı ($\beta = - 0.122$, $t = - 2,697$ $p < 0.05$) sonucuna ulaşılmıştır.

Ayrıca regresyon eşitliği analiz edildiğinde ve öteki yordayıcı değişkenler sabit tutulduğunda duygusal kıskançlığın 1 birim artmasının siber flört şiddeti maruz bırakmada 0,078'lik bir azalmaya; duygu düzenleme güçlüğü'nün 1 birim artmasının siber flört şiddeti maruz bırakmada 0,210'luk bir artışa ve benlik saygısının 1 birim artmasının siber flört şiddeti maruz bırakmada 0,911'lik bir azalmaya sebep olacağı ortaya konmuştur.

Çalışmada ele alınan temel değişken siber flört şiddetinin diğer bir alt ölçeğine ait sonuçlar Tablo 4.3'de verilmiştir. Tablo 4.3 incelendiğinde mağdur olma alt ölçeğine ait modelin anlamlı olduğu [$F(3,497)=30,623$, $p < 0,001$] ve bağımsız değişkenlerin bağımlı değişkene ait varyansın % 15'ini açıkladığı görülmektedir. Çalışmanın bağımsız değişkenlerinden duygusal kıskançlık, benlik saygısı ve duygu düzenleme güçlüğü'nün siber flört şiddeti mağdur olma üzerindeki etkisinin anlamlı düzeyde olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Modelde bağımsız değişkenlerin bağımlı değişkenler üzerindeki etkileri incelendiğinde duygusal kıskançlığın siber flört şiddeti mağdur olmayı istatistiksel olarak anlamlı ve negatif yönde yordadığı ($\beta = - 0.095$, $t = - 2,293$ $p < 0.05$); duygu düzenleme güçlüğü değişkeninin siber flört şiddeti maruz bırakmayı istatistiksel olarak anlamlı ve pozitif yönde yordadığı ($\beta = 0.330$, $t = 7,361$ $p < 0.001$); benlik saygısının siber flört şiddeti mağdur olmayı istatistiksel olarak anlamlı ve negatif yönde yordadığı ($\beta = - 0.109$, $t = - 2,428$ $p < 0.05$) sonucuna ulaşılmıştır.

Siber flört şiddeti mağdur olma alt ölçeği için regresyon eşitliği analiz edildiğinde ve öteki yordayıcı değişkenler sabit tutulduğunda duygusal kıskançlığın 1 birim artmasının siber flört şiddeti mağdur olmada 0,084'lük bir azalmaya; duygu düzenleme güçlüğü'nün 1 birim artmasının siber flört şiddeti mağdur olmada 0,213'lük bir artışa ve benlik saygısının 1 birim artmasının siber flört şiddeti mağdur olmada 0,772'lik bir azalmaya sebep olacağı ortaya konmuştur.

Tabloda yer alan iki model de incelendiğinde duygusal kıskançlık, benlik saygısı ve duygu düzenleme güçlüğü değişkenlerinin siber flört şiddeti maruz bırakma/mağdur olma üzerinde anlamlı bir etkiye sahip olduğu görülmüş ve çalışmanın ana hipotezi desteklenmiştir.

4.3.Aşamalı Regresyon Analizi

Tablo 4.4. Maruz bırakma için aşamalı regresyon tablosu

Model	Bağımsız	B	β	t	p	Model İstatistikleri
Model 1	Duygu düzenleme güçlüğü	0,239	0,352	8,381	,000	F=70.239; p<.001; R ² =0.124
Model 2	Duygu düzenleme güçlüğü	0,205	0,302	6,691	,000	F=39.856; p<.05; R ² =0.139; Δ R ² =0.015; p<.05
	Benlik saygısı	-0,978	-0,131	-2,902	,004	
Model 3	Duygu düzenleme güçlüğü	0,21	0,308	6,837	,000	F=28.068; p<.001; R ² =0.146; Δ R ² =0.007; p<.05
	Benlik saygısı	-0,911	-0,122	-2,697	,007	
	Duygusal kıskançlık	-0,078	-0,084	-2,002	,046	

Duygu düzenleme güçlüğü, benlik saygısı ve duygusal kıskançlık düzeylerinin katılımcıların maruz bırakma düzeylerine olan etkisinde regresyon yöntemlerinden aşamalı regresyon (stepwise) yöntemi kullanılmıştır. Aşamalı olarak model sunan bu yöntem modelde en etkili olan bağımsız değişkenden etkisi en az olan değişkene kadar farklı modeller sunar ve bu modeller arasındaki açıklanan varyanstaki değişim oranını gösterir (Pallant, 2007). Bu şekilde modelde anlamlı olan her bir değişkenin bağımlı değişken üzerine etkisi net bir şekilde elde edilir. Duygu düzenleme güçlüğü, benlik saygısı ve duygusal kıskançlık düzeylerinin katılımcıların maruz bırakma düzeylerine olan etkisinde üç farklı model elde edilmiştir.

Tablo 4.4 incelendiğinde model 1’de elde edilen etkisi en yüksek olan değişken yer alır ve duygu düzenleme güçlüğü katılımcıların maruz bırakma düzeylerine olan etkisi anlamlıdır (F=70.239, p<.01). Maruz bırakma puanlarındaki değişkenliğin %12,4’ü duygu düzenleme güçlüğü puanlarıyla açıklanır. Duygu düzenleme güçlüğü katılımcıların maruz bırakma düzeyleri için pozitif yönde bir yordayıcıdır (β =0.352, t=8.381, p<.001). Model 1’de duygu düzenleme güçlüğü puanları 1 birim arttığında katılımcıların maruz bırakma puanları 0,239 birim artmaktadır.

Model 1’e benlik saygısı eklenerek test edilen model 2 anlamlıdır (F=39.856, p<.01). Maruz bırakma puanlarındaki değişkenliğin %13,9’u duygu düzenleme güçlüğü ve benlik saygısı puanları ile açıklanır. Model 1’e göre açıklanan varyans oranındaki değişim miktarı

%1.5 olup bu artış istatistiksel olarak anlamlıdır ve bu artışın kaynağı benlik saygısı olarak saptanmıştır. Duygu düzenleme güçlüğü ($\beta=0.302$, $t=6.691$, $p<.001$) katılımcıların maruz bırakma düzeyleri için pozitif yönde bir yordayıcı iken benlik saygısı ($\beta=-0.131$, $t=-2.902$, $p<.05$) ise katılımcıların maruz bırakma düzeyleri için negatif yönde bir yordayıcıdır. Model 2’de duygu düzenleme güçlüğü puanları 1 birim arttığında katılımcıların maruz bırakma puanları 0,205 birim artarken benlik saygısı puanları 1 birim arttığında katılımcıların maruz bırakma puanları 0,978 birim azalmaktadır.

Model 2’ye duygusal kıskançlık değişkeni eklenerek test edilen model 3 anlamlıdır ($F=28.068$, $p<.01$). Maruz bırakma puanlarındaki değişkenliğin %14.6’sı duygu düzenleme güçlüğü, benlik saygısı ve duygusal kıskançlık puanları ile açıklanır. Model 2’ye göre açıklanan varyans oranındaki değişim miktarı %0.7 olup bu artış istatistiksel olarak anlamlıdır ve bu artışın kaynağı duygusal kıskançlık olarak saptanmıştır. Duygu düzenleme güçlüğü ($\beta=0.308$, $t=6.837$, $p<.001$) katılımcıların maruz bırakma düzeyleri için pozitif yönde bir yordayıcı iken benlik saygısı ($\beta=-0.122$, $t=-2.697$, $p<.05$) ve duygusal kıskançlık ($\beta=-0.084$, $t=-2.002$, $p<.05$) ise katılımcıların maruz bırakma düzeyleri için negatif yönde yordayıcılardır. Model 3’de duygu düzenleme güçlüğü puanları 1 birim arttığında katılımcıların maruz bırakma puanları 0,210 birim artarken benlik saygısı ve duygusal kıskançlık puanları sırasıyla 1 birim arttığında katılımcıların maruz bırakma puanları sırasıyla 0,911 ve 0,078 birim azalmaktadır.

Tablo 4.5. Mağdur olma için aşamalı regresyon tablosu

Model	Bağımsız	B	β	t	p	Model İstatistikleri
Model 1	Duygu düzenleme güçlüğü	0,237	0,368	8,824	,000	$F=77.857$; $p<.001$; $R^2=0.134$
Model 2	Duygu düzenleme güçlüğü	0,208	0,323	7,186	,000	$F=42.936$; $p<.05$; $R^2=0.148$; $\Delta R^2=0.012$; $p<.05$
	Benlik saygısı	-0,845	-0,119	-2,658	,008	
Model 3	Duygu düzenleme güçlüğü	0,213	0,33	7,361	,000	$F=30.623$; $p<.001$; $R^2=0.152$; $\Delta R^2=0.009$; $p<.05$
	Benlik saygısı	-0,772	-0,109	-2,428	,016	
	Duygusal kıskançlık	-0,084	-0,095	-2,293	,022	

Duygu düzenleme güçlüğü, benlik saygısı ve duygusal kıskançlık düzeylerinin katılımcıların mağdur olma düzeylerine olan etkisinde üç farklı model elde edilmiştir.

Tablo 4.4 incelendiğinde duygu düzenleme güçlüğü katılımcıların mağdur olma düzeylerine olan etkisini test eden model 1 anlamlıdır ($F=77.857$, $p<.01$). Mağdur olma puanlarındaki değişkenliğin %13,4'ü duygu düzenleme güçlüğü puanlarıyla açıklanır. Duygu düzenleme güçlüğü katılımcıların mağdur olma düzeyleri için pozitif yönde bir yordayıcıdır ($\beta=0.368$, $t=8.824$, $p<.001$). Model 1'de duygu düzenleme güçlüğü puanları 1 birim arttığında katılımcıların mağdur olma puanları 0,237 birim artmaktadır.

Model 1'e benlik saygısı eklenerek test edilen model 2 anlamlıdır ($F=42.936$, $p<.01$). Mağdur olma puanlarındaki değişkenliğin %14,8'i duygu düzenleme güçlüğü ve benlik saygısı puanları ile açıklanır. Model 1'e göre açıklanan varyans oranındaki değişim miktarı %1,2 olup bu artış istatistiksel olarak anlamlıdır ve bu artışın kaynağı benlik saygısı olarak saptanmıştır. Duygu düzenleme güçlüğü ($\beta=0.323$, $t=7.186$, $p<.001$) katılımcıların mağdur olma düzeyleri için pozitif yönde bir yordayıcı iken benlik saygısı ($\beta=-0.119$, $t=-2.658$, $p<.05$) ise katılımcıların mağdur olma düzeyleri için negatif yönde bir yordayıcıdır. Model 2'de duygu düzenleme güçlüğü puanları 1 birim arttığında katılımcıların mağdur olma puanları 0,208 birim artarken benlik saygısı puanları 1 birim arttığında katılımcıların mağdur olma puanları 0,845 birim azalmaktadır.

Model 2'ye duygusal kıskançlık değişkeni eklenerek test edilen model 3 anlamlıdır ($F=30.623$, $p<.01$). Mağdur olma puanlarındaki değişkenliğin %15,2'si duygu düzenleme güçlüğü, benlik saygısı ve duygusal kıskançlık puanları ile açıklanır. Model 2'ye göre açıklanan varyans oranındaki değişim miktarı %0,9 olup bu artış istatistiksel olarak anlamlıdır ve bu artışın kaynağı duygusal kıskançlık olarak saptanmıştır. Duygu düzenleme güçlüğü ($\beta=0.33$, $t=7.361$, $p<.001$) katılımcıların mağdur olma düzeyleri için pozitif yönde bir yordayıcı iken benlik saygısı ($\beta=-0.109$, $t=-2.428$, $p<.05$) ve duygusal kıskançlık ($\beta=-0.095$, $t=-2.293$, $p<.05$) ise katılımcıların mağdur olma düzeyleri için negatif yönde yordayıcıdır. Model 3'de duygu düzenleme güçlüğü puanları 1 birim arttığında katılımcıların mağdur olma puanları 0,213 birim artarken benlik saygısı ve duygusal kıskançlık puanları sırasıyla 1 birim arttığında katılımcıların mağdur olma puanları sırasıyla 0,772 ve 0,084 birim azalmaktadır.

5. TARTIŞMA

Bu çalışmada duygusal kıskançlık, benlik saygısı ve duygu düzenleme güçlüğü'nün siber flört şiddetini yordayıp yordamadığı ele alınmıştır. Çalışmada ulaşılan bulgulara göre Siber flört şiddeti mağdur olma ve maruz bırakma değişkenlerinin duygu düzenleme güçlüğü, benlik saygısı ve duygusal kıskançlık değişkenleri tarafından yordandığı görülmektedir. Hem siber flört şiddeti mağdur olma hem de mağdur bırakmayı yordama gücü en yüksek değişken duygu düzenleme güçlüğüdür sonrasında ise sırasıyla benlik saygısı ve duygu düzenleme güçlüğü değişkenleri yordamıştır. Çalışmada ulaşılan bulgular alan yazınla birlikte ele alınacaktır. Çalışmada siber flört şiddetinin iki alt ölçeği maruz bırakma ve mağdur olma olarak ayrı ayrı ele alınmış olup ayrı yorumlanacaktır.

Çalışma bulgularından ilk olarak en yüksek düzeyde yordayıcı olan duygu düzenleme güçlüğü ele alınacaktır. Duygu düzenleme güçlüğü ve siber flört şiddeti maruz bırakma ve mağdur olma arasında pozitif yönlü anlamlı düzeyde ilişki bulunduğu ve duygu düzenleme güçlüğü'nün siber flört şiddeti maruz bırakmayı ve mağdur olmayı pozitif yönde anlamlı olarak yordadığı sonucuna ulaşılmıştır. Alan yazın incelendiğinde de benzer sonuçlara ulaşılmıştır. Brem ve arkadaşlarının (2019) yaptığı çalışmada duygu düzenleme güçlüğü'nün siber flört şiddeti uygulayıcısı olma ile pozitif ilişkili olduğu ve duygu düzenleme güçlüğü'nün siber flört şiddeti uygulayıcısı olmayı yordadığı raporlanmıştır. Benzer sonuçlara ulaşılan çalışmalar alan yazında mevcuttur (Denney, Brem ve Stuart, 2022; Schroeder vd., 2024; Mcmillan vd., 2022). Duygu düzenleme güçlüğü'nün siber flört şiddeti risk faktörlerinden biri olduğu belirtilmiştir (Brem vd., 2021b). Bireyin duygularını düzenlemesinde yaşadığı güçlükler, acı verici olaylar karşısında hissettiği sıkıntı verici duyguları işlemede ve davranış repertuarından uygun bir tepki seçmesindeki zorluklar şiddet gibi dürtüsel tepkilerin ortaya çıkma olasılığını artırmaktadır (Ortiz , 2015). Duygularını düzenleyemeyen birey doğru tepkileri verememekte, yoğun duyguları (öfke, üzüntü, kıskançlık gibi) ifade etmekte güçlükler yaşamakta ve bu sebeple şiddet tepkilerinin ortaya çıkmakta olduğu söylenebilir. Duygu düzenlemede yaşanan güçlükler bireyin partneriyle ilişkisinde, olumsuz duyguların düzenlenmesinde ve olumlu duygusal tepkiler verilmesinde güçlükler sebebiyle öfke, şüphe gibi olumsuz duyguların ortaya çıkmasına ve izleme, kontrol hatta şiddet davranışlarının gelişmesine sebep olabileceği düşünülmektedir. Duygu düzenlemede sıkıntılar yaşayan bireylerin aksine duygu düzenlemede başarılı bireylerin şiddet uygulamaktan kaçınması beklenebilir. Alan yazında mevcut çalışmalar incelendiğinde duygu düzenlemenin yüksek düzeyde olmasının siber flört şiddeti düzeyinin

düşüklüğü ile ilişkili olduğu bulunmuştur (Jaurequi, Strickland ve Taylor, 2024; Lancaster, 2020). Duygu düzenleme becerisi bireylerin şiddet uygulamaktan kaçınmasına yardımcı olmaktadır (McNulty ve Hellmuth, 2008). Çalışmalar değerlendirildiğinde duygu düzenlemenin siber flört şiddetinin azaltılmasında ve yapılacak müdahalelerde etkili bir değişken olduğu düşünülmektedir.

Bir diğer bulgu olan siber flört şiddeti mağdur olma ve duygu düzenleme güçlüğü'nün pozitif düzeyde anlamlı ve yordayıcı olması ise alan yazında desteklenmektedir. Siber mağduriyet ve duygu düzenleme güçlüğü'nün pozitif anlamlı ilişkili olduğu bulunmuştur (Lancaster, 2020; Trompeter, Bussey ve Fitzpatrick, 2017; Wallace, Langevin ve Hébert, 2023). Donat Bacioğlu'nun (2023) yaptığı çalışmada ise duygu düzenleme güçlüğü'nün siber flört şiddeti mağdur olma ile ilişkili olduğu sonucuna varılmıştır. Lancaster (2020) yaptığı çalışmada bu durumu Gross'un (2002) süreç modeline dayandırarak duygu düzenlemede durum seçimi ve durum değiştirme basamakları ile açıklamaktadır. Durum seçimi bireyin duygusal etkiyi göz önünde bulundurarak bazı durumları seçmesi ve kaçınması iken durum değiştirme ise duygusal etkiyi değiştirmek için durumu değiştirmek olarak tanımlanır (Gross, 2002). Duygu düzenleme becerisi gelişmiş birey istenmeyen bir durumu tanımladıktan sonra (kontrol, takip, şiddete maruz kalma vb.) bu durumdan kaçınmayı tercih edebileceği etkili bir duygu düzenleme stratejisi ortaya koyabilir. Duygu düzenlemede güçlük yaşayan birey ise şiddete maruz kaldığı durumları seçmekte ve değiştirmekte zorluk yaşadığı düşünülmektedir. Lancaster (2020) bireyin mağdur olmasının kendi seçimleri ile ilgili olduğu sonucuna varılmasının yanlış olduğunu ve bunun eksik bir beceri olarak görülüp geliştirilmesi gerektiğini belirtmektedir. Bireylerin şiddet olarak tanımlanabilecek davranışlar karşısında etkili bir durum seçimi ve değişimi süreçlerinden geçmesi ve duygu düzenleme becerilerini etkin kullanması amacıyla duygu düzenleme becerisinin uzmanlar tarafından sunulacak çeşitli eğitim, terapi, bilgilendirmeler yoluyla geliştirilebileceği düşünülmektedir.

Çalışma bulgularından bir diğeri ise benlik saygısı ve siber flört şiddeti maruz bırakma ve mağdur olma arasında negatif yönlü anlamlı düzeyde ilişki bulunduğu ve benlik saygısının siber flört şiddeti maruz bırakmayı ve mağdur olmayı negatif yönde anlamlı olarak yordadığıdır. Alan yazın incelendiğinde Jaureguizar ve arkadaşlarının (2024) yaptığı çalışmada partnerine çevrimiçi flört şiddeti (cep telefonları ve sosyal ağlar aracılığıyla taciz, kontrol ve istismar biçimleri) uygulayan üniversite öğrencilerinin benlik saygısı ile şiddet davranışları arasında negatif ilişki bulunmuştur. Benzer şekilde Bakır ve Kalkan (2019) siber

flört şiddeti uygulayıcılığının doğrudan saldırganlık ile kontrol ve izleme uygulama alt boyutlarının benlik saygısı ile negatif ilişkili olduğunu raporlamıştır. Çalışmalar değerlendirildiğinde düşük benlik saygısı düzeyine sahip bireylerin kendi yetersizlik, utanç duyguları ve başarısızlıklarına karşın kendini korumak için suçu dışsallaştırmaya başvurabileceği ve bu durumun başkalarına yönelik saldırganlığa ve şiddete sebep olabileceği düşünülmektedir. Ancak benlik saygısı ve şiddet arasındaki ilişki net değildir. Çalışma bulgularını destekleyen çalışmaların yanı sıra farklı sonuçlar da alan yazında mevcuttur. Monteiro, Guades ve Correia (2023) üniversite öğrencileriyle yaptıkları çalışmada siber flört şiddeti uygulayıcısı olma ile benlik saygısının pozitif yönde anlamlı ilişkiye sahip olduğunu bulmuştur. Benzer şekilde Smith ve arkadaşları (2018) ergen örnekleminde yaptığı çalışmada siber flört suçu ile yüksek benlik saygısı arasında pozitif ilişkiye dair bulgular elde etmiştir. Alan yazın incelendiğinde benlik saygısı ve siber flört şiddeti uygulayıcısı olmak arasında karmaşık ilişkiler bulunduğu görülmektedir. Alan yazındaki benlik saygısı ve saldırganlık ilişkisi üzerine yapılan çalışmaları derleyen Ostrowsky (2010) benlik saygısı ile saldırgan davranışlar arasında tutarsız ilişkiler olduğunu ve bu konuda daha fazla çalışmaya ihtiyaç duyulduğunu belirtmiştir.

Çalışmada elde edilen bulgulardan siber flört şiddeti mağdur olma ve düşük benlik saygısı ilişkisi alan yazında desteklenmektedir. Hancock, Keast ve Ellis (2017) siber flört şiddeti mağduriyeti ile düşük benlik saygısının ilişkili olduğu sonucuna ulaşmışlardır. Millett (2020) ergenlerle yaptığı çalışmada benlik saygısının siber flört şiddeti mağduriyetinin doğrudan saldırganlığa maruz kalma alt boyutunu yordadığı sonucuna ulaşılmıştır. Alan yazında çalışma bulgusunu destekleyen araştırmalar mevcuttur (Bakır ve Kalkan, 2019; Núñez, Álvarez-García ve Pérez-Fuentes, 2021; Smith vd., 2018; Hancock, 2014). Benlik saygısı düşük bireylerin şiddet uygulanmasına karşı daha düşük düzeyde tepki verdiği, şiddeti daha kabullenici tutumlar içerisine gireceği ve sonuç olarak daha fazla siber flört şiddetine maruz kalabileceği düşünülmektedir. Benlik saygısı ve siber flört şiddeti arasındaki karşılıklı ve karmaşık ilişki farklı çalışmalarda farklı bulgularla kendini göstermektedir (Ostrowsky, 2010). Benlik saygısının farklı sonuçlar vermesi benlik saygısı ve şiddet ilişkisinde etkili başka değişkenlerin de olabileceğini düşündürmektedir. Daha açık sonuçlara ulaşmak, benlik saygısı ve şiddet ilişkisini daha net ortaya koyabilmek için farklı değişkenlerle yapılacak çalışmalara ihtiyaç duyulduğu düşünülmektedir. Çalışma sonuçları ve alan yazında mevcut araştırmalar benlik saygısı hakkında net bir tahminde bulunmayı güç kılmaktadır ve bu konuda daha fazla araştırmaya ihtiyaç olduğu söylenebilir.

Mevcut çalışmada elde edilen bulgulardan birisi de duygusal kıskançlık ve siber flört şiddeti maruz bırakma arasında ilişki bulunmadığı, siber flört şiddeti mağdur olma arasında ise negatif yönlü anlamlı düzeyde ilişki bulunduğu ve duygusal kıskançlığın siber flört şiddeti maruz bırakmayı ve mağdur olmayı negatif yönde anlamlı olarak yordadığıdır. Sonuçlar ışığında alan yazın incelendiğinde aynı değişkenlerle çalışılan sınırlı çalışmaya rastlanmıştır. Duygusal kıskançlık partnerin kıskançlık oluşturan davranışlarına karşı verilen duygusal tepkileri yansıtmaktadır. Ramírez-Carrasco, Ferrer-Urbina ve Ponce-Correa (2023) yaptıkları çalışmada siber flört şiddeti uygulayıcısı olmada, saldırganlığın ortaya çıkmasında aldatmayla ilgili duygusal kıskançlığın baskın bir rol oynadığını gözlemlemiştir. Aynı çalışmada terk edilme ile ilgili duygusal kıskançlığın ise siber flört şiddeti uygulama ile ilişkili olmadığı bulunmuştur. Bu farkın aldatmayla ilgili etkilerin, saldırganlıkla güçlü bir şekilde ilişkili olan yüksek aktivasyonlu olumsuz duygularla (öfke vb.) da ilişkili olduğundan ortaya konan tepkilerin de saldırgan ve şiddete meyilli olabileceği ancak terk edilmenin üzüntü gibi daha az saldırganlıkla ilişkili duygular ortaya çıkaracağından şiddet davranışları ile ilişkili olmadığı belirtilmiştir. Deans ve Bhogal (2017) ise yaptıkları çalışmada duygusal kıskançlığın siber flört şiddetini yordamadığı sonucuna ulaşmıştır. Mevcut çalışmada elde edilen hem siber flört şiddetine maruz bırakma hem de siber flört şiddeti mağduru olmanın negatif yordayıcı olmasını destekleyen çalışmalara alan yazında ulaşılamamıştır ancak duygusal kıskançlık her zaman negatif özelliklerle bağdaştırılmamıştır. Attridge (2013), duygusal fedakâr ve tutkulu aşk tarzları, partner hakkında daha romantik inançlara sahip olma, ilişkide olumlu duyguları daha sık yaşama, partnere karşı sevgi hissetme, partnere âşık olma, bağlı bir ilişkiye sahip olma, ayrılmaya karşı daha güçlü engeller ve ilişkiden daha yüksek memnuniyet ile pozitif yönde ilişkili bulmuştur. Ancak sadece iyi yönlerle değil duygusal kıskançlığı ilişkide olumsuz duygular ve takıntılı aşk türü ile de ilişkili bulmuştur. Bulut ve Topkaya (2019) çalışmalarında duygusal kıskançlığın ilişki doyumu, ilişkinin geleceğine yönelik beklenti ve ikili ilişkilerde güven ile pozitif yönde anlamlı ilişkiye sahip olduğu sonucuna ulaşmışlardır. Çalışmalar ele alındığında duygusal kıskançlığın ilişkinin doyumu, güven, olumlu duygular gibi ilişkinin olumlu algılanmasına sebep olacak değişkenlerle ilişkili bulunmasının yanı sıra olumsuz duygu, aldatılma karşısında siber saldırganlık gibi ilişkiye zarar verecek değişkenlerle de anlamlı ilişkilere sahip olduğu görülmektedir. Duygusal kıskançlığın farklı çalışmalarda farklı sonuçlar vermesinin romantik ilişkideki bireyler tarafından belirli bir aşamaya kadar olumlu ve istenen bir özellik olarak algılamasından kaynaklı da olabileceği

düşünülmektedir. Ya da bir başka şekilde bireyler duygusal kıskançlığı belirli durumlarda şiddet, istismar gibi algılanmadığından öyle adlandırılmadığı da söylenebilir. Ergen örnekleminde yapılan çalışmalarda romantik ilişkilerde kıskançlık ve kontrol davranışının sevgiyle ilişkilendirildiği ve bunların siber flört şiddeti olarak adlandırılmadığına dair çalışmalar mevcuttur (Cava vd., 2020b; Cava vd., 2020c; Cava vd.,2023). Çalışmalar değerlendirildiğinde duygusal kıskançlığın hem olumlu hem olumsuz ilişki özellikleriyle ilişkili olduğu ve kısmen şiddet uygulanmasında ve maruz kalınmasında tanımların sınırlarının net olmadığı söylenebilir. Duygusal kıskançlığın daha ayrıntılı tanımlamaları ve bireylerin duygusal, siber şiddete dair bilgilendirmelerinin şiddeti tanımak ve engellemek boyutunda faydalı olacağı düşünülmektedir.

Çalışmada benlik saygısı ve duygusal kıskançlık değişkenlerinden daha yüksek düzeyde siber flört şiddeti maruz bırakma ve mağdur olmayı yordadığı bulgusu elde edilmiştir. Duygular sürekli olarak hayatımızda var olmakta, seçim yaparken, kararlar verirken, harekete geçerken ve daha birçok seçimde duyguların ya da duyguların dahil olduğu süreçlerin etkisi bulunmaktadır. Duyguların seçimi, düzenlenmesi ve tepki verilmesi süreçlerinde yaşanacak güçlük ya da güçlükler bireyin yaşayacağı olumsuzlukların daha sık ve daha şiddetli olabileceği düşünülmektedir. Ancak duygusal kıskançlık belirli durumlarda (partnerin sadakatsizlik şüphesi vb.) ortaya çıkabilir ve her seferinde olmayıp belirli anlarda tepkiler dışı yansıtılabilir. Benlik saygısı ise bir süreç olarak kişinin kendini değerlendirmesi ve algılamasını içerir, olumsuzluklar karşısında anlık olarak düşüp yükselmek yerine daha yavaş değişiklik göstermesi beklenebilir. Duygu düzenlemenin kısa süreli ve şiddetli tepkiler içeren doğası siber flört şiddetinde benlik saygısı ve duygusal kıskançlık değişkenlerinden daha güçlü yordayıcı olmasına sebep olduğu tahmin edilmektedir.

Çalışmada elde edilen bulgulardan bir diğeri duygu düzenleme güçlüğü benlik saygısı arasında negatif yönde orta düzeyde anlamlı bir ilişki olduğudur. Sonuç alan yazınla uyumludur. Yapılan çalışmalarda mevcut çalışma bulgusunda olduğu gibi duygu düzenleme güçlüğü ve benlik saygısı arasında negatif yönlü anlamlı ilişkiler olduğu bulunmuştur (Aslan ve Demir, 2023; Garofalo vd., 2016; Koçak ve Çağatay, 2024). Chun (2016) yaptığı çalışmada yüksek duygusal düzensizliğin düşük benlik saygısı ile ilişkili olduğunu raporlamıştır. Duygu düzenleme güçlüğüne yüksek olduğu bireylerde, olumsuz duyguların daha yoğun yaşanması ve bu duyguların yönetilememesinin, benlik saygısı düzeyinin düşük algılanmasına sebep olabileceği düşünülmektedir. Bu durum, bireylerin kendilerini yetersiz ve değersiz hissetmelerine yol açabilmektedir.

Mevcut çalışmada ulaşılan bir diğer sonuç ise duygusal kıskançlık ile benlik saygısı ve duygu düzenleme güçlüğü arasında anlamlı bir ilişki bulunmadığıdır. Chin ve arkadaşlarının (2017) yaptığı çalışmada duygusal kıskançlık ve benlik saygısı arasında anlamlı ilişki bulunmamıştır. Alan yazında da bu sonucu destekleyen çalışmalar mevcuttur (De Cristofaro vd., 2022; Tamang, 2017). Benlik saygısı, benliğe yönelik olumlu bir algıları ifade eder (Bandura, 1977). Duygusal kıskançlık ise partnerin sadakatsizliğine veya sadakatsizlik şüphesine karşı verilen duygusal tepkiler (korku,üzüntü vb.) olarak ifade edilebilir. De Cristofaro ve arkadaşları (2022) yaptıkları çalışmada benlik saygısının kıskançlığın duygusal boyutundan çok bilişsel ve davranışsal boyutlarına daha duyarlı olabileceği tahmininde bulunmuşlardır. Bireyin ilişkisindeki sorun karşısında acı verici düşünceleri ve kontrol, izleme gibi davranışlarının benlik saygısı üzerinde etkili olabileceği duygusal kıskançlığın sonucunda verilen duygusal tepkilerin ise benlik saygısı üzerinde etkili olmayabileceği belirtilmiştir. Sonuç olarak duygusal kıskançlık sonucu yaşanabilecek üzüntü, kaygı, korku gibi durumlar bireyin benlik algısını doğrudan olumlu ya da olumsuz etkileyebileceği, ancak ilişki içerisindeki diğer etkenlerle birlikte dolaylı etkisinin değerlendirilmesi gerektiği düşünülmektedir.

Duygu düzenleme güçlüğü ve duygusal kıskançlık ilişkisi ile ilgili alan yazında benzer bir araştırmaya ulaşılamamıştır. Ancak alan yazında kıskançlık ve duygu düzenleme güçlüğü'nün pozitif ilişkili olduğu çalışmaların mevcut olduğu görülmüştür (Akdur ve Aslan, 2017; Çetin, 2021). Duygusal kıskançlık sonucu ortaya çıkabilecek duyguların düzenlenmesi, duygusal tepkilerin uygun biçimde ifade edilebilmesi ile ilişki içindeki kıskançlık sebepli olumsuzlukların önüne geçilebileceği söylenebilir. Çalışmamızda elde edilen duygusal kıskançlığa dair bulguların kültürel farklılıklardan, toplanan verilerin öz bildirim ölçekleriyle elde edilmesinden dolayı bireyin yanıltıcı cevaplar verebileceğinden dolayı sonuçlar gerçek durumu yansıtmıyor olabilir. Kıskançlık kültürel farklılıklara sahiptir ve farklı kültürlerde farklı tepkilerle ortaya çıkar (Zummener ve Ficher, 1995). Bu sebeple duygusal kıskançlık ile benlik saygısı ve duygu düzenleme güçlüğü arasındaki ilişkilere dair net bir çıkarım yapılamamaktadır. Ancak bu konuda daha fazla ve farklı örneklemde yapılacak çalışmaların daha net sonuçlar verebileceği söylenebilir.

Mevcut çalışma değerlendirildiğinde, ele alınan değişkenlerin kurulan hipotez doğrultusunda siber flört şiddeti alt ölçeklerinin her ikisinde de yordayıcılık düzeylerinin anlamlı olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Siber flört şiddeti bir şiddet türü olarak özellikle gençler arasında yaygın ve günümüzde artan etkisiyle de önleyici çalışmalar yapılmasına

ihtiyaç duyulan bir alandır. Siber flört şiddeti üzerinde etkili olan diğer değişkenlere dair yapılacak çalışmalar özellikle ergen ve genç yetişkin örnekleminde şiddetin bireyin ruh sağlığında ortaya çıkaracağı olumsuzlukların önüne geçilebilmesi ve şiddet mağdurlarının yaşadıkları sıkıntıların önlenmesi için çok önemlidir.

6. SONUÇ ve ÖNERİLER

6.1. Araştırma Verilerinin Analizi ile Elde Edilen Sonuçlar

Teknolojinin gelişimiyle hayatımıza giren yeni bir kavram; siber flört şiddeti. Mevcut çalışma özellikle ergenler ve genç yetişkinlerde yaygınlığını koruyan bu kavramı üniversite örnekleminde incelemiştir. Bu çalışma üniversite öğrencileri örnekleminde siber flört şiddetine maruz bırakma ya da mağduru olmayı yordayacağı düşünülen duygusal kıskançlık, benlik saygısı ve duygu düzenleme güçlüğü değişkenlerini incelemeyi amaçlamıştır. Çalışmada ulaşılan sonuçlar şunlardır:

- Duygusal kıskançlık, benlik saygısı ve duygu düzenleme güçlüğü Siber flört şiddeti maruz bırakmayı anlamlı olarak yordamaktadır.
- Duygusal kıskançlık siber flört şiddeti maruz bırakmayı negatif yönde anlamlı olarak yordamaktadır.
- Benlik saygısı siber flört şiddeti maruz bırakmayı negatif yönde anlamlı olarak yordamaktadır.
- Duygu düzenleme güçlüğü siber flört şiddeti maruz bırakmayı pozitif yönde anlamlı olarak yordamaktadır.
- Duygusal kıskançlık, benlik saygısı ve duygu düzenleme güçlüğü Siber flört şiddeti mağdur olmayı anlamlı olarak yordamaktadır.
- Duygusal kıskançlık siber flört şiddeti mağdur olmayı negatif yönde anlamlı olarak yordamaktadır.
- Benlik saygısı siber flört şiddeti mağdur olmayı anlamlı olarak yordamamaktadır.
- Duygu düzenleme güçlüğü siber flört şiddeti mağdur olmayı pozitif yönde anlamlı olarak yordamaktadır.
- Duygusal kıskançlık ve siber flört şiddeti maruz bırakma arasında istatistiksel olarak anlamlı ve negatif yönlü ilişki bulunmaktadır.
- Benlik saygısı ve siber flört şiddeti maruz bırakma arasında istatistiksel olarak anlamlı ve negatif yönlü ilişki bulunmaktadır.
- Duygu düzenleme güçlüğü ve siber flört şiddeti maruz bırakma arasında istatistiksel olarak anlamlı ve pozitif yönlü ilişki bulunmaktadır.
- Duygusal kıskançlık ve siber flört şiddeti mağdur olma arasında istatistiksel olarak anlamlı ve negatif yönlü ilişki bulunmaktadır.

- Benlik saygısı ve siber flört şiddeti mağdur olma arasında istatistiksel olarak anlamlı ve negatif yönlü ilişki bulunmaktadır.
- Duygu düzenleme güçlüğü ve siber flört şiddeti mağdur olma arasında istatistiksel olarak anlamlı ve pozitif yönlü ilişki bulunmaktadır.
- Duygu düzenleme güçlüğü ve benlik saygısı arasında istatistiksel olarak anlamlı ve negatif yönlü ilişki bulunmaktadır.
- Duygusal kıskançlık ve benlik saygısı arasında istatistiksel olarak anlamlı ilişki bulunmamaktadır.

Duygusal kıskançlık ve duygu düzenleme güçlüğü arasında istatistiksel olarak anlamlı ilişki bulunmamaktadır.

6.2.Araştırma sonuçlarına dair öneriler

Mevcut çalışmada ulaşılan sonuçlar göz önüne alındığında duygusal kıskançlık, benlik saygısı düzeylerinin artmasının ve duygu düzenleme güçlüğü azalmasının siber flört şiddeti maruz bırakmayı azaltabileceği varsayılmaktadır. Siber flört şiddeti mağdur olma değişkeni ise duygusal kıskançlık düzeyinin artması ve duygu düzenleme güçlüğü düzeyinin azalması ile azaltılabileceği, benlik saygısının siber flört şiddeti mağdur olma üzerinde etkili olmadığı varsayılmaktadır. Bu bilgiler ışığında:

1. Siber flört şiddetine dair farkındalığın artırılması amaçlanarak ergenler ve genç yetişkin örnekleminde teknolojinin sağlıklı kullanımına dair çalışmalar yapılabilir. Genç yetişkin örnekleminde uzmanlar tarafından konferans, panel vb. bilgilendirici etkinlikler düzenlenebilir ve üniversitenin sağlık birimlerinde üniversite öğrencilerinin başvurabileceği, bilgi alabileceği ruh sağlığı personellerinin var olması sağlanabilir. Ortaöğretim örnekleminde ise MEB, okul idareleri, öğretmenler ve okul psikolojik danışmanları hem aileye hem öğrencilere hem de personele bilgilendirici çalışmalar planlanıp uygulanarak siber flört şiddeti uygulama/mağdur olma ihtimali önlenabilir.
2. Bireylerin duygu düzenleme güçlüğü ile ilgili psikoeğitimler, psikolojik destek ve bilgilendirici etkinlikler yoluyla güçlkle baş etmeleri sağlanarak siber flört şiddeti riskine karşı önleyici bir etki sağlanabilir.
3. Sonuçlarda çıkan duygusal kıskançlığın siber flört şiddeti maruz kalma ve mağduriyetindeki etkisi dikkatli değerlendirilerek çalışmalar yapılmalıdır. Alan

yazında farklı sonuçlar da göz önüne alınarak farkındalık artırmaya yönelik çalışmalar planlanabilir.

4. Son olarak benlik saygısı ile ilgili alan yazında farklı sonuçlar bulunsa da benlik saygısı ve siber flört şiddetinin karşılıklı güçlü ilişkileri olduğu söylenebilir. Bu sebeple ilköğretim, ortaöğretim ve yükseköğretim çağında benlik saygısının desteklenmesi gereklidir. Halk sağlığı merkezlerinin, üniversite içindeki ruh sağlığı birimlerinin toplum odaklı bilgilendirme, farkındalık kazandırma ve geliştirme amaçlı etkinliklerine ihtiyaç duyulmaktadır. Ayrıca her kademede gerekli psikoeğitim çalışmaları, eğitici sınıf içi etkinlikler ve okul psikolojik danışmanlarının desteğine ihtiyaç olduğu düşünülmektedir.

6.3. Gelecekte yapılacak araştırmalar için araştırmacılara öneriler

1. Mevcut çalışma Adıyaman Üniversitesi öğrencileri evreninde çalışılmıştır. Çalışma daha büyük örneklemelerde tekrarlanabilir ve genellenebilir sonuçlar elde edilebilir.
2. Mevcut çalışma duygusal kıskançlık, benlik saygısı ve duygu düzenleme gücünün değişkenleri ile genç yetişkin örnekleminde uygulanmıştır. Gelecek araştırmalarda şiddetin önleyiciliğine yönelik daha küçük yaş gruplarında, ergenlerde çalışılabilir. Ergen örnekleminde öz-yeterlilik, kıskançlığın diğer boyutları, anksiyete ve depresyon değişkenleri de kullanılarak siber flört şiddetine dair farklı boyutlar aydınlatılabilir.
3. Mevcut çalışmada siber flört şiddetine yönelik duygusal kıskançlık benlik saygısı ve duygu düzenleme gücünün değişkenleri incelenmiştir. Çalışma değişkenlerine kıskançlığın diğer boyutları eklenerek çalışma genişletilerek tekrarlanabilir.
4. Gelecekte duygusal kıskançlığın siber flört şiddeti üzerindeki etkisi üzerinde durularak bu konuda daha ayrıntılı veriler elde edilmesi gelecek çalışmalara ve siber flört şiddetini önlemeye yönelik daha sağlıklı bilgilere erişilmesine yardımcı olabilir.
5. Sonuçlar bireylerin öz bildirim yoluyla bilgi vermesine dayalı olduğundan farklı nicel ve/veya nitel araştırma yöntemleriyle desteklenmesi daha net yargılara varılması ve güvenilirliğinin artmasına katkı sağlayabilir.

KAYNAKÇA

- Abay, E., ve Tuğlu, C. (2000). “Şiddet ve Agresyonun Nörobiyolojisi”. Klinik Psikiyatri, 3(1), 21-26.
- Abdel-Khalek, A. M. (2016). “Introduction to the psychology of self-esteem”. In F. Holloway (Ed), Self-esteem: perspectives, influences, and improvement strategies (ss.1-23). New York: Nova Science Publisher Editors.
- Adams, S. (2012). Jealousy in romantic relationships, self-esteem and ego defenses (Doctoral dissertation). Melbourne:Victoria University.
- Adıyaman Üniversitesi OBS. <https://oidb.adiyaman.edu.tr/tr/istatistikler/kurumsal-istatistikler-detayli-guncel-ogrenci-sayilari> . Erişim Tarihi: 23/05/2024
- Akdur, S. ve Aslan, B. (2017). “Duygusal Zekâ ile İlişki Doyumu Arasında Duygu Düzenleme Güçlüğü ve Romantik Kıskançlığın Aracı Rolü”. Nesne, 5(9), 71-88. doi: 10.7816/nesne-05-09-04
- Aktaş, A., ve Şahin, M. (2018). “Narsisistik Özellik, Öz-Şefkat ve Duygu Düzenleme Güçlüğü Arasındaki İlişkinin İncelenmesi”. Avrasya Sosyal ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi, 5(6), 362-374.
- Aktuğ, T. (2006). Ergenlerde Akran Baskısı ve Benlik Saygısının İncelenmesi. (Yüksek Lisans Tezi). Mersin: Mersin Üniversitesi.
- Al-Alosi, H. (2017). “Cyber-violence: Digital Abuse in The Context of Domestic Violence”. University of New South Wales Law Journal, 40(4), 1573-1603. doi: [10.53637/DHUV6093](https://doi.org/10.53637/DHUV6093)
- Ali, P. A., ve Naylor, P. B. (2013). “Intimate Partner Violence: A Narrative Review of The Feminist, Social and Ecological Explanations for Its Causation”. Aggression and Violent Behavior, 18(6), 611-619. doi: [10.1016/j.avb.2013.07.009](https://doi.org/10.1016/j.avb.2013.07.009)
- Andersen, P. A., Eloy, S. V., Guerrero, L. K., ve Spitzberg, B. H. (1995). “Romantic Jealousy and Relational Satisfaction: A Look at The Impact of Jealousy Experience and Expression”. Communication Reports, 8(2), 77-85. doi: [10.1080/08934219509367613](https://doi.org/10.1080/08934219509367613)
- Anderson, J. F., ve Kras, K. (2005). “Revisiting Albert Bandura's Social Learning Theory to Better Understand and Assist Victims of Intimate Personal Violence”. Women ve Criminal Justice, 17(1), 99-124. doi: [10.1300/J012v17n01_05](https://doi.org/10.1300/J012v17n01_05)
- Aslan, D., Vefikuluçay Yılmaz, D., Zeyneloğlu, S., Erdost, T., & Temel, F., (2008). Ankara’da İki Hemşirelik Yüksekokulu’nun Birinci ve Dördüncü Sınıflarında Okuyan Öğrencilerin Flört Şiddetine Maruz Kalma, Flört İlişkilerinde Şiddet Uygulama Durumlarının ve Bu Konudaki Görüşlerinin Saptanması Araştırması. Ankara: Hacettepe Üniversitesi Kadın Sorunları Araştırma ve Uygulama Merkezi (HÜKSAM).

Aslan, S., ve Demir, A. (2023). "Testing The Effects of Ability-Based and Opinion-Based Social Comparisons on Interpersonal Problems Through The Mediating Roles of Self-Esteem and Difficulties in Emotion Regulation". Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 20(3), 1289-1319. doi: [10.33711/yyuefd.1367697](https://doi.org/10.33711/yyuefd.1367697)

Attridge, M. (2013). "Jealousy and Relationship Closeness: Exploring The Good (Reactive) and Bad (Suspicious) Sides of Romantic Jealousy". SAGE open, 3(1), 1-16. doi: [10.1177/2158244013476054](https://doi.org/10.1177/2158244013476054)

Bagshaw, D. (2011). "Domestic violence: Feminist perspective". In D. J. Christie (Ed.), Encyclopedia of Peace Psychology. New Jersey: Wiley-Blackwell. doi: [10.1002/9780470672532.wbepp091](https://doi.org/10.1002/9780470672532.wbepp091)

Bakar Kahraman, B., ve Kızılay Çankaya, P. (2020). "Kendine Zarar Verme Davranışı Olan Erişkinlerde Çocukluk Çağı Travmaları, Duygu Düzenleme Güçlüğü ve Başa Çıkma Tutumları". Anadolu Psikiyatri Dergisi, 21(4), 349-358. doi: 10.5455/apd.70047

Bakır, A., ve Kalkan, M. (2019). "Siber Flört İstismarı, Beden İmgesi ve Benlik Saygısı Arasındaki İlişki". Aile Psikolojik Danışmanlığı Dergisi, 2(2), 52-72.

Bandura, A. (1977). "Self-efficacy: Toward a Unifying Theory of Behavioral Change". Psychological Review, 84(2), 191-215. doi: [10.1037/0033-295X.84.2.191](https://doi.org/10.1037/0033-295X.84.2.191)

Bandura, A., ve Walters, R. H. (1977). Social learning theory (Vol. 1). Prentice Hall: Englewood Cliffs.

Bartholomew, K., ve Horowitz, L. M. (1991). "Attachment Styles Among Young Adults: A Test of A Four-Category Model". Journal of Personality and Social Psychology, 61(2), 226-244. doi: [10.1037/0022-3514.61.2.226](https://doi.org/10.1037/0022-3514.61.2.226)

Baumeister, R. F., Campbell, J. D., Krueger, J. I., ve Vohs, K. D. (2003). "Does High Self-esteem Cause Better Performance, Interpersonal Success, Happiness, or Healthier Lifestyles?". Psychological Science in The Public Interest, 4(1), 1-44. doi: [10.1111/1529-1006.01431](https://doi.org/10.1111/1529-1006.01431)

Baumeister, R. F., Dale, K., ve Sommer, K. L. (1998). "Freudian Defense Mechanisms and Empirical Findings in Modern Social Psychology: Reaction Formation, Projection, Displacement, Undoing, Isolation, Sublimation, and Denial". Journal of Personality, 66(6), 1081-1124. doi: [10.1111/1467-6494.00043](https://doi.org/10.1111/1467-6494.00043)

Bell, K. M., ve Naugle, A. E. (2008). "Intimate Partner Violence Theoretical Considerations: Moving Towards A Contextual Framework". Clinical Psychology Review, 28(7), 1096-1107. doi: [10.1016/j.cpr.2008.03.003](https://doi.org/10.1016/j.cpr.2008.03.003)

Bendixen, M., Kennair, L. E. O., ve Buss, D. M. (2015). "Jealousy: Evidence of Strong Sex Differences Using Both Forced Choice and Continuous Measure Paradigms". Personality and Individual Differences, 86, 212-216. doi: [10.1016/j.paid.2015.05.035](https://doi.org/10.1016/j.paid.2015.05.035)

Bentancourt, C., ve Camilleri, J. A. (2021). "Emotional Jealousy". In Encyclopedia of Evolutionary Psychological Science (ss. 2324-2326). Cham: Springer International Publishing. doi:[10.1007/978-3-319-19650-3_2031](https://doi.org/10.1007/978-3-319-19650-3_2031)

Bhatt, S., ve Bahadur, A. (2018). "Role of Self Esteem and Self Efficacy in Achievement Motivation Among College Students". The International Journal of Indian Psychology, 6(2), 5-13. doi:[10.25215/0602.061](https://doi.org/10.25215/0602.061)

Bintaş-Zörer, P., ve Yorulmaz, O. (2022). "Duygu Düzenlemeye Güncel Bir Bakış: Bağlamsal Faktörler". Psikiyatri Güncel Yaklaşımlar, 14(2), 195-206. doi:[10.18863/pgy.972675](https://doi.org/10.18863/pgy.972675)

Bjureberg, J., Ljótsson, B., Tull, M. T., Hedman, E., Sahlin, H., Lundh, L. G., Bjärehed, J., DiLillo, D., Messina-Moore, T., Gumpert, C.H., ve Gratz, K. L. (2016). "Development and Validation of A Brief Version of The Difficulties in Emotion Regulation Scale: The DERS-16". Journal of Psychopathology and Behavioral Assessment, 38, 284-296. doi:[10.1007/s10862-015-9514-x](https://doi.org/10.1007/s10862-015-9514-x)

Borrajo, E., Gámez-Guadix, M., ve Calvete, E. (2015). "Cyber Dating Abuse: Prevalence, Context, and Relationship with Offline Dating Aggression". Psychological Reports, 116(2), 565-585. doi:[10.2466/21.16.PR0.116k22w4](https://doi.org/10.2466/21.16.PR0.116k22w4)

Borrajo, E., ve Gámez-Guadix, M. (2016). "Abuso Online" En El Noviazgo: Relación Con Depresión, Ansiedad Y Ajuste Diádico". Psicología Conductual, 24(2), 221-235.

Bowlby, J. (1969). Attachment and loss: Vol. 1. Attachment. New York: Basic Books.

Branson, M., ve March, E. (2021). "Dangerous Dating in The Digital Age: Jealousy, Hostility, Narcissism, and Psychopathy as Predictors of Cyber Dating Abuse". Computers in Human Behavior, 119, 1-8. doi: [10.1016/j.chb.2021.106711](https://doi.org/10.1016/j.chb.2021.106711)

Brem, M. J., Florimbio, A. R., Grigorian, H., Wolford-Clevenger, C., Elmquist, J., Shorey, R. C., Rothman, E. F., Temple J. R., ve Stuart, G. L. (2019). "Cyber Abuse Among Men Arrested for Domestic Violence: Cyber Monitoring Moderates The Relationship Between Alcohol Problems and Intimate Partner Violence". Psychology of Violence, 9(4), 410-418. doi: [10.1037/vio0000130](https://doi.org/10.1037/vio0000130)

Brem, M. J., Romero, G., Garner, A. R., Grigorian, H., ve Stuart, G. L. (2021a). "Alcohol Problems, Jealousy, and Cyber Dating Abuse Perpetration Among Men and Women: Toward A Conceptual Model". Journal of Interpersonal Violence, 36, 19-20. doi:[10.1177/0886260519873333](https://doi.org/10.1177/0886260519873333)

Brem, M. J., Stuart, G. L., Cornelius, T. L., ve Shorey, R. C. (2021b). "A Longitudinal Examination of Alcohol Problems and Cyber, Psychological, and Physical Dating Abuse: The Moderating Role of Emotion Dysregulation". Journal of Interpersonal Violence, 36, 19-20. doi:[10.1177/0886260519876029](https://doi.org/10.1177/0886260519876029)

Brewer, G., ve Kerslake, J. (2015). "Cyberbullying, Self-Esteem, Empathy and Loneliness". Computers in Human Behavior, 48, 255-260. [10.1016/j.chb.2015.01.073](https://doi.org/10.1016/j.chb.2015.01.073)

Brown, J. D., Dutton, K. A., ve Cook, K. E. (2001). "From The Top Down: Self-Esteem and Self-Evaluation". *Cognition and Emotion*, 15(5), 615-631. doi: [10.1080/02699930126063](https://doi.org/10.1080/02699930126063)

Bulut, C., ve Topkaya, N. (2019). "Romantik İlişki Yaşayan Bireylerde Çok Boyutlu Kıskançlık ile İlişkili Değişkenler". *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 20(3), 1447-1484.

Bulut, T. (2023). *Kadın ve erkeklerde cinsel doyumun ve yaşam doyumunun flört şiddeti ile ilişkisi (Yüksek Lisans Tezi)*. İstanbul: İstanbul Gelişim Üniversitesi.

Buss, D. M., Larsen, R. J., Westen, D., ve Semmelroth, J. (1992). "Sex Differences in Jealousy: Evolution, Physiology, and Psychology". *Psychological Science*, 3(4), 251-256. doi: [10.1111/j.1467-9280.1992.tb00038.x](https://doi.org/10.1111/j.1467-9280.1992.tb00038.x)

Buss, D. M., Shackelford, T. K., Kirkpatrick, L. A., Choe, J. C., Lim, H. K., Hasegawa, M., Hasegawa, T., ve Bennett, K. (1999). "Jealousy and The Nature of Beliefs About Infidelity: Tests of Competing Hypotheses About Sex Differences in The United States, Korea, And Japan". *Personal Relationships*, 6(1), 125-150. doi: [10.1111/j.1475-6811.1999.tb00215.x](https://doi.org/10.1111/j.1475-6811.1999.tb00215.x)

Buunk, B. P. (1997). "Personality, Birth Order and Attachment Styles as Related to Various Types of Jealousy". *Personality and Individual Differences*, 23(6), 997-1006. doi: [10.1016/S0191-8869\(97\)00136-0](https://doi.org/10.1016/S0191-8869(97)00136-0)

Büyüköztürk, Ş., Kılıç Çakmak, E., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş., ve Demirel, F. (2016). *Bilişsel Araştırma Yöntemleri*, 22. Baskı. Ankara: Pegem Akademi. doi: [10.14527/9789944919289](https://doi.org/10.14527/9789944919289)

Byrne, J. S., ve O'Brien, E. J. (2014). "Interpersonal Views of Narcissism and Authentic High Self-Esteem: It Is Not All About You". *Psychological Reports*, 115(1), 243-260. doi: [10.2466/21.09.PR0.115c15z9](https://doi.org/10.2466/21.09.PR0.115c15z9)

Carroll Lucas, D. (2022). *Jealousy and dating violence among adolescents and young adults: a review (Yüksek Lisans Tezi)*. Castelló de la Plana: Jaume I University.

Cast, A. D., ve Burke, P. J. (2002). "A Theory of Self-Esteem". *Social Forces*, 80(3), 1041-1068. doi: [10.1353/sof.2002.0003](https://doi.org/10.1353/sof.2002.0003)

Cava, M. J., Buelga, S., Carrascosa, L., ve Ortega-Barón, J. (2020b). "Relations Among Romantic Myths, Offline Dating Violence Victimization and Cyber Dating Violence Victimization in Adolescents". *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 17(5), 1-14. doi: [10.3390/ijerph17051551](https://doi.org/10.3390/ijerph17051551)

Cava, M. J., Castillo, I., Tomás, I., ve Buelga, S. (2023). "Romantic Myths and Cyber Dating Violence Victimization in Spanish Adolescents: A Moderated Mediation Model". *Cyberpsychology: Journal of Psychosocial Research on Cyberspace*, 17(2), 1-11. doi: [10.5817/CP2023-2-4](https://doi.org/10.5817/CP2023-2-4)

- Cava, M. J., Martínez-Ferrer, B., Buelga, S., ve Carrascosa, L. (2020c). "Sexist Attitudes, Romantic Myths, and Offline Dating Violence as Predictors of Cyber Dating Violence Perpetration in Adolescents". *Computers in Human Behavior*, 111, 1-11.
doi: [10.1016/j.chb.2020.106449](https://doi.org/10.1016/j.chb.2020.106449)
- Cava, M. J., Tomás, I., Buelga, S., ve Carrascosa, L. (2020a). "Loneliness, Depressive Mood and Cyberbullying Victimization in Adolescent Victims of Cyber Dating Violence". *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 17(12), 1-17.
doi: [10.3390/ijerph17124269](https://doi.org/10.3390/ijerph17124269)
- Celsi, L., Paleari, F. G., ve Fincham, F. D. (2021). "Adverse Childhood Experiences and Early Maladaptive Schemas as Predictors of Cyber Dating Abuse: An Actor-Partner Interdependence Mediation Model Approach". *Frontiers in Psychology*, 12, 1-16.
doi: [10.3389/fpsyg.2021.623646](https://doi.org/10.3389/fpsyg.2021.623646)
- Chin, K., Atkinson, B. E., Raheb, H., Harris, E., ve Vernon, P. A. (2017). "The Dark Side of Romantic Jealousy". *Personality and Individual Differences*, 115, 23-29.
doi: [10.1016/j.paid.2016.10.003](https://doi.org/10.1016/j.paid.2016.10.003)
- Chun, J. (2016). "Effects of Psychological Problems, Emotional Dysregulation, and Self-Esteem on Problematic Internet Use Among Korean Adolescents". *Children and Youth Services Review*, 68, 187-192. doi: [10.1016/j.childyouth.2016.07.005](https://doi.org/10.1016/j.childyouth.2016.07.005)
- Cole, P. M., Hall, S. E., ve Hajal, N. J. (2017). "Emotion dysregulation as a vulnerability to psychopathology". In Theodore P Beauchaine, Stephen P Hinshaw (Ed), *Child and Adolescent Psychopathology*, Third Edition, (ss, 346-386). New York: John Wiley & Sons, Inc. doi:[10.1002/9781394258932.ch11](https://doi.org/10.1002/9781394258932.ch11)
- Cole, P. M., Michel, M. K., ve Teti, L. O. D. (1994). "The Development of Emotion Regulation and Dysregulation: A Clinical Perspective". *Monographs of The Society for Research in Child Development*, 59(2-3), 73-100. doi: [10.1111/j.1540-5834.1994.tb01278.x](https://doi.org/10.1111/j.1540-5834.1994.tb01278.x)
- Cole, P. M., Ramsook, K. A., ve Ram, N. (2019). "Emotion Dysregulation as A Dynamic Process". *Development and Psychopathology*, 31(3), 1191-1201.
doi:[10.1017/S0954579419000695](https://doi.org/10.1017/S0954579419000695)
- Condino, V., Giovanardi, G., Vagni, M., Lingardi, V., Pajardi, D., ve Colli, A. (2022). "Attachment, Trauma and Mentalization in Intimate Partner Violence: A Preliminary Investigation". *Journal of Interpersonal Violence*, 37(11-12), 249-276.
doi:[10.1177/0886260520980383](https://doi.org/10.1177/0886260520980383)
- Crocker, J., ve Luhtanen, R. K. (2003). "Level of Self-Esteem and Contingencies of Self-Worth: Unique Effects on Academic, Social, and Financial Problems in College Students". *Personality and Social Psychology Bulletin*, 29(6), 701-712.
doi:[10.1177/0146167203029006003](https://doi.org/10.1177/0146167203029006003)

Croucher, S. M., Homsey, D., Guarino, L., Bohlin, B., Trumpetto, J., Izzo, A., Huy, A., ve Sykes, T. (2012). "Jealousy in Four Nations: A Cross-Cultural Analysis". *Communication Research Reports*, 29(4), 353-360. doi:[10.1080/08824096.2012.723273](https://doi.org/10.1080/08824096.2012.723273)

Curun, F., ve apkın, M. (2014). "Romantik Kıskanılığın Bağlanma Stilleri, Benlik Saygısı, Kişilik Özellikleri ve Evlilik Doyumu Açısından Yordanması". *Psikoloji alışmaları*, 34(1), 1-22.

akır, C. (2022) Genç Yetişkinlerde Siber Flört İstismarının Yetişkin Bağlanması, Duygu Düzenleme ve Büyük Beşli Kişilik Özellikleri Üzerinden İncelenmesi (Yüksek Lisans Tezi). İstanbul: Yaşar Üniversitesi.

etin, S. (2021). Evlilik Hoşnutsuzluğunda Kıskanılık ve Duygu Düzenleme Güçlüğünün Etkisinin İncelenmesi (Yüksek Lisans Tezi). İstanbul: İstanbul Gelişim Üniversitesi.

Çuhadaroğlu, F. (1986). Adölesanlarda Benlik Saygısı. (Yayımlanmamış Uzmanlık Tezi), Ankara: Hacettepe Üniversitesi.

Dandurand, C., ve Lafontaine, M. F. (2014). "Jealousy and Couple Satisfaction: A Romantic Attachment Perspective". *Marriage and Family Review*, 50(2), 154-173. doi:[10.1080/01494929.2013.879549](https://doi.org/10.1080/01494929.2013.879549)

De Cristofaro, V., Pellegrini, V., Salvati, M., ve Giacomantonio, M. (2023). "Examining and Understanding Patterns of Cognitive, Emotional, and Behavioral Jealousy: Dispositional Mindfulness as A Protective Factor in Romantic Relationships". *Journal of Social and Personal Relationships*, 40(5), 1368-1397. doi:[10.1177/02654075221139631](https://doi.org/10.1177/02654075221139631)

De La Rue, L., Polanin, J. R., Espelage, D. L., ve Pigott, T. D. (2017). "A Meta-analysis of School-based Interventions Aimed to Prevent or Reduce Violence in Teen Dating Relationships". *Review of Educational Research*, 87(1), 7-34. doi:[10.3102/0034654316632061](https://doi.org/10.3102/0034654316632061)

de Souza, A. A. L., Verderane, M. P., Taira, J. T., ve Otta, E. (2006). "Emotional and Sexual Jealousy as A Function of Sex and Sexual Orientation in A Brazilian Sample". *Psychological Reports*, 98(2), 529-535. doi:[10.2466/pr0.98.2.529-535](https://doi.org/10.2466/pr0.98.2.529-535)

Deans, H., ve Bhogal, M. S. (2019). "Perpetrating Cyber Dating Abuse: A Brief Report on The Role of Aggression, Romantic Jealousy and Gender". *Current Psychology: A Journal for Diverse Perspectives on Diverse Psychological Issues*, 38(5), 1077-1082. doi:[10.1007/s12144-017-9715-4](https://doi.org/10.1007/s12144-017-9715-4)

Deng, M., Tadesse, E., Khalid, S., Zhang, W., Song, J., ve Gao, C. (2023). "The Influence of Insecure Attachment on Undergraduates' Jealousy: The Mediating Effect of Self-Differentiation". *Frontiers in Psychology*, 14,1-8. doi:[10.3389/fpsyg.2023.1153866](https://doi.org/10.3389/fpsyg.2023.1153866)

Denney, M. R., Brem, M. J., ve Stuart, G. L. (2022). "Emotion Dysregulation Explains The Association Between Borderline Personality Traits and Cyber Dating Abuse Perpetration Among College Students". *Partner Abuse*, 13(2), 283-295.

Doğan, T., Totan, T., ve Sapmaz, F. (2009). “Üniversite Öğrencilerinde Benlik Saygısı ve Sosyal Zekâ”. Sakarya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 17, 235-247.

Doğan, T., ve Eryılmaz, A. (2013). “Benlik Saygısı ve Öznel İyi Oluş Arasındaki İlişkilerin İncelenmesi”. Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 33(33), 107-117.

Donat Bacioğlu, S. (2023). “Genç Yetişkinlerde Siber Flört Şiddeti Kategorilerini Yordayan Risk Faktörlerinin İncelenmesi”. Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi (57), 151-176. doi:[10.9779/pauefd.1090649](https://doi.org/10.9779/pauefd.1090649)

Draucker, C. B., ve Martsolf, D. S. (2010). “The Role of Electronic Communication Technology in Adolescent Dating Violence”. Journal of Child and Adolescent Psychiatric Nursing, 23(3), 133-142. doi:[10.1111/j.1744-6171.2010.00235.x](https://doi.org/10.1111/j.1744-6171.2010.00235.x)

Dwyer, P. (2022). “Violence: A Very Short Introduction”. Oxford University Press. doi:[10.1093/actrade/9780198831730.001.0001](https://doi.org/10.1093/actrade/9780198831730.001.0001)

Elphinston, R. A., Feeney, J. A., ve Noller, P. (2011). “Measuring Romantic Jealousy: Validation of The Multidimensional Jealousy Scale in Australian Samples”. Australian Journal of Psychology, 63(4), 243-251. doi:[10.1111/j.1742-9536.2011.00026.x](https://doi.org/10.1111/j.1742-9536.2011.00026.x)

Englander, E.K.L. (2007). Understanding Violence (3rd ed.). Oxfordshire: Routledge. doi:[10.4324/9781315084381](https://doi.org/10.4324/9781315084381)

22Er, S., Demiray, T., ve Ok, E., (2022). Üniversite Öğrencilerinde Mobil Flört Uygulaması Kullanımı, Siber Flört Şiddeti ve Siber Obsesif Takip Arasındaki İlişkinin Belirlenmesi: Pilot Çalışma. IV.Uluslararası Şiddeti Anlamak Kongresi (ss.127). İstanbul, Türkiye.

Erbil, N., Divan, Z., ve Önder, P. (2006). “Ergenlerin Benlik Saygısına Ailelerinin Tutum ve Davranışlarının Etkisi”. Aile ve Toplum, 3(10), 7-15.

Erdem, A., Tunç, E., ve Erdem, Ş. (2022). “Investigation of The Relationship Between Cyber Dating Violence and Attachment Styles in University Students”. Turkish Psychological Counseling and Guidance Journal, 12(64), 171-188. doi:[10.17066/tpdrd.1096231](https://doi.org/10.17066/tpdrd.1096231)

Ergil, D. (2001). “Şiddetin Kültürel Kökenleri”. Bilim ve Teknik. 399. 40- 41.

Erikson, E. H. (1963). Childhood and Society (Vol. 2). New York: Norton.

Faraji, H., Utar, K., ve Boran, N. B. (2022). “Investigation of the Relationship Between Early Maladaptive Schemas and Multidimensional Jealousy”. Humanistic Perspective, 4(2), 265-286. doi:[10.47793/hp.1076655](https://doi.org/10.47793/hp.1076655)

Fawole, O. I. (2008). “Economic Violence to Women and Girls: Is It Receiving The Necessary Attention?”. Trauma, Violence, and Abuse, 9(3), 167-177. doi:[10.1177/1524838008319255](https://doi.org/10.1177/1524838008319255)

Fidan, F., ve Yeşil, Y. (2018). “Nedenleri ve Sonuçları İtibariyle Flört Şiddeti”. Balkan ve Yakın Doğu Sosyal Bilimler Dergisi, 4(1), 16-24.

Field, A. (2013) Discovering Statistics Using IBM SPSS Statistics: And Sex and Drugs and Rock “N” Roll, 4th Edition. London: Sage Publication.

Foshee, V. A., Bauman, K. E., ve Linder, G. F. (1999). “Family Violence And The Perpetration of Adolescent Dating Violence: Examining Social Learning and Social Control Processes”. Journal of Marriage and the Family, 61(2), 331-342. doi:[10.2307/353752](https://doi.org/10.2307/353752)

Freud, S. (1922/1955). “Certain Neurotic Mechanisms in Jealousy, Paranoia and Homosexuality”. In J. Strachey (Ed). The Complete Psychological Works of Sigmund Freud, (ss. 223-340). Standard edition, Vol. 18. London: Hogarth.

Garofalo, C., Holden, C. J., Zeigler-Hill, V., ve Velotti, P. (2016). “Understanding The Connection Between Self - esteem and Aggression: The Mediating Role of Emotion Dysregulation”. Aggressive Behavior, 42(1), 3-15. doi:[10.1002/ab.21601](https://doi.org/10.1002/ab.21601)

George, D. ve Mallery, P. (2010). SPSS for Windows Step by Step: A Simple Guide and Reference (11.0 Update-4th ed.). Boston: Allyn and Bacon.

Gori, A., Topino, E., ve Griffiths, M. D. (2023). “The Associations Between Attachment, Self-Esteem, Fear of Missing Out, Daily Time Expenditure and Problematic Social Media Use: A Path Analysis Model”. Addictive Behaviors, (141), 1-8. doi:[10.1016/j.addbeh.2023.107633](https://doi.org/10.1016/j.addbeh.2023.107633)

Gottlieb, L., ve Schmitt, D. P. (2023). “When Staying Home Is Not Safe: An Investigation of The Role of Attachment Style on Stress And Intimate Partner Violence in The Time of COVID-19. Archives of Sexual Behavior, 52(2), 639-654. doi:[10.1007/s10508-022-02457-7](https://doi.org/10.1007/s10508-022-02457-7)

Gökdağ, C., Günay, G., ve Demir, G. (2022). “State-based Measurement of Emotion Regulation: The Turkish Versions of SERI and S-DERS. Current Psychology, (42), 7182–7196. doi:[10.1007/s12144-021-02582-x](https://doi.org/10.1007/s12144-021-02582-x)

Gökdağ, R. (2015). “Defence Mechanisms Used By University Students to Cope with Stress”. International Journal on New Trends in Education and Their Implications, 6(2), 1-12.

Gratz, K. L., ve Roemer, L. (2004). “Multidimensional Assessment of Emotion Regulation and Dysregulation: Development, Factor Structure and Initial Validation of The Difficulties in Emotion Regulation Scale”. Journal of Psychopathology and Behavioral Assessment, (26), 41-54. doi:[10.1023/B:JOBA.0000007455.08539.94](https://doi.org/10.1023/B:JOBA.0000007455.08539.94)

Gross, J. J. (1998). “The Emerging Field of Emotion Regulation: An Integrative Review”. Review of General Psychology, 2(3), 271-299. doi:[10.1037/1089-2680.2.3.271](https://doi.org/10.1037/1089-2680.2.3.271)

Gross, J. J. (2002). “Emotion Regulation: Affective, Cognitive, and Social Consequences”. Psychophysiology, 39(3), 281-291. doi:[10.1017/S0048577201393198](https://doi.org/10.1017/S0048577201393198)

Gross, J. J. (2015). "The Extended Process Model of Emotion Regulation: Elaborations, Applications and Future Directions". *Psychological Inquiry*, 26(1), 130-137. doi:[10.1080/1047840X.2015.989751](https://doi.org/10.1080/1047840X.2015.989751)

Gross, J. J., ve Jazaieri, H. (2014). "Emotion, Emotion Regulation and Psychopathology: An Affective Science Perspective". *Clinical Psychological Science*, 2(4), 387-401. doi:[10.1177/2167702614536164](https://doi.org/10.1177/2167702614536164)

Guerrero, L. K., Spitzberg, B. H., ve Yoshimura, S. M. (2004). Sexual and emotional jealousy. In J. H. Harvey, A. Wenzel, & S. Sprecher (Eds.), *The Handbook of Sexuality in Close Relationships* (ss. 321-356). New Jersey: Lawrence Erlbaum Associates Publishers.

Guerrero, L. K., Trost, M. R., ve Yoshimura, S. M. (2005). "Romantic Jealousy: Emotions and Communicative Response". *Personal Relationships*, 12(2), 233-252. doi:[10.1111/j.1350-4126.2005.00113.x](https://doi.org/10.1111/j.1350-4126.2005.00113.x)

Guerrero, L. K., ve Eloy, S. V. (1992). "Relational Satisfaction and Jealousy Across Marital Types". *Communication Reports*, 5(1), 23-31. doi:[10.1080/08934219209367540](https://doi.org/10.1080/08934219209367540)

Güleç, H., Topaloğlu, M., Ünsal, D., Altıntaş, M. (2012) "Bir Kısır Döngü Olarak Şiddet". *Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar*. 4(1), 112-137. doi:[10.5455/cap.20120408](https://doi.org/10.5455/cap.20120408)

Güloğlu, B., ve Kararımak, Ö. (2010). "Üniversite Öğrencilerinde Yalnızlığın Yordayıcısı Olarak Benlik Saygısı ve Psikolojik Sağlamlık". *Ege Eğitim Dergisi*, 11(2), 73-88.

Güneri Yöyen, E. (2016). "Çocukluk Çağı Travması ve Benlik Saygısı". *International Journal of Social Sciences and Education Research*, 3(1), 267-282. doi:[10.24289/ijsser.274033](https://doi.org/10.24289/ijsser.274033)

Gürler, A. (2023). "Ergenlerde Sosyal Dışlanma ve Benlik Saygısı Arasındaki İlişki". *The Journal of Social Sciences*, 11(11), 941-951. doi:[10.16990/SOBIDER.3453](https://doi.org/10.16990/SOBIDER.3453)

Hancock, K. (2014). *An Exploration of Online Communication in Dating Relationships: The Impact of Cyber Dating Harassment on Self-Esteem and Academic Engagement*. (Undergraduate Honors Theses), London: King's University College.

Hancock, K., Keast, H., ve Ellis, W. (2017). "The Impact of Cyber Dating Abuse on Self-esteem: The Mediating Role of Emotional Distress". *Cyberpsychology: Journal of Psychosocial Research on Cyberspace*, 11(2). doi:[10.5817/CP2017-2-2](https://doi.org/10.5817/CP2017-2-2)

Harmon-Jones, E., Simon, L., Greenberg, J., Pyszczynski, T., Solomon, S., ve McGregor, H. (1997). "Terror Management Theory and Self-esteem: Evidence That Increased Self-esteem Reduced Mortality Salience Effects". *Journal of Personality and Social Psychology*, 72(1), 24-36. doi:[10.1037/0022-3514.72.1.24](https://doi.org/10.1037/0022-3514.72.1.24)

Harris, M. A., ve Orth, U. (2020). "The Link Between Self-esteem and Social Relationships: A Meta-analysis of Longitudinal Studies". *Journal of Personality and Social Psychology*, 119(6), 1459-1477. doi:[10.1037/pspp0000265](https://doi.org/10.1037/pspp0000265)

Hilt, L. M., Leitzke, B. T., ve Pollak, S. D. (2014). "Cognitive Control and Rumination in Youth: The Importance of Emotion". *Journal of Experimental Psychopathology*, 5(3), 302-313. doi:[10.5127/jep.038113](https://doi.org/10.5127/jep.038113)

Hinduja, S., ve Patchin, J. W. (2010). "Bullying, Cyberbullying and Suicide". *Archives of Suicide Research*, 14(3), 206-221. doi:[10.1080/13811118.2010.494133](https://doi.org/10.1080/13811118.2010.494133)

Hockenbury, D. H., ve Hockenbury, S. E. (2010). *Discovering Psychology*. New York: Worth Publishers.

Hodges, S., Denig, S., ve Crowe, A. (2014). "Attitudes of College Students Towards Purpose in Life and Self-esteem". *Psychology and Psychotherapy*, 5(1), 124-131.

Horwood, S., ve Anglim, J. (2018). "Personality and Problematic Smartphone Use: A Facet-level Analysis Using The Five Factor Model and HEXACO Frameworks". *Computers in Human Behavior*, 85, 349-359. doi:[10.1016/j.chb.2018.04.013](https://doi.org/10.1016/j.chb.2018.04.013)

Hudd, S. S., Dumlao, J., Erdmann-Sager, D., Murray, D., Phan, E., Soukas, N., ve Yokozuka, N. (2000). "Stress at College: Effects on Health Habits, Health Status and Self-esteem". *College Student Journal*, 34(2), 217-228.

Hutchinson, J. R. (2011). "Feminist Theories and Their Application to Public Administration". In M. J. D'Agostino & H. Levine (Ed) *Women in public administration theory and practice* (ss. 3-14). Sudbury: Jones & Bartlett Learning.

İnce, E. H. (2022). *Erken dönem uyum bozucu şemalar ve dijital flört şiddeti arasındaki ilişkide olumlu duygu düzenleme güçlüğü ve olumsuz duygu düzenleme güçlüğüne aracılık rolü*. (Yüksek Lisans Tezi). İstanbul: Işık Üniversitesi.

Jaureguizar, J., Dosil-Santamaria, M., Redondo, I., Wachs, S., ve Machimbarrena, J. M. (2024). "Online and Offline Dating Violence: Same Same, But Different?". *Psicologia: Reflexão e Crítica*, 37, 1-17 . doi:[10.1186/s41155-024-00293-3](https://doi.org/10.1186/s41155-024-00293-3)

Jauregui, M. E., Strickland, M. L., ve Taylor, S. (2024). "Actor-Partner Associations of Emotion Regulation, Relationship Quality, and Cyber Dating Abuse among Heterosexual Emerging Adult Couples". *Journal of Family Violence*, 39(5), 1-12. doi:[10.1007/s10896-024-00694-z](https://doi.org/10.1007/s10896-024-00694-z)

Joormann, J., ve Stanton, C. H. (2016). "Examining Emotion Regulation in Depression: A Review and Future Directions". *Behaviour Research and Therapy*, 86, 35-49. doi:[10.1016/j.brat.2016.07.007](https://doi.org/10.1016/j.brat.2016.07.007)

Kar, H. L., ve O'Leary, K. D. (2013). "Patterns of Psychological Aggression, Dominance, and Jealousy Within Marriage". *Journal of Family Violence*, 28, 109-119. doi:[10.1007/s10896-012-9492-7](https://doi.org/10.1007/s10896-012-9492-7)

Karasar, N. (2013). *Bilimsel Araştırma Yöntemi* (25. bs.). Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

Kemer, G., Bulgan, G., ve Çetinkaya Yıldız, E. (2016). "Gender Differences, Infidelity, Dyadic Trust and Jealousy Among Married Turkish Individuals". *Current Psychology*, 35, 335-343. doi:[10.1007/s12144-014-9298-2](https://doi.org/10.1007/s12144-014-9298-2)

Kılıç, S. (2013). "Örnekleme yöntemleri". *Journal of Mood Disorders*, 3(1), 44-6. doi:[10.5455/jmood.20130325011730](https://doi.org/10.5455/jmood.20130325011730)

Kızıldağ, S. (2017). "Duygusal Kıskançlık Ölçeği Üniversite Öğrencileri Formu: Geçerlik ve Güvenirlik Çalışmalar". *Journal of Measurement and Evaluation in Education and Psychology*, 8(1), 146-157. doi:[10.21031/epod.302673](https://doi.org/10.21031/epod.302673)

Knobloch, L. K., Solomon, D. H., ve Cruz, M. G. (2001). "The Role of Relationship Development and Attachment in The Experience of Romantic Jealousy". *Personal Relationships*, 8(2), 205-224. doi:[10.1111/j.1475-6811.2001.tb00036.x](https://doi.org/10.1111/j.1475-6811.2001.tb00036.x)

Kocatürk, M., ve Çiçek, İ. (2023). "Relationship Between Positive Childhood Experiences and Psychological Resilience in University Students: The Mediating Role of Self-esteem". *Journal of Psychologists and Counsellors in Schools*, 33(1), 78-89. doi:[10.1017/jgc.2021.16](https://doi.org/10.1017/jgc.2021.16)

Koç, V., ve Kafa, G. (2019). "Dehşet Yönetimi Kuramı Çerçevesinde Benlik Saygısı ve Bağlanmanın Rolü". *Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar*, 11(1), 129-139. doi:[10.18863/pgy.419330](https://doi.org/10.18863/pgy.419330)

Çakır Koçak Y., Öztürk Can H. (2019). Flört şiddeti: Tanımı, sınıflaması ve değerlendirmesi. Ferda Özbaşaran (Ed). *Toplumsal Cinsiyet ve Kadın*. 1. Baskı (ss.43-53). Ankara: Türkiye Klinikleri.

Koçak, Z., Çağatay, S.E. "Childhood Traumas and Emotional Eating: The Mediating Role of Self-Esteem, and Emotion Dysregulation". *Current Psychology*, 43, 21783–21791. doi:[10.1007/s12144-024-05953-2](https://doi.org/10.1007/s12144-024-05953-2)

Krantz, G., ve Garcia-Moreno, C. (2005). "Violence Against Women". *Journal of Epidemiology ve Community Health*, 59(10), 818-821. doi:[10.1136/jech.2004.022756](https://doi.org/10.1136/jech.2004.022756)

Krug, E. G., Mercy, J. A., Dahlberg, L. L., ve Zwi, A. B. (2002). "The World Report on Violence and Health". *Lancet*, 360(9339), 1083–1088. doi:[10.1016/S0140-6736\(02\)11133-0](https://doi.org/10.1016/S0140-6736(02)11133-0)

Ladikli, N., ve Cömert, I. T. (2023). "Siber Flört Şiddeti Mağdurları ve Faillerinde Şiddete Yönelik Tutum ve Sorumluluk Algısı". *HUMANITAS-Uluslararası Sosyal Bilimler Dergisi*, 11(21), 186-211. doi:[10.20304/humanitas.1178541](https://doi.org/10.20304/humanitas.1178541)

Lancaster, M. L. (2020). *Influential Factors on Young Adult Cyber Dating Abuse* (Doktora Tezi). Florida: The Florida State University.

Leary, M. R. (2005). "Sociometer Theory and The Pursuit of Relational Value: Getting to The Root of Self-esteem". *European Review of Social Psychology*, 16(1), 75-111. doi:[10.1080/104632805400000007](https://doi.org/10.1080/104632805400000007)

Leary, M. R., Schreindorfer, L. S., ve Haupt, A. L. (1995). "The Role of Low Self-esteem in Emotional and Behavioral Problems: Why is Low Self-esteem Dysfunctional?" *Journal of Social and Clinical Psychology*, 14(3), 297-314. doi:[10.1521/jscp.1995.14.3.297](https://doi.org/10.1521/jscp.1995.14.3.297)

Leary, M. R., ve Baumeister, R. F. (2000). "The Nature and Function of Self-esteem: Sociometer Theory". *Advances in Experimental Social Psychology*, 32, 1-62. doi:[10.1016/S0065-2601\(00\)80003-9](https://doi.org/10.1016/S0065-2601(00)80003-9)

Lu, Y., Van Ouytsel, J., Walrave, M., Ponnet, K., ve Temple, J. R. (2018). "Cross-sectional and Temporal Associations Between Cyber Dating Abuse Victimization and Mental Health and Substance Use Outcome". *Journal of Adolescence*, 65, 1-5. doi:[10.1016/j.adolescence.2018.02.009](https://doi.org/10.1016/j.adolescence.2018.02.009)

Luyckx, K., Klimstra, T. A., Duriez, B., Van Petegem, S., Beyers, W., Teppers, E., ve Goossens, L. (2013). "Personal Identity Processes and Self-esteem: Temporal Sequences in High School and College Students". *Journal of Research in Personality*, 47(2), 159-170. doi:[10.1016/j.jrp.2012.10.005](https://doi.org/10.1016/j.jrp.2012.10.005)

Madran, H. (2008). "Duygusal ve Cinsel Kıskançlık Açısından Temel Cinsiyet Farklılıkları: Evrimsel Yaklaşım ve Süregelen Tartışmalar". *Türk Psikiyatri Dergisi*, 19(3), 300-309.

Mahmoudi, A. ve Faridone, S., (2013). "Self-esteem Between Youth". *IJSR - International Journal of Scientific Research*. 2(12). 139-141. doi:[10.15373/22778179/DEC2013/46](https://doi.org/10.15373/22778179/DEC2013/46)

Martinez-Soto, A., ve Ibabe, I. (2022). "Recommended Instruments for Analyzing Cyber Dating Violence: A Systematic Review". *The Spanish Journal of Psychology*, 25, 1-20. doi:[10.1017/SJP.2021.50](https://doi.org/10.1017/SJP.2021.50)

Martinez-Soto, A., ve Ibabe, I. (2024). "Cyber Dating Abuse: Conceptualization and Meta-analysis of Prevalence Rates". *Anuario de Psicología Jurídica*, 34(1), 133-144. doi:[10.5093/apj2023a11](https://doi.org/10.5093/apj2023a11)

McMillan, I. F., O'Connor, V., Richie, F., ve Langhinrichsen-Rohling, J. (2022). "Look Who's Lurking: The Role of Uncertainty Intolerance and Various Emotion Dysregulation Strategies on Cyber Psychological Abuse and Social Media Surveillance". *Partner Abuse*, 13(1), 123-143. doi:[10.1891/PA-2021-0030](https://doi.org/10.1891/PA-2021-0030)

McNulty, J. K., ve Hellmuth, J. C. (2008). "Emotion Regulation and Intimate Partner Violence in Newlyweds". *Journal of Family Psychology*, 22(5), 794-797. doi:[10.1037/a0013516](https://doi.org/10.1037/a0013516)

McRae, K., ve Gross, J. J. (2020). "Emotion regulation". *Emotion*, 20(1), 1-9. doi:[10.1037/emo0000703](https://doi.org/10.1037/emo0000703)

Mercy, J. A., Hillis, S. D., Butchart, A., Bellis, M. A., Ward, C. L., Fang, X., ve Rosenberg, M. L. (2017). "Chapter 5- Interpersonal Violence: Global Impact and Paths to Prevention". In Mock CN, Nugent R, Kobusingye O, et al.,(Ed). *Injury Prevention and Environmental*

Health. 3rd edition. Washington (DC): The International Bank for Reconstruction and Development / The World Bank. doi:[10.1596/978-1-4648-0522-6_ch5](https://doi.org/10.1596/978-1-4648-0522-6_ch5)

Miller, A. E., ve Racine, S. E. (2022). "Emotion Regulation Difficulties as Common and Unique Predictors of Impulsive Behaviors in University Students". *Journal of American College Health*, 70(5), 1387-1395. doi:[10.1080/07448481.2020.1799804](https://doi.org/10.1080/07448481.2020.1799804)

Millett, G. K. (2020). "'Send Me Your Location': Examining Cyber Dating Abuse Victimization and Self-Esteem in Adolescents. (Undergraduate Honours Theses) Londra: Huron University.

Mohammadi Bytamar, J., Saed, O., ve Khakpoor, S. (2020). "Emotion Regulation Difficulties and Academic Procrastination". *Frontiers in Psychology*, 11, 1-15. doi:[10.3389/fpsyg.2020.524588](https://doi.org/10.3389/fpsyg.2020.524588)

Monteiro A.P., Guedes S., Correia E. (2023) "Cyber Dating Abuse in Higher Education Students: Self-Esteem, Sex, Age and Recreational Time Online". *Social Sciences*. 12(3), 139. doi:[10.3390/socsci12030139](https://doi.org/10.3390/socsci12030139)

Morelli, M., Bianchi, D., Chirumbolo, A., ve Baiocco, R. (2018). "The Cyber Dating Violence Inventory. Validation of A New Scale for Online Perpetration a'nd Victimization Among Dating Partners". *European Journal of Developmental Psychology*, 15(4), 464-471. doi:[10.1080/17405629.2017.1305885](https://doi.org/10.1080/17405629.2017.1305885)

Mouatsou, C., ve Koutra, K. (2023). "Emotion Regulation in Relation w'ith Resilience in Emerging Adults: The Mediating Role of Self-esteem". *Current Psychology*, 42(1), 734-747. doi:[10.1007/s12144-021-01427-x](https://doi.org/10.1007/s12144-021-01427-x)

Nabavi, R. T. (2012). "Bandura's Social Learning Theory and Social Cognitive Learning Theory". *Theory of Developmental Psychology*, 1(1), 1-24.

Neilson, E. C., Gulati, N. K., Stappenbeck, C. A., George, W. H., ve Davis, K. C. (2023). "Emotion Regulation and Intimate Partner Violence Perpetration In Undergraduate Samples: A Review of The Literature". *Trauma, Violence, ve Abuse*, 24(2), 576-596. doi:[10.1177/15248380211036063](https://doi.org/10.1177/15248380211036063)

Núñez, A., Álvarez García, D., ve Fuentes, P. (2021). "Ansiedad y Autoestima en los Perfiles de Cibervictimización de los Adolescentes". *Comunicar*. 67(29), 47-59. doi:[10.3916/C67-2021-04](https://doi.org/10.3916/C67-2021-04)

Orbay, İ. (2022). "Görünmeyene Işık Tutmak: Psikolojik Şiddet". *Toplum ve Sosyal Hizmet*, 33(1), 267-290. doi:[10.33417/tsh.975139](https://doi.org/10.33417/tsh.975139)

Ortiz, E. (2015). "An Examination of Emotion Regulation and Alcohol Use as Risk Factors for Female-perpetrated Dating Violence". *Violence and Victims*, 30(3), 417. doi:[10.1891/0886-6708.VV-D-13-00173](https://doi.org/10.1891/0886-6708.VV-D-13-00173)

Ostrowsky, M. K. (2010). "Are Violent People More Likely to Have Low Self-Esteem or High Self-esteem?". *Aggression and Violent Behavior*, 15(1), 69–75. doi:[10.1016/j.avb.2009.08.004](https://doi.org/10.1016/j.avb.2009.08.004)

Ökten, M. (2016). *Modeling The Relationship Between Romantic Jealousy and Relationship Satisfaction: The Mediator Roles of Rumination, Co-rumination and Self-compassion (Yüksek Lisans Tezi)*. Ankara: Orta Doğu Teknik Üniversitesi.

Özen, Y., ve Gül, A. (2010). "Sosyal ve Eğitim Bilimleri Araştırmalarında Evren-Örneklem Sorunu". *Atatürk Üniversitesi Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 15, 394-422.

Özkan, İ. (1994). "Benlik Saygısını Etkileyen Etkenler". *Düşünen Adam*, 7(3), 4-9.

Öztekin, H. (2019). *Emotional Jealousy Positively Predicts Relationship Quality in Fledgling (but not established) Relationships (Yüksek Lisans Tezi)*. Ankara: Orta Doğu Teknik Üniversitesi.

Pallant, J. (2007). *SPSS Survival Manual—A Step by Step Guide to Data Analysis Using SPSS for Windows (3rd ed.)*. Maidenhead: Open University Press.

Pandea, A. R., Grzemny, D., ve Keen, E. (2020). *Gender Matters: A Manual on Addressing Gender-based Violence Affecting Young People 2nd Edition*. France: Council of Europe.

Pandey, R., Saxena, P., ve Dubey, A. (2011). "Emotion Regulation Difficulties in Alexithymia and Mental Health". *Europe's Journal of Psychology*, 7(4), 604-623. doi:[10.5964/ejop.v7i4.155](https://doi.org/10.5964/ejop.v7i4.155)

Peskin, M. F., Markham, C. M., Shegog, R., Temple, J. R., Baumler, E. R., Addy, R. C., ... ve Emery, S. T. (2017). "Prevalence and Correlates of The Perpetration of Cyber Dating Abuse Among Early Adolescents". *Journal of Youth and Adolescence*, 46, 358-375. doi:[10.1007/s10964-016-0568-1](https://doi.org/10.1007/s10964-016-0568-1)

Pfeiffer, S. M., ve Wong, P. T. (1989). "Multidimensional Jealousy". *Journal of Social and Personal Relationships*, 6(2), 181-196. doi:[10.1177/026540758900600203](https://doi.org/10.1177/026540758900600203)

Pierce, J. L., ve Gardner, D. G. (2004). "Self-esteem Within The Work and Organizational Context: A Review of The Organization-based Self-esteem Literature". *Journal of Management*, 30(5), 591-622. doi:[10.1016/j.jm.2003.10.001](https://doi.org/10.1016/j.jm.2003.10.001)

Pines, A. M. (1992). "Romantic Jealousy: Five Perspectives and An Integrative Approach". *Psychotherapy: Theory, Research, Practice, Training*, 29(4), 675. doi:[10.1037/0033-3204.29.4.675](https://doi.org/10.1037/0033-3204.29.4.675)

Pines, A. M. (1998) *Romantic Jealousy: Causes, Symptoms, Cures*. New York: Routledge.

Pyszczynski, T., Greenberg, J., Solomon, S., Arndt, J., ve Schimel, J. (2004). "Why Do People Need Self-esteem? A Theoretical and Empirical Review". *Psychological Bulletin*, 130(3), 435. doi:[10.1037/0033-2909.130.3.435](https://doi.org/10.1037/0033-2909.130.3.435)

Ramírez-Carrasco, D., Ferrer-Urbina, R., ve Ponce-Correa, F. (2023). "Jealousy, Sexism, and Romantic Love Myths: The Role of Beliefs in Online Dating Violence". *Frontiers in Psychology*, 14, 1-8. doi:[10.3389/fpsyg.2023.1212737](https://doi.org/10.3389/fpsyg.2023.1212737)

Razı, G. S., Kuzu, A., Yıldız, A. N., Ocakçı, A. F., ve Arifoğlu, B. Ç. (2009). "Çalışan Gençlerde Benlik Saygısı, İletişim Becerileri ve Stresle Baş Etme". *TAF Preventive Medicine Bulletin*, 8(1), 17-26.

Rocha-Silva, T., Nogueira, C., ve Rodrigues, L. (2021). "Intimate Abuse Through Technology: A Systematic Review of Scientific Constructs and Behavioral Dimensions". *Computers in Human Behavior*, 122, 1-10. doi:[10.1016/j.chb.2021.106861](https://doi.org/10.1016/j.chb.2021.106861)

Roemer, L., Lee, J. K., Salters-Pedneault, K., Erisman, S. M., Orsillo, S. M., ve Mennin, D. S. (2009). "Mindfulness and Emotion Regulation Difficulties in Generalized Anxiety Disorder: Preliminary Evidence for Independent and Overlapping Contributions". *Behavior Therapy*, 40(2), 142-154. doi:[10.1016/j.beth.2008.04.001](https://doi.org/10.1016/j.beth.2008.04.001)

Roese, N. J., ve Olson, J. M. (1993). "Self-esteem and Counterfactual Thinking". *Journal of Personality and Social Psychology*, 65(1), 199. doi:[10.1037/0022-3514.65.1.199](https://doi.org/10.1037/0022-3514.65.1.199)

Rosenberg, M. (1979). *Conceiving the Self*. New York: Basic Books

Rosenberg, M. L., Butchart, A., Mercy, J., Narasimhan, V., Waters, H., ve Marshall, M. S. (2006). Chapter 40- Interpersonal violence. *Disease Control Priorities in Developing Countries*, 2nd edition. Washington (DC): The International Bank for Reconstruction and Development / The World Bank.

Rueda, H. A., Lindsay, M., ve Williams, L. R. (2015). "“She Posted It on Facebook” Mexican American Adolescents’ Experiences with Technology and Romantic Relationship Conflict." *Journal of Adolescent Research*, 30(4), 419-445. doi:[10.1177/0743558414565236](https://doi.org/10.1177/0743558414565236)

Russell, E. B., ve Harton, H. C. (2005). "The “Other Factors”: Using Individual and Relationship Characteristics to Predict Sexual and Emotional Jealousy". *Current Psychology*, 24, 242-257. doi:[10.1007/s12144-005-1026-5](https://doi.org/10.1007/s12144-005-1026-5)

Sabini, J., ve Green, M. C. (2004). "Emotional Responses to Sexual and Emotional Infidelity: Constants and Differences Across Genders, Samples and Methods". *Personality and Social Psychology Bulletin*, 30(11), 1375-1388. doi:[10.1177/0146167204264012](https://doi.org/10.1177/0146167204264012)

Sarıkaya, A. (2015). 14-18 yaş arası ergenlerin benlik saygısı ve psikolojik dayanıklılık düzeyleri arasındaki ilişki (Yüksek Lisans Tezi). İstanbul: İstanbul Bilim Üniversitesi.

Saxena, P., Dubey, A., ve Pandey, R. (2011). "Role of Emotion Regulation Difficulties in Predicting Mental Health and Well-being". *SIS Journal of Projective Psychology and Mental Health*, 18(2), 147-155.

Scherer, K. R. (2005). "What are Emotions? And How Can They Be Measured?". *Social Science Information*, 44(4), 695-729. doi:[10.1177/0539018405058216](https://doi.org/10.1177/0539018405058216)

Schmeichel, B. J., Gailliot, M. T., Filardo, E. A., McGregor, I., Gitter, S., ve Baumeister, R. F. (2009). "Terror Management Theory and Self-esteem Revisited: The Roles of Implicit And Explicit Self-esteem in Mortality Salience Effects". *Journal of Personality and Social Psychology*, 96(5), 1077. doi:[10.1037/a0015091](https://doi.org/10.1037/a0015091)

Schroeder, G. E., McMillan, I. F., Jules, B. N., ve Langhinrichsen-Rohling, J. (2024). "Bad Break-up Behavior: Break-up Characteristics, Emotional Dysregulation and Alcohol Use as Risk Factors for Cyber Dating Abuse Among Sexual Orientation Diverse College Students". *Journal of Interpersonal Violence*, 39, 13-14. doi:[10.1177/08862605231225522](https://doi.org/10.1177/08862605231225522)

Schützwohl, A., ve Koch, S. (2004). "Sex Differences in Jealousy: The Recall of Cues to Sexual and Emotional Infidelity in Personally More and Less Threatening Context Conditions". *Evolution and Human Behavior*, 25(4), 249-257. doi:[10.1016/j.evolhumbehav.2004.03.006](https://doi.org/10.1016/j.evolhumbehav.2004.03.006)

Seki, T., ve Dilmaç, B. (2020). "Benlik Saygısı ve İlişkisel Faktörler: Bir Meta-analiz Çalışması". *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 18(2), 853-873. doi:[10.37217/tebd.735112](https://doi.org/10.37217/tebd.735112)

Set, Z. (2020). "Dating Violence: A Review". *Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar*, 12(4), 444-454. doi:[10.18863/pgy.674468](https://doi.org/10.18863/pgy.674468)

Shackelford, T. K., ve Buss, D. M. (1997). "Cues to Infidelity". *Personality and Social Psychology Bulletin*, 23(10), 1034-1045. doi:[10.1177/01461672972310004](https://doi.org/10.1177/01461672972310004)

Shnaider, P., Boyd, J. E., Cameron, D. H., & McCabe, R. E. (2022). "The Relationship Between Emotion Regulation Difficulties and PTSD Outcomes During Group Cognitive Processing Therapy for PTSD". *Psychological Services*, 19(4), 751.

Shorey, R. C., Cornelius, T. L., ve Bell, K. M. (2008). "A Critical Review of Theoretical Frameworks for Dating Violence: Comparing The Dating and Marital Fields". *Aggression and Violent Behavior*, 13(3), 185-194. doi:[10.1037/ser0000546](https://doi.org/10.1037/ser0000546)

Smith, K., Cénat, J. M., Lapierre, A., Dion, J., Hébert, M., ve Côté, K. (2018). "Cyber Dating Violence: Prevalence and Correlates Among High School Students From Small Urban Areas in Quebec". *Journal of Affective Disorders*, 234, 220-223. doi:[10.1016/j.jad.2018.02.043](https://doi.org/10.1016/j.jad.2018.02.043)

Stonard, K. E., Bowen, E., Lawrence, T. R., ve Price, S. A. (2014). "The Relevance of Technology to The Nature, Prevalence and Impact of Adolescent Dating Violence and Abuse: A Research Synthesis". *Aggression and Violent Behavior*, 19(4), 390-417. doi:[10.1016/j.avb.2014.06.005](https://doi.org/10.1016/j.avb.2014.06.005)

Straus, M. A. (2004). "Prevalence of Violence Against Dating Partners by Male and Female University Students Worldwide". *Violence Against Women*, 10(7), 790-811. doi:[10.1177/1077801204265552](https://doi.org/10.1177/1077801204265552)

Sugarman, D. B., ve Hotaling, G. T. (1989). "Violent Men in Intimate Relationships: An Analysis of Risk Markers 1". *Journal of Applied Social Psychology*, 19(12), 1034-1048. doi:[10.1111/j.1559-1816.1989.tb01237.x](https://doi.org/10.1111/j.1559-1816.1989.tb01237.x)

Tabachnick, B. G., Fidell, L. S., ve Ullman, J. B. (2013). Using Multivariate Statistics (Vol. 6, pp. 497-516). Boston, MA: Pearson.

Tafarodi, R. W., ve Swann Jr, W. B. (2001). "Two-dimensional Self-esteem: Theory and Measurement". Personality and Individual Differences, 31(5), 653-673. doi:[10.1016/S0191-8869\(00\)00169-0](https://doi.org/10.1016/S0191-8869(00)00169-0)

Tamang, R. (2017). A Psychosocial Enquiry of Romantic Jealousy in Young Adults (Doktora Tezi). Sikkim: Sikkim University.

Theiss, J. A., ve Solomon, D. H. (2006). "Coupling Longitudinal Data and Multilevel Modeling to Examine The Antecedents and Consequences of Jealousy Experiences in Romantic Relationships: A Test of The Relational Turbulence Model". Human Communication Research, 32(4), 469-503. doi:[10.1111/j.1468-2958.2006.00284.x](https://doi.org/10.1111/j.1468-2958.2006.00284.x)

Thompson, R. A. (2019). "Emotion Dysregulation: A Theme in Search of Definition". Development and Psychopathology, 31(3), 805-815. doi:[10.1017/S0954579419000282](https://doi.org/10.1017/S0954579419000282)

Toplu-Demirtaş, E., Akcabozan-Kayabol, N. B., Araci-Iyiaydin, A., ve Fincham, F. D. (2022). "Unraveling The Roles of Distrust, Suspicion of Infidelity and Jealousy in Cyber Dating Abuse Perpetration: An Attachment Theory Perspective". Journal of Interpersonal Violence, 37(3-4), 1432-1462. doi:[10.1177/0886260520927505](https://doi.org/10.1177/0886260520927505)

Trompeter, N., Bussey, K., ve Fitzpatrick, S. (2018). "Cyber Victimization and Internalizing Difficulties: The Mediating Roles of Coping Self-efficacy and Emotion Dysregulation". Journal of Abnormal Child Psychology, 46, 1129-1139. doi:[10.1007/s10802-017-0378-2](https://doi.org/10.1007/s10802-017-0378-2)

Tull, M. T., Barrett, H. M., McMillan, E. S., ve Roemer, L. (2007). "A Preliminary Investigation of The Relationship Between Emotion Regulation Difficulties and Posttraumatic Stress Symptoms". Behavior Therapy, 38(3), 303-313. doi:[10.1016/j.beth.2006.10.001](https://doi.org/10.1016/j.beth.2006.10.001)

Ümmet, D. (2015). "Self-esteem Among College Students: A Study of Satisfaction of Basic Psychological Needs and Some Variables". Procedia-Social and Behavioral Sciences, 174, 1623-1629. doi:[10.1016/j.sbspro.2015.01.813](https://doi.org/10.1016/j.sbspro.2015.01.813)

Ünsal, Artun (1996). "Genişletilmiş Bir Şiddet Tipolojisi". Cogito, 6, 29-36.

Villalta, L., Smith, P., Hickin, N., ve Stringaris, A. (2018). "Emotion Regulation Difficulties in Traumatized Youth: A Meta-analysis and Conceptual Review". European Child and Adolescent Psychiatry, 27, 527-544. doi:[10.1007/s00787-018-1105-4](https://doi.org/10.1007/s00787-018-1105-4)

Wallace, A., Langevin, R., ve Hébert, M. (2023). "An Analysis of Risk and Protective Factors Associated with Cyber-dating Violence Victimization of Adolescent Girls: An Ecological Perspective". Journal of Child and Adolescent Trauma, 16(4), 1017-1029. doi:[10.1007/s40653-023-00558-6](https://doi.org/10.1007/s40653-023-00558-6)

Weinberger, M. I., Hofstein, Y., ve Whitbourne, S. K. (2008). "Intimacy in Young Adulthood as A Predictor of Divorce in Midlife". *Personal Relationships*, 15(4), 551-557. doi:[10.1111/j.1475-6811.2008.00215.x](https://doi.org/10.1111/j.1475-6811.2008.00215.x)

White, G. L. (1981) "A Model of Romantic Jealousy". *Motivation and Emotion*, 5, 295-310. doi:[10.1007/BF00992549](https://doi.org/10.1007/BF00992549)

Wolfe, D. A., Scott, K., Reitzel-Jaffe, D., Wekerle, C., Grasley, C., ve Straatman, A. L. (2001). "Development and Validation of The Conflict in Adolescent Dating Relationships Inventory". *Psychological Assessment*, 13(2), 277. doi:[10.1037/1040-3590.13.2.277](https://doi.org/10.1037/1040-3590.13.2.277)

Wolford-Clevenger, C., Zapor, H., Brasfield, H., Febres, J., Elmquist, J., Brem, M., Shorey, R.C., ve Stuart, G. L. (2016). "An Examination of The Partner Cyber Abuse Questionnaire in A College Student Sample". *Psychology of Violence*, 6(1), 156. doi:[10.1037/a0039442](https://doi.org/10.1037/a0039442)

World Health Organization. (1996). *Prevention of violence: A public health priority*. World Health Assembly, Geneva. <https://iris.who.int/handle/10665/179463> . Erişim Tarihi: 05.02.2024.

Yahner, J., Dank, M., Zweig, J. M., ve Lachman, P. (2015). "The Co-occurrence of Physical and Cyber Dating Violence and Bullying Among Teens". *Journal of Interpersonal Violence*, 30(7), 1079-1089. doi:[10.1177/0886260514540324](https://doi.org/10.1177/0886260514540324)

Yap, K., Mogan, C., Moriarty, A., Dowling, N., Blair-West, S., Gelgec, C., ve Moulding, R. (2018). "Emotion Regulation Difficulties in Obsessive - Compulsive Disorder". *Journal of Clinical Psychology*, 74(4), 695-709. doi:[10.1002/jclp.22553](https://doi.org/10.1002/jclp.22553)

Yıldız, F. (2023). *Ergenlerde Bilişsel Esneklik ile Psikolojik Belirtiler Arasındaki İlişkide Duygu Düzenleme Güçlüğü'nün Aracı Rolünün İncelenmesi*. (Yüksek Lisans Tezi). Mersin: Mersin Üniversitesi.

Yiğit, İ., ve Guzey Yiğit, M. (2019). "Psychometric Properties of Turkish Version of Difficulties in Emotion Regulation Scale-brief Form (DERS-16)". *Current Psychology*, 38, 1503-1511. doi:[10.1007/s12144-017-9712-7](https://doi.org/10.1007/s12144-017-9712-7)

Yumuşak, F. N. (2019). *Üniversite Öğrencilerinde Duygu Düzenleme Güçlüğü ve Duygusal Tepkiselliğin Psikolojik Belirtiler ile İlişkisinin İncelenmesi* (Yüksek Lisans Tezi). İstanbul: Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi.

Yüzügülen, A. (2016). *The Role of Gender, Romantic Jealousy and İntimate Partner Violence on Relationship Satisfaction During Young Adulthood* (Yüksek Lisans Tezi) Kıbrıs: Doğu Akdeniz Üniversitesi.

Zeigler-Hill, V. (2013). *Self-esteem*. London: Psychology Press. doi:[10.1093/obo/9780199828340-0124](https://doi.org/10.1093/obo/9780199828340-0124)

Zummuner, V. L., ve Fischer, A. H. (1995). “The Social Regulation of Emotions in Jealousy Situations: A Comparison Between Italy and The Netherlands”. *Journal of Cross-Cultural Psychology*, 26(2), 189–208. doi:[10.1177/0022022195262006](https://doi.org/10.1177/0022022195262006)

Zweig, J. M., Dank, M., Yahner, J., ve Lachman, P. (2013). “The Rate of Cyber Dating Abuse Among Teens and How It Relates to Other Forms of Teen Dating Violence”. *Journal of Youth and Adolescence*, 42(7), 1063-1077. doi:[10.1007/s10964-013-9922-8](https://doi.org/10.1007/s10964-013-9922-8)

Zweig, J. M., Lachman, P., Yahner, J., ve Dank, M. (2014). “Correlates of Cyber Dating Abuse Among Teens”. *Journal of Youth and Adolescence*, 43, 1306-1321. doi:[10.1007/s10964-013-0047-x](https://doi.org/10.1007/s10964-013-0047-x)

